

3 | 2011

duševné

REVUE PRE TEÓRIU A PRAX
V OBLASTI DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA
| ŠTVRŤROČNÍK | ROČNÍK XV

INTELLECTUAL PROPERTY | GEISTIGES EIGENTUM | LA PROPRIÉTÉ INTELLECTUELLE

vlastníctvo

ÚRAD PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Prinesie Minerva oživenie v inováciách?
s. 17

NITT SK

Podujatie je organizované v rámci implementácie národného projektu
Národná infraštruktúra pre podporu transferu technológií na Slovensku – NITT SK.
Podporujeme výskumné aktivity na Slovensku / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Organizátori: Úrad priemyselného vlastníctva SR | Technická univerzita v Košiciach | Centrum vedecko-technických informácií SR

Tretia celoslovenská konferencia

Ochrana duševného vlastníctva v podmienkach vysokých škôl

Týždeň vedy a techniky na Slovensku

10. novembra 2011
na Technickej univerzite v Košiciach

Konferencia zameraná na:

- autorské právo a práva súvisiace s autorským právom,
- právo priemyselného vlastníctva – priemyselné práva, práva príbuzné a súvisiace,
- podporu transferu technológií z akademickej do priemyselnej sféry.

„Užitočnejšie ako tvrdo pracovať je tvorivo myslieť“ (šh)

Vážení čitatelia,

keď som sa podujal na napísanie editoriálu, myslel som, že budem môcť konštatovať zlepšenie stavu v školstve v porovnaní s tým, o čom som písal pred dvoma rokmi (Duševné vlastníctvo č. 3/2009).

Vtedy som sa zamýšľal aj nad tým, koľko zla môže narobiť jedna krátká vetička, ktorú neraz (a zväčša neuvážene) používajú rodičia aj učitelia: „Daj pokoj a nevymýšľaj.“ Pred časom som navrhol, aby sme deti (žiakov) vychovávali k tvorivosti už dvadsať rokov pred narodením – výchovou ich rodičov. Upozornil som na to, že sme už zmeškali minimálne tých spomínaných dvadsať rokov.

Posledné dni prázdnin, keď rozhlas, televízia aj noviny každodenne prinášali nové a nové správy o učiteľoch a školstve, dali jasne najavo, že problémom je asi oveľa viac, ako sme doteraz vnímali.

Skôr, ako sa budeme v stručnosti venovať medializovaným problémom, dovoľte mi zaspomínať na situáciu spred skoro troch desaťročí. Spomeniem ju preto, lebo si myslím, že charakterizuje jeden z hlavných problémov vzťahu učiteľ – žiak alebo škola – život.

V bratislavskom Dome techniky sa vtedy plánuje a pravidelne stretávali ľudia z rôznych oblastí, ktorých zaujímal rozvoj tvorivosti. Hostom jedného takého stretnutia som bol ja, ako vynálezca, konštruktér, publicista. Potom, čo som v úvode môjho vystúpenia spomenul, že som bol zlým žiakom (z hľadiska niektorých známk, nie správania), jedna učiteľka poslala preč svojich žiakov. Vtedy poprosil o slovo najstarší účastník besedy a spýtal sa jej, prečo poslala žiakov preč. Učiteľka nahnevane odpovedala, že žiakov tam zobrala na stretnutie s významným tvorivým človekom a nie s nejakým zlým žiakom. Starý pán (súdrh z ministerstva školstva) jej tiež ostro „naložil“: „Bolo by už načase, aby ste si vy učitelia prestali myslieť, že vaši žiaci budú v živote úspešní alebo neúspešní iba podľa toho, ako ich oznámujete. Je veľa takých, ktorých zlé známky poznačili na celý život... Našťastie sa nájdu aj takí, ktorí zo seba túto karmu strasú a v živote dokážu oveľa viac ako bifľoši, jednotkári.“

Ako školstvo odvtedy pokročilo?

Keď píšem tieto riadky, učitelia podpisujú petíciu. Tisíce z nich sa chystali manifestovať. Prekvapili asi aj sami seba, keď sa ich cez prázdniny na námestiach zišlo iba pár desiatok; počas vyučovacieho dňa ich tam už boli tisíce.

Pár autentických postrehov celkom zdola.

Na otázku: „Máte na škole internet?“ jedna pani riaditeľka odpovedala: „Máme, ale zatiaľ je aj s interaktívnou tabuľou zatvorený v sklade, lebo chceme prijať učiteľku, ktorá to bude vedieť obsluhovať.“

Názor inej pani učiteľky s dlhoročnými skúsenosťami: „Učiteľ nesmie priznať, že niečo nevie! Stratil by tak autoritu.“

Vtip, ktorý nedávno hovorila skúsenejšia slovenčinárka tej začínajúcej: „Vieš, ako je množné číslo od slova žiak? ... Banda jedna lenivá.“

Aká je realita?

Je (vraj?) aj škola, kde žiaci namiesto splachovacích WC majú iba latríny. Sú školy, kde im zateká strecha a nemajú peniaze na opravu.

Na iných školách sa cez prázdniny urobili také úpravy a opravy, že ich učitelia ťažko spoznávajú.

Tak, ako v predošliých rokoch, aj na začiatku tohto školského roka budú chýbať niektoré učebnice.

K problémom s učebnicami si dovoľm prizvať na pomoc J. A. Komenského s názorom: „S pomocou kníh sa mnohí stávajú učenými i mimo školy. Bez kníh potom nebýva učený nikto ani v škole.“

Pokiaľ ide o učebnice, mnohí sa tešili na rozbehnutie projektu Planéta vedomostí. Ten však nebude od septembra zavedený.

Myslím, že minister školstva, vedy, výskumu a športu SR Eugen Jurzyca to nemal ľahké, keď si pripravoval príhovor k začiatku nastávajúceho školského roka. Z jeho príhovoru ma upútalo, že: „Slovenské základné školstvo dlhodobo vychádza z medzinárodných porovnaní ako dobré.“ Zaujímavá je tiež úvaha: „... že žiadna krajina nedosahuje našu úroveň za menej peňazí, inými slovami, základné školy sú efektívne.“ (To by iste potešilo, keby išlo o hodnotenie výrobných podnikov.) Dúfajme, že niekomu (ne)zodpovednému nenapadne pokračovať v tejto logickej úvahe a zvýšiť efektívnosť školstva znížením platov učiteľov.

Mne v prejave chýbala aspoň zmienka o rozvoji tvorivého myslenia. Slovička „tvorivosť“ alebo „kreativita“ som tam hľadal zbytočne.

Rád by som uveril, že aj napriek mnohým problémom sa pod vedením ministerstva podarí vytvárať podmienky na: „...zvysovanie čitateľskej gramotnosti, debyrokratizáciu školstva, podporu predškolskej prípravy, odbúravanie formalizmu v kontinuálnom vzdelávaní či na znižovanie demotivačných prvkov v systéme odmeňovania učiteľov“, ako to v závere svojho prejavu konštatoval pán minister.

Ja by som bol najradšej, keby si učitelia zobrali k srdcu slová učiteľa národov J. A. Komenského: „**Začiatkom a koncom našej didaktiky nech je – hľadať a nachádzať spôsob, podľa ktorého by učitelia menej učili, ale žiaci sa viac naučili, aby bolo v školách menej zhonu, nechuti a márnej práce, no viac voľného času, potešenia a zaručeného úspechu ...**“

Možno ešte drobná poznámka pre učiteľov: Dajte si pozor pri tvorbe priprav na vyučovanie, lebo medzi slovíčkami „tvoriť“ a „spotvoriť“ je malý gramatický, ale veľký sémantický rozdiel.

Ing. Štefan Holakovský
vynálezca, patentový zástupca

Prinesie Minerva oživenie v inováciách?

s. 17

www.junlimited.com

OBSAH

- 3 Editoriál**
„Užitočnejšie ako tvrdo pracovať je tvorivo myslieť“
(Holakovský, Š.)
- 6 Aktuálny európsky vývoj v oblasti porušovania práv z ochranných známok**
Doktrína zámenny pri prvotnom prejavení záujmu o produkt a doktrína zámenny po kúpe produktu
(Lazur, J.)
- 11 Netradičné ochranné známky v Európskej únii – 1. časť**
(Brázdil, J.)
- 17 Prinesie Minerva oživenie v inováciách?**
(Michalovský, M.)
- 21 Aktuálne z autorského práva**
(Adamová, Z.)
- 23 Inštitút práva duševného vlastníctva v Krakove**
(Kropaj, M.)
- 26 Systém PCT opäť so zmenami**
(Hladká, L.)
- 30 Pohnime rozumom! – 21. časť**
Ako vložiť 3D kino do okuliarov
(Holakovský, Š., Holakovszky, L., Holakovský, P.)
- 36 Z galérie tvorcov**
„Ekocement“
Jeden z úspešných pôvodcov vynálezu je už starostom...
(Cena Jána Bahýľa 2010)
- 39 Úspešné príbehy**
Mak Marine: Budovanie silnej a obranyschopnej svetovej značky
- 41 Spektrum dobrých nápadov a riešení**
- 43 Zaujalo nás**
Projekt Peer-to-Patent
9. august – Medzinárodný deň pôvodných obyvateľov sveta
- 47 Z rozhodnutí ÚPV SR**
- 51 Z rozhodnutí Súdneho dvora EÚ**
- 54 Správy z ÚPV SR**
- 58 Správy z WIPO**
- 59 Správy z EPO**
- 61 Správy z OHIM-u**
- 62 Správy z EÚ**
- 64 Správy zo sveta**
- 65 Nové publikácie**
- 66 Z obsahov vybraných časopisov**
- 69 Opustili nás traja významní slovenskí vedci a pedagógovia**

<p>3 Editorial
“Creative Thinking is More Useful than Hard Working”
(Holakovský, Š.)</p> <p>6 Contemporary European Development of Trade Mark Infringement Law
Initial Interest Confusion, Post-Sale Confusion
(Lazur, J.)</p> <p>11 Non-Conventional Trade Marks in European Union – Part I
(Brázdil, J.)</p> <p>17 Will Minerva Bring Recovery in Innovations?
(Michalovský, M.)</p> <p>21 Actual Issues of Copyright Law
(Adamová, Z.)</p> <p>23 The Institute of Intellectual Property Rights in Krakow
(Kropaj, M.)</p> | <p>26 PCT System Again with Changes
(Hladká, L.)</p> <p>30 Think it! – Part XXI
How to Put 3D Cinema into Spectacles
(Holakovský, Š., Holakovszky, L., Holakovský, P.)</p> <p>36 From the Gallery of Creators
“Eco Cement”
One of the Successful Inventors Has Become a Mayor...
(Ján Bahýľ Award 2010)</p> <p>39 Successful Stories
Mak Marine: Building a Strong and Defensible Worldwide Brand</p> <p>41 Spectrum of Useful Ideas and Solutions</p> <p>43 Story that Caught Our Eye
Peer-to-Patent Project
August 9 – International Day of the World’s Indigenous People</p> | <p>47 Issues from Decisions of the IPO SR</p> <p>51 Issues from Decisions of the Court of Justice of the EU</p> <p>54 News from the IPO SR</p> <p>58 News from WIPO</p> <p>59 News from the EPO</p> <p>61 News from OHIM</p> <p>62 News from the EU</p> <p>64 World News</p> <p>65 New Publications</p> <p>66 Tables of Contents of Selected Journals</p> <p>69 Three Significant Slovak Scientists and Pedagogues Have Passed Away</p> |
|--|---|--|

CONTENTS ▲ ▼ INHALT

<p>3 Leitartikel
„Nützlichen als hart arbeiten, ist kreativ zu denken“
(Holakovský, Š.)</p> <p>6 Aktuelle europäische Entwicklung im Bereich der Markenrechtsverletzung
Die Doktrin von der Verwirrung auf das anfängliche Interesse an Produkt und die Doktrin der Verwirrung nach dem Kauf des Produktes
(Lazur, J.)</p> <p>11 Nicht-traditionelle Marken in der Europäischen Union – 1. Teil
(Brázdil, J.)</p> <p>17 Wird Minerva Innovationsbelebung bringen?
(Michalovský, M.)</p> <p>21 Aktuelles aus dem Urheberrecht
(Adamová, Z.)</p> <p>23 Institut für Recht des geistigen Eigentums in Krakau
(Kropaj, M.)</p> | <p>26 PCT-System wieder mit den Änderungen
(Hladká, L.)</p> <p>30 Klügeln wir! – 21. Teil
Wie 3D-Kino in Brille einfügen
(Holakovský, Š., Holakovszky, L., Holakovský, P.)</p> <p>36 Aus der Galerie der Schöpfer
„Ekocement“
Einer von den erfolgreichen Urgebern der Erfindung ist schon Bürgermeister...
(Ján Bahýľ-Preis 2010)</p> <p>39 Erfolgsgeschichten
Mak Marine: Der Aufbau einer starken und haltbaren globale Marke</p> <p>41 Spektrum der guten Ideen und Lösungen</p> <p>43 Wir haben bemerkt
Projekt Peer-to-Patent
9. August – Internationaler Tag der indigenen Völker der Welt</p> | <p>47 Aus den Entscheidungen des IPO SR</p> <p>51 Aus den Entscheidungen des Gerichtshofes der EU</p> <p>54 Nachrichten aus dem IPO SR</p> <p>58 Nachrichten aus der WIPO</p> <p>59 Nachrichten aus der EPO</p> <p>61 Nachrichten aus dem OHIM</p> <p>62 Nachrichten aus der EU</p> <p>64 Nachrichten aus der Welt</p> <p>65 Neue Publikationen</p> <p>66 Inhalt von ausgesuchten Zeitschriften</p> <p>69 Drei wichtige slowakischen Wissenschaftler und Pädagogen sind von uns gegangen</p> |
|--|---|---|

Aktuálny európsky vývoj v oblasti porušovania práv z ochranných znáмок

Doktrína zámeny pri prvotnom prejavení záujmu o produkt a doktrína zámeny po kúpe produktu

JUDr. Ján LAZUR, LL.M. (Cantab)*

Úvod

Právo ochranných znáмок zohráva pri organizovaní ekonomických aktivít podstatnú úlohu, a to najmä tým, že zabezpečuje prostriedky, ktoré pomáhajú zintenzívniť medzi jednotlivými ekonomickými subjektmi vzájomné obchodné vzťahy.¹ Po tom, čo je určité označenie registrované ako ochranná známka pre vymedzený druh tovaru alebo služby, môže majiteľ ochrannej známky osobitne identifikovať produkty, ktoré na trh prináša, garantovať ich kvalitu, ako aj podporovať ich predaj vynakladaním cielených investícií do reklamy. Výsledkom je efektívnejší systém novej diverzifikácie ponúkaných produktov, ktorý so sebou zároveň prináša záujemcom o daný produkt zníženie nákladov na vyhľadávanie.²

Tak ako každý iný systém pozitívnej právnej úpravy, aj tento je však možné efektívne dosiahnuť len za predpokladu, že sa určí, čo a za akých podmienok sa bude považovať za porušenie práv nadobudnutých majiteľom ochrannej známky, resp. aké nároky majiteľovi ochrannej známky vznikajú voči osobe, ktorá jeho práva porušila. Určiť konkrétne hranice medzi aprobovaným a reprobovaným konaním je však v tejto oblasti právneho poriadku nesmierne náročné. Nejde tu totiž len o ochranu záujmov majiteľa ochrannej známky, resp. spotrebiteľov, ale – berúc do úvahy ciele sledované právom hospodárskej súťaže³ – aj o ochranu oprávnených záujmov ostatných súťažiteľov.

Dynamický vývoj trhových vzťahov prináša so sebou čoraz viac situácií, keď sú súdne orgány – či už na európskej úrovni alebo úrovni jednotlivých členských štátov – konfrontované so skutkovými okolnosťami, ktoré si vyžadujú ďalšiu interpretáciu právnych noriem upravujúcich otázky porušenia práv z ochrannej známky. Tieto rozhodnutia sa následne stávajú prinajmenšom „prirodzeným modelom“ a východiskom pre posudzovanie podobných situácií⁴ možných porušení výhradných práv majiteľa ochrannej známky. V európskom systéme práva ochranných znáмок je toto konštatovanie zvýraznené demonštratívnym charakterom príslušnej právnej regulácie.

V tomto článku analyzujeme aktuálny európsky vývoj práve v otázkach porušovania práv z ochranných znáмок. Podrobne sa venujeme dvom osobitným formám porušovania práv z ochranných znáмок, a to (i.) doktrína zámeny pri prvom prejavení záujmu o produkt a (ii.) doktrína zámeny po kúpe produktu.⁵ Analýza

* Advokátsky koncipient v e/n/w/c Natlacen Walderdorff Cancola advokáti, s. r. o.

1 GRIFFITHS, A.: A Law-and-Economics perspective on trade marks, 2008. In BENTLY, L., DAVIS, J., & GINSBURK J. C. (Ed.), *Trade Marks and Brands*, s. 241-267. Cambridge, UK: Cambridge University Press, s. 243.

2 DRAHOS, P.: *A Philosophy of Intellectual Property*. Aldershot, UK: Dartmouth, 1996, s. 205.

3 WHISH, R.: *Competition Law* (6th ed.). Oxford, UK: Oxford University Press, 2009, s. 759.

4 FREEMAN, M.: *Lloyd's Introduction to Jurisprudence* (8th ed.). New York, NY: Sweet & Maxwell, 2008, s. 1543.

5 V Spojených štátoch amerických, kde v druhej polovici minulého storočia tieto právne doktríny vznikli, boli pomenované ako (i.) *initial interest confusion* a (ii.) *post-sale confusion*.

následne smeruje k zhodnoteniu implikácií tohto vývoja pre slovenskú právnu prax, keďže, najmä z pohľadu právnej istoty, je potrebné, aby slovenské ekonomické subjekty mali aktuálne informácie o tom, aký rozsah právnej ochrany im nimi vlastnené ochranné známky prinášajú.

1. Pramene právnych noriem týkajúcich sa porušovania práv z ochranných znáмок

Pramene práva regulujúce ochranné známky na Slovensku (zahŕňajúc predchádzajúce štátoprávne usporiadania) prešli, na rozdiel od iných oblastí slovenského právneho poriadku,⁶ postupným a kontinuálnym vývojom,⁷ pričom v jeho zatiaľ poslednej etape bol tento vývoj zásadným spôsobom ovplyvnený právnymi normami európskeho charakteru.

Európske právne normy upravujúce otázky porušovania práv z ochranných znáмок sú v súčasnosti zakotvené v čl. 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/95/ES⁸ z 22. októbra 2008 o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných znáмок (ďalej smernica) a v čl. 9 nariadenia Rady (ES) č. 207/2009 z 26. februára 2009 o ochrannej známke Spoločenstva⁹ (ďalej nariadenie).¹⁰

Uvedené ustanovenia boli premietnuté do slovenského právneho poriadku prostredníctvom § 8 a nasledujúcich ustanove-

ní zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach (ďalej zákon).

2. Demonštratívne vymedzenie spôsobov porušovania práv z ochranných znáмок

Formulácia textu smernice, resp. nariadenia vychádza z **demonštratívneho výpočtu konaní, akými môže dôjsť k porušovaniu práva z ochrannej známky**. Legislatívne bola prijatá konštrukcia, v zmysle ktorej sa najprv deklarovalo, že majiteľ má vo vzťahu k svojej ochrannej známke výlučné práva, a teda môže zabrániť všetkým tretím osobám, ktoré nemajú jeho súhlas, aby v obchodnom styku používali zhodné, resp. podobné označenia.

Jednotlivé skutkové podstaty porušení je potom možné identifikovať na základe ustanovení **čl. 5 smernice**.¹¹ V ods. 1 tohto článku boli reprobované konania rozčlenené do troch základných skupín. Ide konkrétne o prípady, keď by tretie osoby použili bez súhlasu majiteľa v obchodnom styku: (i.) označenie zhodné s ochrannou známkou pre zhodné tovary alebo služby (prípady tzv. dvojitej identity);¹² (ii.) označenie zhodné alebo podobné vo vzťahu k podobným tovarom alebo službám, pričom by existovala pravdepodobnosť zámeny zo strany verejnosti, zahŕňajúc aj pravdepodobnosť asociácie;¹³ a (iii.) označenie zhodné alebo podobné, ak by použitie označenia bez náležitého dôvodu nečestne ťažilo z dobrého mena alebo rozlišovacej

schopnosti ochrannej známky alebo by to dobrému menu alebo rozlišovacej spôsobilosti ochrannej známky bolo na ujmu.¹⁴

Ako vyplýva z čl. 5 ods. 1 smernice, jedným zo základných predpokladov porušenia práv z ochrannej známky je, že **označenie musí byť v obchodnom styku použité**. Práve prostredníctvom charakteristiky pojmu „použitie“ získavajú jednotlivé skutkové podstaty svoj demonštratívny charakter, keďže smernica len príkladom uvádza, čo sa za takéto použitie bude považovať. Prijatím zákona bola táto konštrukcia transponovaná aj do slovenského právneho poriadku.

3. Časový horizont porušenia práv z ochranných znáмок

K porušeniu práv z ochrannej známky dochádza v určitom konkrétnom okamihu, v momente, keď je ochranná známka použitá v obchodnom styku spôsobom, ktorý sa dostáva do konfliktu s výlučným právom jej majiteľa. Tak smernica, ako aj zákon však tento okamih bližšie nešpecifikujú.

Gramatickým a logickým výkladom je možné dôjsť k záveru, že **okamih porušenia práv z ochrannej známky bude vo všetkých troch kategóriách rozdielny**. V prípadoch dvojitej identity (typ 1) to bude už okamih použitia zhodného označenia v obchodnom styku. V prípadoch zhodných/podobných označení (typ 2) dôjde k poru-

6 Napríklad na rozdiel od inštitútu zmluvy o obchodnom zastúpení, ktorého vývoj v kontexte slovenského právneho poriadku nebol kontinuálny, čoho dôsledkom sú zásadné rozpory a výrazný nesúlad súčasnej slovenskej právnej úpravy so smernicou Rady 86/653/EHS z 18. 12. 1986 o koordinácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa samostatných obchodných zástupcov.

7 Počnúc zákonom č. 19/1890 o ochrane známek, nasledujúc zákonom Národného zhromaždenia ČR č. 8/1952 Sb. o ochranných známkach a chránených vzoroch, zákonom Federálneho zhromaždenia ČSSR č. 174/1988 Zb. o ochranných známkach, zákonom NR SR č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach a končiac v súčasnosti platným a účinným zákonom NR SR č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach.

8 V tomto prípade ide o kodifikované znenie pôvodnej smernice Rady 89/104/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných znáмок.

9 Tak, ako v prípade smernice, aj tento prameň európskeho práva predstavuje kodifikované znenie textu pôvodného nariadenia Rady (ES) č. 40/94 z 20. 12. 1993 o ochrannej známke Spoločenstva.

10 Je potrebné zdôrazniť, že už aj samotná smernica deklaruje, že v úsilí dosiahnuť stanovené ciele je nevyhnutné zabezpečiť, aby zapísané ochranné známky požívali v právnych systémoch všetkých členských štátov tú istú ochranu. Okrem princípu nadradenosti európskeho práva a jeho nepriameho účinku, potvrdeného v rozsudkoch Európskeho súdneho dvora vo veciach *Von Colson* a *Marleasing*, predstavuje toto ustanovenie preambuly ďalší dôvod, prečo je nevyhnutné osobitne v tejto oblasti vnímať vývoj európskeho práva a reflektovať tento vývoj v rozhodovacej činnosti slovenských súdov a činnosti Úradu priemyselného vlastníctva SR. *Bližšie pozri* napr. CHALMERS, D, DAVIES, G., & MONTI, G.: *European Union Law* (2nd ed.). Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2010, s. 203 a nasl.

11 Tomu korešpondujúci čl. 9 nariadenia

12 Čl. 5 ods. 1 písm. a) smernice, čl. 9 ods. 1 písm. a) nariadenia

13 Čl. 5 ods. 1 písm. b) smernice, čl. 9 ods. 1 písm. b) nariadenia

14 Čl. 5 ods. 2 písm. b) smernice, čl. 9 ods. 1 písm. c) nariadenia. Podobne William Cornish chápe tieto kategórie ako tri typy porušovania práv z ochranných znáмок: typ 1 – prípady dvojitej identity, typ 2 – prípady zhodného/podobného označenia pre zhodné/podobné produkty a typ 3 – zhodné/podobné označenia bez potreby preukázať nebezpečenstvo zámeny. *Pozri bližšie* CORNISH, W, LLEWELYN, D. & APLIN, T., 2010. *Intellectual Property: Patents, Copyrights, Trademarks & Allied Rights* (7th ed.). London, UK: Sweet & Maxwell. Z dôvodu prehľadnosti budeme ďalej v texte článku používať aj toto delenie.

šeniu až v okamihu vyvolania nebezpečenstva zámeny (v zásade teda neskôr ako pri type 1). V prípadoch zhodných/podobných označení (typ 3) to bude až v okamihu, keď dôjde k naplneniu niektorého z troch dodatočných predpokladov (t. j. získanie neoprávneného prospechu, poškodenie dobrého mena, zníženie rozlišovacej schopnosti).

Doktrína zámeny pri prvom prejavení záujmu o produkt i doktrína zámeny po kúpe tovaru budú relevantné najmä v prípadoch porušení typu 2, keď na to, aby boli naplnené všetky znaky skutkovej podstaty porušenia práv z ochrannej známky, musí nevyhnutne dôjsť k vyvolaniu nebezpečenstva zámeny.

K vyvolaniu nebezpečenstva zámeny môže dôjsť v troch časových horizontoch, a to (i.) pred kúpou produktu, (ii.) počas realizácie kúpy produktu a (iii.) po kúpe produktu. Za hraničnú právnu skutočnosť je tak možné považovať čas uzatvorenia príslušnej (kúpnej) zmluvy.

Vo vzťahu k posúdeniu pojmu **príslušná verejnosť** je možné vychádzať z ustálenej judikatúry Súdneho dvora (ďalej ESD, resp. SDEÚ).¹⁵ Aj napriek tomu, že sa názory v otázke špecifikovania konkrétneho rozsahu pojmu príslušná verejnosť odlišujú, účelnejšie je zvoliť extenzívny výklad preferovaný Thierryom Van Innisom, belgickým odborníkom na právo ochranných známok, a do tejto kategórie zahrnúť aj tú časť obyvateľstva, ktorá môže prísť do kontaktu s ochrannou známkou, samozrejme za predpokladu, že pôjde o priemerne informovaných, pozorných a obozretných spotrebiteľov.¹⁶

4. Doktrína zámeny pri prvotnom prejavení záujmu o produkt a uznanie doktríny v americkom práve ochranných známok

Aj napriek tomu, že vo väčšine prípadov dochádza k vyvolaniu nebezpečenstva zámeny s produktmi iného súťažiteľa v čase

realizácie nákupu, v Spojených štátoch amerických bola už v roku 1975 po prvýkrát súdne uznaná doktrína zámeny pri prvotnom prejavení záujmu o produkt.¹⁷ Následne bola táto doktrína uznaná i v ďalších amerických súdnych rozhodnutiach.¹⁸

Doktrína vyvolania nebezpečenstva zámeny pri prvotnom prejavení záujmu o produkt je špecifická vo viacerých ohľadoch. V prvom rade tým, že k porušeniu práv z ochrannej známky dôjde ešte pred realizovaním kúpy produktu. Je potrebné zdôrazniť, že **samotné porušenie nie je podmienené následnou kúpou daného produktu**. Hovoríme preto o zámene pri prvotnom prejavení záujmu o produkt, keďže záujem nemusí ešte nevyhnutne viesť ku kúpe. Ďalšiu osobitosť predstavuje skutočnosť, že **ani následné pominutie nebezpečenstva zámeny pri samotnej realizácii nákupu produktu už nemá vplyv na to, že ochranná známka bola porušená**.

V praxi však vznikajú aj situácie, keď je nebezpečenstvo zámeny vyvolané pri prvom prejavení záujmu o produkt a pretrvá až do kúpy toho-ktorého produktu.¹⁹ Otázkou potom ostáva, či máme takéto prípady klasifikovať ako porušenie práv z ochrannej známky založené na „štandardnom“ vyvolaní nebezpečenstva zámeny v čase realizácie kúpy, alebo porušenie v zmysle zámeny pri prvotnom prejavení záujmu. Aj keď práva, ktoré nadobudne voči porušiteľovi majiteľ ochrannej známky, budú v zásade zhodné v oboch prípadoch, rozdiel bude existovať pri začatí plynutia premlčacích lehôt. Z hľadiska správnej interpretácie je potom potrebné uprednostniť okamih zámeny pri prvotnom prejavení záujmu.

S celosvetovým príchodom internetu počet prípadov, keď bolo nebezpečenstvo zámeny vyvolané ešte pred kúpou produktu, významne vzrástol. Medzi-

národná asociácia ochranných známok²⁰ v reakcii na tento vývoj prijala 18. septembra 2006 rezolúciu, v ktorej charakterizovala zámenu pri prvotnom prejavení záujmu takto: „*Nebezpečenstvo zámeny pri prvom prejavení záujmu o produkt predstavuje doktrínu, ktorá sa v americkom práve ochranných známok vyvíja od 70. rokov 20. storočia; táto koncepcia umožňuje právne riešiť situácie, v ktorých žalobca preukáže, že zákazník/klient bol v čase prejavovania prvotného záujmu o produkt konaním žalovaného uvedený do situácie vyvolania nebezpečenstva zámeny, a to aj v prípade, ak nebezpečenstvo zámeny pri samotnej kúpe pominulo.*“²¹

5. Zámena pri prvotnom prejavení záujmu o produkt v európskom práve ochranných známok

Aké je postavenie tohto právneho konceptu v európskom práve ochranných známok? Odpoveď na túto otázku pomohol priblížiť anglický súd High Court of Justice vo svojom nedávnom rozsudku vo veci *Och-Ziff*.²²

V tomto spore bola žalobcom obchodná spoločnosť Och-Ziff, ktorá je majiteľom slovných ochranných známok Spoločenstva „OCH-ZIF“ a „OCH“, zapísaných okrem iného na poskytovanie finančných služieb.²³ Žalovaným v prvom rade bola spoločnosť Och Capital poskytujúca služby správy finančného

15 Rozhodnutie ESD z 22. 6. 1999 vo veci *Lloyd Schuhfabrik Meyer & Co. GmbH* proti *Klijsen Handel BV*. [1999] ECRI-03819.

16 VANLEENHOVE, C.: *The Relevant Public in the Community Trade Mark System – Unveiling the Mystical Animal*, 2011, European Communities Trade Mark Association, dostupný na www.ecta.org/IMG/pdf/494_c-vanleenhove_revised.pdf.

17 Rozhodnutie vo veci *Grotian, Helfferich, Schults., Th. Steinweg Nachf.* proti *Steinweg & Sons*, 523 F.2d 1331 (2nd Cir. 1975).

18 Medzi inými v rozhodnutiach vo veciach *Checkpoint Systems, Inc* proti *Check Point Software Technologies, Inc* 269 F.3d 270 (3rd Cir., 2001), *Elvis Presley Enterprises, Inc* proti *Capece* 141 F.3d 188 (5th Cir., 1998), *Promatek Industries Ltd* proti *Equitrac Corp* 300 F.3d 808 (7th Cir., 2002), *Brookfield and Playboy Enterprises, Inc* proti *Netscape Communications Corp* 354 F.3d 1020 (9th Cir., 2004), *Australian Gold, Inc* proti *Hatfield* 436 F.3d 1228 (10th Cir., 2006).

19 MCCARTHY, A. M.: *The Post-Sale Confusion Doctrine: Why the General Public Should Be Included in the Likelihood of Confusion Inquiry in 67 Fordham L. Rev.*, 1999, s. 3347.

20 International Trademark Association. Webové sídlo: www.inta.org

21 Text rezolúcie dostupný na www.inta.org/Advocacy/Pages/InitialInterestConfusion.aspx

22 Rozhodnutie britského súdu High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division, z 20. 10. 2010 vo veci *Och-Ziff Management Europe Ltd* a *Oz Management LP* proti *Och Capital LLP, Union Investment Management Ltd* a *Ochocki*, [2010] EWHC 2599 (Ch).

23 Ochranná známka Spoločenstva zapísaná pod číslom 006595573

sprostredkovania fyzickým osobám pod slovnými označeniami „OCH CAPITAL“, „ochcapital“ a „OCH Capital“. Žalobca tvrdil, že použitie uvedených označení spoločnosťou OCH Capital porušilo jeho práva z ochranných známk, okrem iného podľa čl. 9 ods. 1 písm. b) nariadenia.²⁴

Žalovaný v rámci svojej obrany argumentoval, že aj v prípade, ak by súd dospel k záveru, že použitím predmetných označení došlo k vyvolaniu nebezpečenstva zámene pri prvotnom prejavení záujmu o produkt, akékoľvek nebezpečenstvo zámene muselo nevyhnutne pominúť v okamihu, keď záujemca uzavrel so žalovaným písomnú zmluvu o poskytovaní finančných služieb a musel si byť vedomý toho, že žalovaný a žalobca sú dva nezávislé subjekty. Na základe tejto skutočnosti žalovaný tvrdil, že len vyvolanie nebezpečenstva zámene pri prvotnom prejavení záujmu o produkt nie je spôsobilé naplniť všetky znaky porušenia práv z ochrannej známky.

Súdca Richard Arnold²⁵ však vo svojej analýze správne dospel k opačnému záveru a potvrdil, že **doktrína zámene pri prvotnom prejavení záujmu o produkt je súčasťou európskeho práva ochranných známk**. Zámenu pri prvotnom prejavení záujmu o produkt definoval ako: „*vyvolanie zámene na strane verejnosti o pôvode tovarov alebo služieb, pri ktorých bolo použité namietané označenie, a to ešte v čase pred realizáciou kúpy týchto tovarov alebo služieb, osobitne vyvolanie zámene prameniacej z využitia označenia v marketingových, resp. iných propagačných materiáloch.*“

V tejto súvislosti ESD vo veci *O2 proti Hutchison 3G* výslovne uviedol: „*Použitie označenia zhodného alebo podobného ochrannej známke sťažiteľa inzerentom v porovnávacej reklame na účely identifikácie tovarov alebo služieb ponúkaných týmto sťažiteľom sa ... považuje za použitie pre samotné tovary alebo služby inzerenta v zmysle čl. 5 ods. 1 a 2 smernice 89/104.*“²⁶

V tom istom rozhodnutí ďalej pokračoval: „*...podľa ustálenej judikatúry tvorí pravdepodobnosť zámene ... nebezpečenstvo, že verejnosť by sa mohla domnievať, že dotknuté výrobky alebo služby pochádzajú z toho istého podniku, prípadne z ekonomicky prepojených podnikov... Použitie označenia zhodného alebo podobného ochrannej známke, ktoré spôsobuje pravdepodobnosť zámene na strane verejnosti, tak zasahuje, resp. je spôsobilé zasiahnuť do základnej funkcie ochrannej známky.*“²⁷

SDEÚ rozvinul uvedenú problematiku v rozhodnutí vo veci *Die BergSpechte*²⁸ týkajúcej sa služieb poskytovaných prevádzkovateľmi internetových vyhľadávačov (ako napríklad Google). SDEÚ rozhodol, že článok 5 ods. 1 smernice sa má vykladať v tom zmysle, že majiteľ ochrannej známky je oprávnený zakázať inzerentovi, aby na základe kľúčového slova zhodného alebo podobného s uvedenou ochrannou známkou, ktoré tento inzerent bez súhlasu majiteľa vybral v rámci služby odkazov na internete, robil reklamu tovarom alebo službám zhodným s tými, pre ktoré je zapísaná uvedená ochranná známka. Toto konštatovanie SDEÚ platí, ak uvedená reklama priemernému používateľovi internetu neumožňuje alebo len ťažko umožňuje zistiť, či tovary, alebo služby uvedené v reklame pochádzajú od majiteľa ochrannej známky alebo z podniku, ktorý je s ním hospodársky prepojený, alebo naopak, od tretej osoby.

Richard Arnold v rozhodnutí *Och-Ziff* konštatoval, že **k pravdepodobnosti zámene v zmysle č. 9 ods. 1 písm. b) nariadenia môže dôjsť aj v okamihu, keď potenciálny zákazník ešte len vidí reklamu**, a to bez ohľadu na to, či táto skutočnosť neskôr vedie alebo nevedie ku kúpe daného tovaru alebo služby, resp. či zákazník v čase vykonania takejto kúpy koná stále pod vplyvom vyvolanej zámene alebo nie. Uvedená argumentácia je podporená roz-

hodnutím SDEÚ vo veci *Portakabin*²⁹ predstavujúcim aktuálne posledné rozhodnutie v línii týchto rozsudkov. SDEÚ zdôraznil a zopakoval závery, ku ktorým dospel vo veci *Die BergSpechte*.³⁰

Na základe uvedených argumentov je možné dôjsť k záveru, že zámene pri prvotnom prejavení záujmu o produkt vedie k porušeniu práv majiteľa ochrannej známky. Aj v prípade, ak by nedošlo k reálnemu získaniu zákazníkov oprávneného majiteľa ochrannej známky, existujú minimálne dva ďalšie spôsoby, akými môže byť majiteľovi ochrannej známky spôsobená ujma. Klamlivá reklama môže mať negatívny vplyv na dobrú povest' produktov chránených ochrannou známkou a je irelevantné, či produkty ponúkané žalovaným sú objektívne nižšej kvality ako produkty ponúkané majiteľom ochrannej známky. Majiteľ ochrannej známky môže byť zároveň poškodený tým, že môže dôjsť k zníženiu rozlišovacej schopnosti jeho ochrannej známky.

6. Doktrína zámene po kúpe produktu

Na rozdiel od zámene pri prvotnom prejavení záujmu o produkt, práva z ochrannej známky môžu byť porušené aj **v okamihu po kúpe produktu**. Reálne to znamená, že zámene na strane verejnosti vo vzťahu k pôvodu produktu, pri ktorom bolo použité namietané označenie, vzniká až po kúpe. Aj táto problematika bola prvotne riešená najmä americkým právom ochranných známk.³¹

Takisto v tomto prípade je možné položiť si otázku, či európske právo ochranných známk bude takúto formu konania považovať za porušenie výhradných práv majiteľa ochrannej známky. K téme zámene po kúpe produktu sa ESD parciálne vyjadril v rozsudkoch *Arsenal*³², *Anheuser-Busch*³³ a *Ruiz-Picasso*.³⁴

24 Ekvivalent čl. 5 ods. 1 písm. b) smernice

25 Richard Arnold je jeden z popredných anglických sudcov špecializujúcich sa výhradne na rozhodovanie sporov spadajúcich do oblasti práva duševného vlastníctva.

26 Bod 36 rozhodnutia ESD z 12. 6. 2008 vo veci *C-533/06 O2 Holdings Limited a O2 (UK) Limited proti Hutchison 3G UK Limited* [2008] ECR I 04231.

27 *Ibidem*, bod 59

28 Rozhodnutie SDEÚ z 25. 3. 2010 vo veci *C-278/08 Die BergSpechte Outdoor Reisen under Alpenschule Edi Koblmüller GmbH v Guni* [2010] ECR I 00000.

29 Rozhodnutie SDEÚ z 8. 7. 2010 vo veci *C-558/08 Portakabin Ltd, Portakabin BV proti Primakabin BV* [2010] ECR I 00000.

30 *Ibidem*, bod 35

31 DINWOODIE, G. B., JANIS, M. D.: *Trademarks and Unfair Competition: Law and Policy*, 2010 (3rd ed). New York, NY: Aspen Publishers.

32 Rozhodnutie ESD z 12. 11. 2008 vo veci *Arsenal Football Club plc proti Matthew Reed*. [2002] ECR I -10273.

33 Rozsudok ESD zo 16. 11. 2004 vo veci *C-245/02 Anheuser-Busch Inc. proti Budějovický Budvar, národní podnik*. [2004] ECR I-10989.

34 Rozhodnutie ESD z 12. 1. 2006 vo veci *C-361/04 Claude Ruiz-Picasso a ostatní proti Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (ochranné známky a dizajny)* (ÚHVT). [2006] ECR I - 00643.

Vo veci *Ruiz-Picasso ESD* uviedol: „...nemožno vylúčiť ..., že niektorí spotrebiteľia, najmä ak prídu do styku s výrobkami po tom, ako boli predané a vynesené z miesta predaja, budú považovať označenie na výrobkoch ako označenie majiteľa dotknutej ochrannej známky, a teda podniku, z ktorého pochádzajú uvedené výrobky.“³⁵

7. Rozhodnutia národných súdov vo veciach *Benetton* a *Datacard*

Judikatúra SDEÚ naznačuje, že zámena po kúpe tovaru predstavuje jeden zo spôsobov, ktorý môže viesť k porušeniu práv z ochrannej známky.

Okrem toho holandský Najvyšší súd v rozhodnutí vo veci *Benetton* proti *G-Star*³⁶ rozhodol, že zámena po kúpe produktu môže naplniť znaky porušenia podľa čl. 5 ods. 1 písm. b) smernice.³⁷

Sudca Richard Arnold vyjadril v rozsudku *Datacard*³⁸ presvedčenie, že **to, či k zámenе došlo pri kúpe, alebo až po tom, čo bola kúpa zrealizovaná, by nemalo zohrávať žiadnu podstatnú úlohu**, a ako príklad uviedol: „Predpokladajme, že si zákazník objedná tovar zo stránky tretej strany a v čase objednávky neexistuje žiadna zámena týkajúca sa pôvodu týchto tovarov; keď je tovar dodaný o niekoľko dní neskôr, jednotlivé výrobky sú chybné označené tak, že to vedie zákazníka k nadobudnutiu presvedčenia, že tovar pochádza od majiteľa príslušnej ochrannej známky.“³⁹

Datacard

R. Arnold sa následne opýtal, prečo by takéto vyvolanie zámeny nemalo byť chránené, keďže ide, podobne ako v ostatných prípadoch, o použitie označenia spôsobom poškodzujúcim oprávnené záujmy majiteľa ochrannej známky. Konkrétne, uvedené konanie môže viesť zákazníka k tomu, že

si opätovne objedná výrobky z toho istého webového portálu v mylnom presvedčení, že výrobky budú pochádzať od majiteľa ochrannej známky. Je možné súhlasiť s názorom R. Arnolda, že skutočnosť, či je výrobok označený označením identickým, ako je ochranná známka, alebo takým, ktoré je ochrannej známke podobné, a teda, či ide o porušenie podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) smernice, resp. porušenie podľa čl. 5 ods. 1 písm. b) smernice, by nemala na tieto účely znamenať žiaden rozdiel.

Rozsudok vo veci *Datacard* teda potvrdil, že v určitých prípadoch môže byť prostredníctvom zámeny po kúpe produktu preukázaná existencia pravdepodobnosti zámeny na účely aplikácie čl. 5 ods. 1 písm. b) smernice.

8. Záver

Moderné právo ochranných známok predstavuje dynamicky sa rozvíjajúce právne odvetvie, ktoré musí neustále reagovať na výzvy prinášané rozvojom technológií. Aj táto skutočnosť bola jedným z dôvodov, prečo sa zvyšuje počet prípadov porušení práv z ochranných známok, ktoré môžeme spájať s doktrínou zámeny pri prvotnom prejavení záujmu o produkt, resp. s doktrínou zámeny po kúpe produktu. Európske právo ochranných známok dokázalo na tieto výzvy v zásade adekvátne reagovať prostredníctvom flexibility, ktorú mu ponúka demonštratívna regulácia porušení práv z ochranných známok tak v smernici, ako aj v nariadení.

Vo vzťahu k právnym dôsledkom týchto konštatovaní pre Slovenskú republiku je nevyhnutné zdôrazniť cieľ harmonizácie v tejto oblasti práva. Je ním dosiahnuť, aby ochranné známky požívali vo všetkých členských štátoch rovnakú mieru právnej ochrany. Berúc ohľad na priamy,⁴⁰ resp. nepriamy účinok⁴¹ noriem európskeho práva, ako aj ostatné právne princípy, dok-

trína zámeny pri prvotnom prejavení záujmu o produkt i doktrína zámeny po kúpe produktu sú (resp. by mali byť) **súčasťou slovenského právneho poriadku.**

Preto by mali byť majitelia ochranných známok o týchto svojich právach dostatočne informovaní. Slovenské súdy rozhodujúce spory vyplývajúce z porušenia práv ochranných známok sú však primárne zodpovedné za to, aby vo svojej rozhodovacej praxi adekvátne reflektovali právny vývoj analyzovaný v tomto článku a garantovali, že miera ochrany práv majiteľov ochranných známok nebude v Slovenskej republike nižšia ako v ostatných členských štátoch.

CONTEMPORARY EUROPEAN DEVELOPMENT OF TRADE MARK INFRINGEMENT LAW
Initial Interest Confusion, Post-Sale Confusion
LAZUR, J.:

Outline of the European legal framework regulating trade mark infringement. Brief description of Slovak sources of law regarding trade mark infringement. Identification of the relevant time when a trade mark infringement occurs. Origination of the doctrines of initial interest confusion and post-sale confusion in American trade mark law. Incorporation of both doctrines into European trade mark law. Contemporary decisions of ECJ/CJEU and European national courts concerning the doctrines of initial interest confusion and post-sale confusion. Legal implications of the recent European development for application of trade mark law in Slovak Republic.

35 Zvýraznenie pridané autorom

36 Rozhodnutie z 8. 9. 2006, NJ 2006, 492

37 K tomu pozri ďalej JEHORAM, T.C., NISPEN, C. van & HUYDECOPER, T., 2010. *European Trademark Law: Community Trade Law and Harmonised National Trademark Law*. New York, NY: Kluwer, s. 290.

38 Rozhodnutie anglického súdu High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division, zo 14. 2. 2011 vo veci *Datacard Corporation* proti *Eagle Technologies Limited*. [2011] EWHC 244 (Pat).

39 *Ibidem*

40 Vo vzťahu k nariadeniu

41 Vo vzťahu k smernici

Netradičné ochranné známky v Európskej únii – 1. časť

JUDr. Jozef BRÁZDIL*

Úvod

Rozvoj techniky a marketingu umožňuje vznik označení tovarov a služieb, ktoré pôsobia na všetky zmysly – zrak, sluch, čuch, chuť a hmat¹. Takéto označenia sú chránené v rámci súťažného práva. Je tu však aj snaha získať väčšiu mieru ochrany zápisom označenia ako ochrannej známky.

Prihlášky netradičných ochranných známkov vedú k sporom, ktoré označenie je ešte možné požadovať za ochrannú známku a ktoré už nie.

Priblížime vám rozhodovaciu prax európskych súdov a Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (ďalej OHIM) a trendy v oblasti posudzovania zápisu schopnosti prihlasovaných označení ako ochranných známkov. Predmetom posudzovania je, či označenie je graficky znázorniteľné a má rozlišovaciu schopnosť v súlade s definíciou ochrannej známky, a teda či môže získať ochranu.

1. Právna úprava ochranných známkov v EÚ

Prvý problém, ktorý bolo potrebné vyriešiť pri budovaní vnútorného trhu, predstavovala značná rozdielnosť jednotlivých národných úprav známkového práva členských štátov. Označenia tovarov a služieb boli preto v roku 1988 ako jeden z prvých predmetov práv duševného vlastníctva harmonizované smernicou v rámci vtedajšieho Európskeho spoločenstva (ES). V súčasnosti je harmonizácia známkového práva upravená **smernicou Európskeho parlamentu**

a Rady 2008/95/ES z 22. októbra 2008 o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známkov (kodifikované znenie) (ďalej smernica). Do slovenského právneho poriadku bola transponovaná zákonom č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach (ďalej ZOZ).

Pokiaľ však prihlasovateľ ochrannej známky nepoužil Madridský systém registrácie medzinárodných ochranných známkov, musel požiadať o zápis ochrannej známky v každom jednotlivom členskom štáte podľa príslušného národného práva. V roku 1993 bol preto nariadením vytvorený inštitút ochrannej známky Spoločenstva, upravený právom EÚ priamo použiteľným vo všetkých členských štátoch. Dnes je jeho práva úprava obsiahnutá v **nariadení Rady (ES) č. 207/2009 z 26. februára 2009 o ochrannej známke Spoločenstva (kodifikované znenie)** (ďalej nariadenie). Nariadenie umožňuje získať na základe jedinej prihlášky a v jedinom konaní zápis ochrannej známky účinnej v celej EÚ.

Článok 2 smernice transponovaný do § 2 ZOZ a v zásade zhodný s čl. 4 nariadenia **definuje ochrannú známku** ako akékoľvek označenie, ktoré sa dá vyjadriť graficky za predpokladu, že takéto označenie je spôsobilé rozlíšiť tovary alebo služby jedného podniku od tovarov alebo služieb iných podnikov. Legálna definícia je otvorená, uvádza len demonštratívny výpočet označení spôsobilých tvoriť ochrannú známku, čo umožňuje zápis aj menej tradičných označení. Vo vzťahu k aplikácii ustanovení smernice transponovaných do národných právnych poriadkov členských štátov a nariadenia je významná ich interpretácia judikatúrou Súdneho dvora (ďalej ESD), ktorý vykladá smernicu v rámci **prejudiciálneho konania** v zmysle čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ (bývalý čl. 234 Zmluvy o ES) a na základe čl. 65 nariadenia 207/2009/ES v spojení s čl. 256 Zmluvy o fungovaní EÚ (bývalý čl. 225 Zmluvy o ES) **preskúma rozhodnutia odvolacích senátov OHIM-u**.

2. Čuchové označenia

Rozhodujúcim rozsudkom z hľadiska posúdenia zápisu schopnosti čuchových označení, ktorý posunul hranicu výkladu pojmu „grafická znázorniteľnosť označenia“, je rozsudok ESD z 12. decembra 2002 vo veci C-273/00 Ralf Sieckmann². Rozsudok sa týkal prihlášky podanej pánom Sieckmannom Nemeckému patentovému a známkovému úradu (Deutsches Patent und Markenamt), ktorou žiadal o zápis ochrannej známky vo forme vône, konkrétne čuchovej

* Externý doktorand Katedry občianskeho práva Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach

1 DVOŘÁKOVÁ, K.: Zápisná způsobilost některých forem ochranných známek, zejména netradičních. In *Průmyslové vlastnictví*, 2005, roč. 15, č. 7 – 8.

ochrannej známky pre čistú chemickú látku metyl cinamát. V prihláske bol uvedený chemický vzorec „C₆H₅-CH = CHCOOCH₃“. Pripojená bola **vzorka** s údajom, že ďalšie vzorky je možné získať v miestnych laboratóriách uvedených v Žltých stránkach Deutsche Telekom AG, a **slovný opis** „*balzamová ovocná vôňa s jemným nádychom škorice*“.

Nemecký patentový a známkový úrad odmietol označenie zapísať s odôvodnením, že je okrem iného pochybné, či spĺňa kritérium grafickej znázorniteľnosti. Pán Sieckmann sa odvolal na Spolkový patentový súd (*Bundespapentgericht*), ktorý predložil ESD dve predbežné otázky. Prvá sa týkala výkladu čl. 2 smernice, konkrétne, či má byť interpretovaný v tom zmysle, že pojem „*označenie, ktoré sa dá vyjadriť graficky*“, zahŕňa len označenie zobraziteľné priamo vo svojej viditeľnej podobe alebo môže byť chápaný v zmysle označenia, ako napríklad vôňa alebo zvuku, ktoré nemožno vizuálne vnímať samé osebe, ale môže byť znázornené nepriamo pomocou určitých prostriedkov. Pokiaľ bude prvá otázka zodpovedná v prospech širokej interpretácie, druhou otázkou bolo, či sú požiadavky grafickej znázorniteľnosti stanovené v čl. 2 smernice splnené, ak je vôňa znázornená chemickým vzorcom, slovným opisom, uložením vzorky alebo kombináciou týchto prostriedkov grafického znázornenia.

Podľa názoru ESD medzi označenia vymedzené čl. 2 smernice patria označenia vnímateľné zrakom, dvojrozmerné a trojrozmerné, ktoré môžu byť zobrazené pomocou písmen, písaných znakov alebo obrazom. Výpočet týchto označení je v súlade s jazykovým výkladom čl. 2 a bodom 7 preambuly smernice demonštratívny a nevylučuje označenia, ktoré nie sú zrakovo vnímateľné, ako sú napríklad vôňa. **Z toho vyplýva, že ochranná známka môže byť tvorená označením, ktoré nie je možné samé osebe vnímať vizuálne, ale je možné ho graficky znázorniť.** Grafické znázornenie musí byť schopné zobraziť označenie pomocou obrazov, čiar a znakov tak, aby ho bolo možné presne identifikovať. Zámerom požiadavky na grafickú znázorniteľnosť je jednoznačne definovanie predmetu ochrany a umožnenie zápisu ochrannej známky do verejne prístupného registra. Ak používatelia registra majú mať na základe zverejneného zápisu možnosť presne určiť označenie, jeho grafické znázornenie musí byť sa-

mostatné, ľahko prístupné a zrozumiteľné. Okrem toho musí byť označenie vždy **vnímané presne a rovnakým spôsobom**, s ohľadom na dobu trvania zápisu ochrannej známky a možnosť jeho periodickej obnovy musí byť **znázornená trvale**. Je tiež potrebné vylúčiť subjektivitu identifikácie a vnímania označenia, a preto musia byť prostriedky grafického zobrazenia **jednoznačné a objektívne**.

V druhej otázke sa ESD zaoberal problémom, či je možné čuchové označenie **graficky znázorniť** chemickým vzorcom, slovným opisom, uložením vzorky alebo kombináciou týchto spôsobov. Z **chemického vzorca** len málo ľudí rozpozná, o akú vôňu ide, preto chemický vzorec nie je dostatočne zrozumiteľný. Samotný chemický vzorec nezobrazuje vôňu chemickej látky, ale chemickú látku ako takú. Nie je dostatočne jasný a presný a nie je ho možné považovať za dostatočne grafické znázornenie. Ani **slovný opis**, aj keď je grafický, nie je dostatočne jasný, presný a objektívny. Rovnako **uloženie vzorky vône** nepredstavuje grafické znázornenie požadované smernicou a okrem toho vzorky vône nie sú dostatočne stále a trvalé. Požiadavku grafického znázornenia teda nespĺňajú chemický vzorec, slovný opis, uloženie vzorky ani akákoľvek ich vzájomná kombinácia.

ESD týmto rozsudkom **rozsíril interpretáciu definície ochrannej známky** o označenia, ktoré nie sú sami osebe vnímateľné zrakom, ale môžu byť graficky znázornené. Ustálil, že čl. 2 smernice (a analogicky aj čl. 4 nariadenia) musí byť interpretovaný takým spôsobom, že ochranná známka môže byť tvorená **označením, ktoré nie je samo osebe vnímateľné zrakom, za predpokladu, že môže byť graficky znázornené, najmä pomocou obrazov, čiar a znakov a že zobrazenie je jasné, presné, samostatné, ľahko prístupné, zrozumiteľné, trvalé a objektívne**. Vo vzťahu k čuchovým označeniam však odmietol všetky predložené prostriedky ich nepriamej grafickej znázorniteľnosti, ako aj ich vzájomné kombinácie.

Potvrdením tohto rozhodovacieho trendu je rozsudok Súdu prvého stupňa (ďalej SPS) z 27. októbra 2005 vo veci **T-305/04 Eden SARL** v konaní o žalobe proti rozhodnutiu odvolacieho senátu OHIM-u, ktorý zamietol zápis ochrannej známky tvorenej vôňou zrelej jahody, pretože označenie nie je možné graficky znázorniť. Navrhované grafické znázornenie označenia pozos-

távalo z **farebného obrázka** zrelej jahody

a **slovného opisu** „*vôňa zrelej jahody*“. Odvolateľ namietal, že v rozsudku C-273/00 Sieckmann ESD rozhodol, že označenia, ktoré nie je možné samy osebe vnímať vizuálne, môžu tvoriť ochrannú známku za podmienky ich grafickej znázorniteľnosti. Požadoval, aby bolo posúdené grafické znázornenie pomocou kombinácie slovného opisu a obrazového znázornenia zrelej jahody. Argumentoval tým, že žiadne grafické znázornenie nemôže byť celkom objektívne, pretože vnímanie je vždy ovplyvnené subjektívnymi faktormi a aj napriek existencii množstva odrôd jahôd ich vôňa je rovnaká a trvalá, veľmi špecifická a každému spotrebiteľovi známa. Tvrdil, že slovný opis je jasný, presný, ľahko dostupný, zrozumiteľný, trvalý a objektívny a vyobrazenie umožňuje, aby označenie bolo úplné samo osebe.

Tvrdenie, že jahody rôznych odrôd voňajú rovnako, SPS **odmietol**. Uvedol, že **slovný opis „vôňa zrelej jahody“** môže odkazovať na niekoľko odrôd jahôd, a tým aj na niekoľko vôní. Nie je teda jednoznačný, presný a neumožňuje vylúčiť subjektívny prvok v procese identifikácie a vnímania prihlasovaného označenia. Poukázal tiež na skutočnosť, že **neexistuje všeobecne prijímaná medzinárodná klasifikácia vôní**, ktorá by umožnila, obdobne ako medzinárodný kódex farieb alebo hudobných symbolov, objektívne identifikovať a spresniť čuchové označenie pomocou prideleného názvu alebo kódu, ktorý by bol špecifický pre každú vôňu.

SPS **odmietol aj znázornenie obrázkom** zrelej jahody konštatovaním, že tento obrázok je ešte menej presný ako slovný opis a neumožnil by určiť, či chráneným označením je jahoda ako taká, alebo jej

2 Rozsudky ESD sú dostupné na <http://curia.europa.eu/>.

vôňa. Okrem toho obrázkov jahody môže byť v myslí spotrebiteľa nahradený slovným ekvivalentom „zrelá jahoda“ alebo „červená jahoda“ a nie je relevantný. Každé obrazové znázornenie označenia môže byť opísané slovne a bude v myslí spotrebiteľa nahradené opisom vždy, keď je jednoduchšie zapamätateľné ako samotné obrazové znázornenie. Grafické znázornenie obrázkom zrelej jahody prirovnal k chemickému vzorcu z rozsudku C-273/00 Sieckmann, pretože predstavuje len predmet nesúci čuchové označenie a nie priamo vôňu, ktorá má byť predmetom ochrany. Za platné grafické znázornenie teda nemožno považovať ani zobrazenie predmetu vydávajúceho vôňu. **Nedostatočným grafickým znázornením** vône je podľa SPS aj **kombinácia slovného opisu a obrazového označenia**.

Zrejme jedinou dostupnou metódou grafického znázornenia vône, ktorá zatiaľ nebola posudzovaná ESD, je **chromatografia** znázorňujúca zložky vône vo forme grafu. Subjektu nahliadajúcemu do registra by však nebolo jasné, akú vôňu graf znázorňuje, pretože takto znázornenú vôňu nie je možné jednoduchým spôsobom zreprodukovat'. Ani táto forma by teda pravdepodobne nesplnila požiadavky na grafické znázornenie sformulované v rozsudku C-273/00 Sieckmann³.

3. Chuťové označenia

Požiadavka na grafické znázornenie definovaná v rozsudku C-273/00 Sieckmann platí aj pre chuťové označenia. Rozhodnutie druhého odvolacieho senátu OHIM zo 4. augusta 2003 **vo veci R 120/2001-2 Eli Lilly and Company**⁴ zamietlo zápis chuťovej ochrannej známky Spoločenstva (ďalej aj CTM) opísanej ako „*chuť umelej jahodovej príchuti*“ pre farmaceutické výrobky. V odôvodnení rozhodnutia odvolací senát OHIM-u odkazuje na rozsudok vo veci C-273/00 Sieckmann a pre chuťové označenie požaduje rovnaké podmienky zápisu, aké ESD prisúdil čuchovým známkam. **Slovný opis** sám osebe nedokáže identifikovať takéto označenie, pretože umelá chuť môže byť identifikovaná rôznymi spôsobmi, ktorých výsledkom sú odlišné chute.

4. Zvukové ochranné známky

Ďalšou skupinou netradičných ochranných znáмок sú zvukové ochranné známky. Prostriedky grafického znázornenia zvukových označení boli predmetom posudzovania ESD, ktorý pri rozhodovaní vychádzal z rozsudku C-273/00 Sieckmann a rozšíril závery týkajúce sa možnosti zápisu a grafického znázornenia označení, ktoré nemožno vnímať zrakom, aj na oblasť zvukových označení.

4.1 Grafická znázorniteľnosť zvukovej ochrannej známky

Základným rozhodnutím v otázke zápisu schopnosti zvukových označení je rozsudok ESD z 27. novembra 2003 vo veci **C-283/01 Shield Mark**. Spoločnosť Shield Mark bolo v rokoch 1992 až 1999 v Úrade pre ochranné známky štátov Beneluxu (*Bureau Benelux des Marques*) zapísaných štrnásť ochranných znáмок. Štyri z nich tvoril **notový záznam**, ktorý obsahoval prvých deväť nôt hudobného diela L. van Beethovena „Pre Elišku“. Dve z nich boli označené ako „*zvuková ochranná známka, ochrannú známku predstavuje melódia tvorená (graficky) zapísanými notami do notového záznamu*“ a vo vzťahu k jednej z nich sa uvádzalo „*hrané na klavíri*“. Ďalšie štyri tvoril slovný opis „*prvých deväť nôt diela „Pre Elišku“*“. Z nich dve boli označené ako „*zvuková ochranná známka, ochrannú známku tvorí opísaná melódia*“ a vo vzťahu k jednej z nich sa uvádzalo „*hrané na klavíri*“. Tri ďalšie ochranné známky tvorili za sebou idúce **hudobné noty** „*E, D#, E, D#, E, B, D, C, A*“. Dve z nich boli označené ako „*zvuková ochranná známka, ochrannú známku tvoria takto opísané za sebou idúce noty*“ a vo vzťahu k jednej z týchto dvoch ochranných znáмок sa navyše uvádzalo „*hrané na klavíri*“. Dve z ochranných znáмок tvorilo slovo „*Kukelekuuuuu*“, čo je **onomatopoja** (zvukomalebné citoslovce foneticky imitujúce zvuk), ktorá v holandskom jazyku vyjadruje spev (kikiríkanie) kohúta. Jedna z týchto ochranných znáмок bola označená ako „*zvuková ochranná známka, ochrannú známku tvorí onomatopoja napodobňujúca spev kohúta*“. Jednu ochrannú známku tvoril slovný opis „*spev kohúta*“ a bola označená ako „*zvuková ochranná známka, ochrannú známku tvorí takto opísaný spev kohúta*“.

Spoločnosť Shield Mark používala zvučku pozostávajúcu z prvých deviatich nôt diela „Pre Elišku“ v reklamnej kampani a vydala softvér, pri spustení ktorého zaznel spev kohúta. Pán Kist, poradca v oblasti marketingovej komunikácie, vo svojej reklamnej kampani použil melódiu skladajúcu sa z prvých deviatich nôt diela „Pre Elišku“ a predával softvér, po spustení ktorého zaznel spev kohúta. Spoločnosť Shield Mark podala žalobu za porušenie práva z ochrannej známky a žalobu na ochranu proti nekalej súťaži. Súd vyhovel návrhu v rozsahu, v akom sa opieral o právnú úpravu súkromnoprávnej zodpovednosti, ale zamietol jej návrh v rozsahu, v akom sa opieral o právo ochranných znáмок, a to z dôvodu, že zámerom vlád členských štátov Beneluxu bolo nepovoľovať prihlasovanie zvukov ako ochranných znáмок. Spoločnosť Shield Mark podala kasačný opravný prostriedok na Najvyšší súd Holandska (*Hoge Raad der Nederlanden*), ktorý rozhodol položiť ESD dve prejudiciálne otázky. Prvou otázkou bolo, či sa zvuky a hluky môžu považovať za ochranné známky. Druhou otázkou požiadal ESD o výklad, za akých podmienok sa dá zvuk alebo hluk graficky znázorniť ako ochranná známka. Ako možné alternatívy ponúkol hudobné noty, slovný opis vo forme onomatopoje, slovný opis v inej forme, sonogram, zvukový nosič priložený k príhláške, digitálny záznam, ktorý sa dá vypočítať na internete, alebo kombináciu týchto foriem.

Pokiaľ ide o prvú otázku, ESD vychádzal z rozsudku C-273/00 Sieckmann a skonštatoval, že čl. 2 smernice síce neuvádza označenia, ako sú zvuky, ktoré nemožno vnímať vizuálne, ale ich ani výslovne nevylúčil. Samotná povaha zvukových označení dovoľuje rozlíšiť výrobky alebo služby jedného podnikateľa od výrobkov alebo služieb iných podnikateľov, preto sa čl. 2 smernice musí vykladať v tom zmysle, že **zvuky môžu tvoriť ochrannú známku pod podmienkou, že sa dajú graficky znázorniť**. Vzhľadom na to, že zvukové označenia nie sú definíciou smernice výslovne vylúčené z možnosti tvoriť ochrannú známku, nemôžu členské štáty ani vopred zakázať registráciu ochranných znáмок tvorených zvukom.

V otázke grafickej znázorniteľnosti ochrannej známky odkázal ESD na rozsudok C-273/00 Sieckmann a uviedol, že

3 JEHOAM, T. C., NISPEN, C. van, HUYDECOPER, T.: *European Trademark Law, Community Trademark Law and Harmonized Trade Mark Law. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International*, 2010, kapitola 5.8.

4 Dostupné na www.copat.de/markenformen/r0120-2001-2.pdf

podmienky v ňom uvedené platia aj pre zvukové označenia, ktoré podobne ako čuchové označenia nemôžu byť vnímané zrakom. Okrem toho vyjadril stanovisko, že označenie môže byť zapísané ako zvuková ochranná známka, pokiaľ navrhovateľ vo svojej prihláške jednoznačne **uvedie, že prihlasované označenie je zvukové označenie**. V opačnom prípade by sa orgány príslušné na zápis ochranných známok, ako aj verejnosť domnievali, že ide o takú slovnú alebo obrazovú ochrannú známku, ako je graficky znázornená v prihláške.

S odkazom na predchádzajúcu judikatúru⁵ ESD odmietol analýzu hypotetických otázok, ktoré v prejednávacom prípade nenastali, a vylúčil zo svojho rozhodovania otázky spôsobilosti prostriedkov grafického zobrazenia zvukov vo forme zvukového nosiča, digitálneho záznamu, sonogramu alebo kombinácie týchto metód, pretože ani jedna ochranná známka spoločnosti Shield Mark nebola takto zapísaná.

Pokiaľ ide o znázornenie zvukového označenia prostredníctvom **písomného opisu**, nemôže byť a priori vylúčené. Ale ak ide o taký slovný opis, aký bol použitý spoločnosťou Shield Mark, teda „*prvých deväť nôt diela „Pre Elišku“*“ alebo „*spev kohúta*“, nie je jednoznačné a neumožňuje určiť rozsah požadovanej ochrany. Z tohto dôvodu nemôže predstavovať dostatočné grafické znázornenie.

Čo sa týka znázornenia pomocou **onomatopoj**, ESD konštatoval, že existuje rozdiel medzi výslovnosťou samotnej onomatopoj a skutočným zvukom alebo hlukom, ktoré toto citoslovce foneticky vyjadruje. Okrem toho by príslušné orgány a verejnosť nedokázali určiť, či predmetom ochrany je výslovnosť samotnej onomatopoj, alebo skutočný zvuk. Onomatopoj môžu byť jednotlivcami alebo v rámci jednotlivých členských štátov vnímané rozdielne. Nemôže teda tvoriť grafické znázornenie zvuku, ktorého fonetický prepis údajne predstavuje.

V súvislosti so **znázornením hudobnými notami**, ktoré sú bežne používaným prostriedkom na vyjadrenie zvukov, nemôžu za sebou idúce noty „E, D#, E, D#, E, B, D, C, A“ tvoriť bez ďalšieho spresnenia dostatočné grafické znázornenie. Takýto opis neumožňuje jednoznačne určiť najmä výš-

ku a dĺžku zvukov tvoriacich melódiu, ktoré sú základným parametrom na rozpoznanie melódie a určenie samotnej ochrannej známky. Naproti tomu **notová osnova** rozdelená na takty, pričom notové symboly určujú výšku a dĺžku zvuku, predstavuje presné vyjadrenie za sebou nasledujúcich zvukov, ktoré tvoria melódiu. Tento spôsob grafického znázornenia zvukovej ochrannej známky podľa ESD zodpovedá požiadavkám vyplývajúcim z rozsudku C-273/00 Sieckmann. Takéto znázornenie môže byť jednoducho zrozumiteľné tak, aby umožňovalo príslušným orgánom a verejnosti získať presnú vedomosť o označení, pre ktoré bola podaná prihláška ochrannej známky.

Článok 2 smernice (a analogicky aj čl. 4 nariadenia) sa teda má vykladať v tom zmysle, že **ochranná známka môže pozostávať zo zvukového označenia, ktoré samo osebe nie je spôsobilé, aby bolo vnímané vizuálne pod podmienkou, že ho možno graficky znázorniť**, predovšetkým pomocou obrázkov, čiar alebo znakov, a že je jednoznačné, ucelené, ľahko pochopiteľné, zrozumiteľné, stále a objektívne. Tieto náležitosti sú splnené v prípade, ak je označenie znázornené prostredníctvom notovej osnovy rozdelenej na takty, na ktorej sa nachádza najmä notový kľúč, hudobné noty a pauzy, ktorých forma predstavuje príslušnú hodnotu, prípadne posuvky.

Rozsudok C-283/01 Shield Mark potvrdil predchádzajúcu rozhodovaciu prax OHIM-u, ktorý povolil registráciu zvukových označení na základe grafického zobrazenia notovým zápisom. Ako názorný príklad možno uviesť grafické znázornenie zvukovej CTM „Signature tune of Nokia Corporation“ spoločnosti Nokia Corporation zapísanej pod č. 001040955⁶:

Obr. 1

4.2 Zápis zvukových ochranných známok v praxi OHIM-u

Problematickými zostali naďalej žiadosti o zápis ochrannej známky, v ktorých bol zvuk graficky znázornený len pomocou sonogramu. V roku 2007 vydal štvrtý odvolací senát OHIM-u rozhodnutie vo veci **R 708/2006-4 Edgar Rice Burroughs, Inc**⁷. Táto americká spoločnosť požiadala o registráciu zvukovej CTM pre „Tarzanov krik“. V prihláške bolo uvedené, že prihlasovaná je zvuková ochranná známka. Priložené bolo grafické zobrazenie pomocou sonogramu (obr. 2).

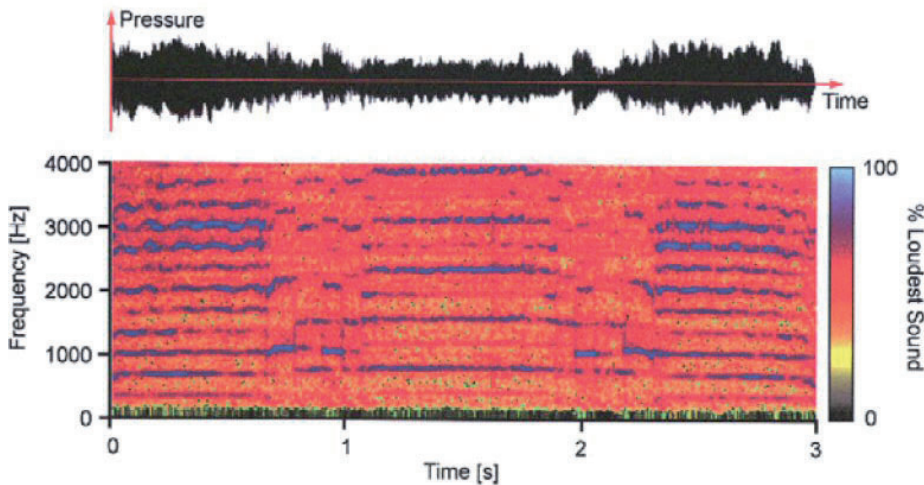
Grafické zobrazenie bolo komentované textom: „*Známka pozostáva z krikom vymyslenej osoby Tarzana. Krik sa skladá z piatich odlišných fáz, menovite držanie tónu, nasledované jakotom, nasledované držaním tónu vo vyššej frekvencii, nasledované jakotom, nasledované držaním tónu v pôvodnej frekvencii, zobrazené priloženými zobrazeniami. Vyššie uvedené zobrazenie je osnovou skladajúcou sa zo štandardnej krivky tlaku vzduchu počas krikom a spodné zobrazenie je štandardným spektrogramom krikom pozostávajúcim z trojrozmerného zobrazenia frekvenčnej kapacity (podľa farieb) v závislosti od frekvencie (vertikálna os) počas krikom (horizontálna os).*“

Prvá inštancia OHIM-u prihlášku zamietla z dôvodu, že grafické znázornenie nie je dostačujúce a nespĺňa podmienky na grafické znázornenie stanovené rozsudkom C-273/00 Sieckmann. Proti tomuto rozhod-

5 Bod 59 rozsudku ESD z 15. 12. 2007 vo veci C 415/93 Bosman a bod 36 rozsudku ESD z 8. 5. 2003 vo veci C 111/01 Gantner Electronic.

6 Zápisy CTM sú zverejnené na http://oami.europa.eu/CTMOnline/RequestManager/en_DetailCTM_NoReg.

7 Dostupné na http://oami.europa.eu/legaldocs/boa/2006/EN/R0708_2006-4.pdf

Obr. 2

nutiu sa prihlasovateľ odvolal poukazujúc na predchádzajúce rozhodnutie štvrtého odvolacieho senátu OHIM-u R 781/1999-4 vo veci registrácie zvukového označenia „Rev leva“ prihlasovateľa **Metro-Goldwyn-Mayer Lion Corporation**, ktorým bol sonogram uznaný ako spĺňajúci prihlasovacie kritériá⁸.

Prihlasovateľ tiež argumentoval, že Tarzanov krik je všeobecne dobre známy v celej európskej spoločnosti, každý by bol schopný povedať, čo je Tarzanov krik, a sonogram spĺňa prihlasovacie podmienky rovnako ako notová osnova, pretože tú tiež nemôže každý prečítať a bez pomoci odborníka zistiť, aký zvuk predstavuje.

Odvolací senát OHIM-u vo výkladových otázkach grafického znázornenia zvukovej ochrannej známky odkázal na rozhodnutia ESD C-283/01 Shield Mark a C-273/00 Sieckmann. V prihláške uvedený **slovný opis** podľa názoru OHIM-u nespĺňa kritérium jasnosti a samostatnosti znázornenia zvuku ako takého v zmysle rozhodnutia C-283/01 Shield Mark. K predchádzajúcemu rozhodnutiu odvolacieho senátu OHIM R 781/1999-4 „Rev leva“, pripúšťajúcemu **sonogram** ako grafické znázornenie zvuku, sa vyjadril tak, že s ním výslovne nesúhlasí

a že je v rozpore s judikatúrou ESD, zmienka o sonograme bola len *obiter dictum* a zápis ochrannej známky „Rev leva“ bola zamietnutý. Sonogram nespĺňa kritérium samostatnosti, pretože subjekty nahliadajúce do registra ochranných známkov by mali byť schopné bez technických prostriedkov reprodukovať zvuk alebo mať aspoň základnú predstavu o aký zvuk ide. Sonogram takýmto spôsobom nie je možné prečítať a z predloženého obrázka nie je ani zrejmé, aký zvuk predstavuje. Sonogram teda nespĺňa ani kritérium jasnosti a zrozumiteľnosti, pretože obrázok nie je možné transformovať späť do zvuku.

Nedostatky znázornenia sonogramom nemôžu byť podľa OHIM-u odstránené ani pripojením slovného opisu Tarzanovho kriku, ktorý poskytuje len vágnu predstavu o tom, aké označenie chce prihlasovateľ chrániť, a nemajú vzťah ku grafickému znázorneniu. Preto ani **kombinácia slovného opisu a sonogramu** nevyhovuje požiadavkám na grafické znázornenie. Argument, že Tarzanov krik je všeobecne dobre známy, OHIM považoval za tvrdenie podporujúce rozlišovacia spôsobilosť zvukového označenia, ale nie za podporenie grafickej zná-

zorniteľnosti. Predmetné zvukové označenie prirovnal k zvukom, ktoré vydávajú zvieratá, t. j. sú všeobecne známe, ale nie sú vnímané rovnako. Preto odkázal na rozhodnutie C-283/01 Shield Mark a výklad k požiadavke na registráciu kikiríkiana kohúta, pri ktorom bolo zamietnuté grafické zobrazenie pomocou slovného opisu aj onomatopoeje. Okrem toho OHIM poukázal na fakt, že vymyslená osoba Tarzana a jeho príbehy boli mnohokrát sfilmované, Tarzanov krik sa v každej verzii líši podľa protagonistu Tarzana a z prihlášky nie je jasné, ktorá verzia Tarzanovho kriku je predmetom registrácie.

V závere OHIM poznamenal, že funkciu ochrannej známky môžu tvoriť aj zvukové označenia, ktoré je možné graficky vo forme notového záznamu zaznamenať len veľmi ťažko alebo je to nemožné. Práve preto bolo nariadením 1041/2005/ES⁹ doplnené do nariadenia 2868/95¹⁰ pravidlo 3 ods. 6, ktorý pripúšťa **priloženie elektronického zvukového súboru** k elektronickej prihláške CTM spolu s grafickým zobrazením. Takýto elektronický súbor spĺňa požiadavku jednoduchej dostupnosti a samostatnosti prostredníctvom publikovania zvukového záznamu v registri v elektronickej forme.

Kombináciou elektronického zvukového záznamu vo formáte MP3 a sonogramu sú v súčasnosti zapísané ako CTM aj spomínané zvukové označenia „Tarzanov krik“, ktorého majiteľom je Edgar Rice Burroughs, Inc., zapísané pod č. 005090055, a „Rev leva“, ktorého majiteľom je Metro-Goldwyn-Mayer Lion Corp., zapísané pod č. 005170113.

8 V tomto rozhodnutí odvolací senát OHIM-u v súvislosti s posúdením grafickej znázorniteľnosti zvuku pomocou sonogramu uviedol, že klasické hudobné melódie sú obvykle zaznamenávané do notovej osnovy. Iné zvuky, ako napríklad zvuky zvierat alebo hrmenie v búrke, je však nemožné zaznamenať do notovej osnovy. Za slubný nástroj znázornenia zvuku považoval sonogram. Prirovnal sonogram k notovému záznamu v tom, že oba prostriedky grafického znázornenia zvuku potrebujú na ich pochopenie tréning a prax, pretože ani z notového záznamu nie je každý schopný počuť napríklad dielo „Pre Elišku“. Použitie sonogramu považoval za lepšie znázornenie zvuku, pretože zachytáva výšku tónu, hlasitosť a tempo melódie alebo skladby na časovej osi. Aby sonogram spĺňal všetky kritériá na dodatočné znázornenie zvuku, musí obsahovať dve základné stupnice: časovú horizontálnu os a vertikálnu os výšky tónu. Registrácia zvukovej ochrannej známky „Rev leva“ však bola zamietnutá, pretože sonogram priložený k prihláške neobsahoval základné stupnice.

9 Nariadenie Komisie č. 1041/2005 z 29. 6. 2005, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 2868/95, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 40/94 o ochrannej známke Spoločenstva.

10 Nariadenie Komisie č. 2868/95/ES z 13. 12. 1995, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 40/94 o ochrannej známke Spoločenstva.

5. Záver

Z judikatúry európskych súdov vyplývajú niektoré nové tendencie pri zápise ochranných známk. Základnou premisou ochrannou v rozsudku ESD C-273/00 Sieckmann je, že ochrannú známku môžu tvoriť aj iné označenia, než sú uvedené explicitne v definícii ochrannej známky v čl. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/95/ES o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známk a v čl. 4 nariadenia Rady 07/2009/ES o ochrannej známke Spoločenstva. Tieto označenia však musia spĺňať ďalšie požiadavky stanovené smernicou.

Ochranná známka môže byť tvorená aj označením, ktoré nie je samo osebe vnímateľné zrakom za predpokladu, že môže byť graficky znázornené a že takéto zobrazenie je jasné, presné, samostatné, ľahko prístupné, zrozumiteľné, trvalé a objektívne. Tieto požiadavky na grafické znázornenie vychádzajú zo známkového registra vedeného v listinnej forme a fakticky bránia zápisu niektorých netradičných označení.

Známkové úrady v súčasnosti využívajú aj elektronické registre umožňujúce uloženie a sprístupnenie aj iných, ako len čisto grafických záznamov. Je napríklad možné ukladať i zvukové alebo zvukovo-obrazové záznamy. Technický vývoj by si preto žiadal pripustiť aj elektronické znázornenie.

Dostupnými technickými prostriedkami nie je zatiaľ možné zaznamenať chuť alebo vôňu tak, aby ich zobrazenie spĺňalo podmienky grafického znázornenia. ESD v zásade odmietol všetky predložené metódy grafického znázornenia vône a chuti ako nedostatočné a neexistuje ani medzinárodne uznávané triedenie vôní alebo chutí. V teoretickej rovine ESD teda umožňuje registráciu takýchto označení, ale v praxi je v súčasných podmienkach nemožná, pretože podmienkou zápisu vône alebo chuti by bolo grafické zobrazenie vône alebo chuti ako takej a nie produktu, ktorý má určitú vôňu alebo chuť. Zápis označení, ako je vôňa alebo chuť, by si vyžiadal zmenu systému umožňujúceho prístup k zapísaným ochranným známkam tak, ako je to pri zvukoch, prostredníctvom ukladania elektronických záznamov. Otázkou je, či je možné vyvinúť dostatočne jednoduchú

a zrozumiteľnú metódu, obdobne ako pri zvukoch, aby osoba bez špeciálnych odborných znalostí dokázala určiť, aké čuchové alebo chuťové označenia je vlastne chránené.

Podľa rozsudku ESD C-283/01 Shield Mark zvukové označenie umožňuje rozlíšiť tovary alebo služby jedného podnikateľa od tovarov alebo služieb iných podnikateľov, preto **zvuky môžu tvoriť ochrannú známku pod podmienkou, že sa dajú graficky znázorniť**. Schválená bola metóda grafického znázornenia zvuku pomocou notového zápisu. Možno len polemizovať o tom, že hudobne nevzdelanej osobe nie je z notového zápisu jasné, o aké označenie ide, a na jeho pochopenie potrebuje pomoc odborníka.

Asi najpresnejšou metódou zachytenia zvukového označenia je elektronický záznam. Takýto záznam však sám osebe nespĺňa požiadavku grafického znázornenia požadovaného definíciou ochrannej známky. V praxi OHIM-u sa preto pripúšťa zápis na základe **záznamu zvuku v elektronickej podobe v kombinácii s grafickým znázornením pomocou sonogramu**, ktoré samé osebe registračné kritériá nespĺňa. Znázornenie pomocou sonogramu bolo zatiaľ posudzované len na úrovni OHIM-u, a preto je otázka dostatočnosti grafického zobrazenia zvukového označenia pomocou sonogramu do určitej miery otvorená.

Prax Úradu priemyselného vlastníctva SR vychádza z predpokladu, že za ochranné známky môžu byť považované len označenia vnímateľné zrakom. Okrem toho za graficky neznázorniteľné a do registra ochranných známk nezapisateľné považuje úrad nielen čuchové a chuťové, ale aj zvukové označenia. Na Slovensku preto nie je v súčasnosti možné chrániť čuchové, chuťové ani zvukové označenia ako ochrannú známku.

*Pokračovanie
v Duševnom vlastníctve č. 4/2011*

NON-CONVENTIONAL TRADE MARKS
IN EUROPEAN UNION – PART I
BRÁZDIL, J.:

Trademark legislation in the EU. Requirements for graphical representation of trademarks. Missing a possibility to register olfactory and taste marks due the absence of graphical representation satisfying the requirements stipulated by the European Court of Justice. Means of sound marks graphical representation and practice of the OHIM in this context.

Prinesie Minerva oživenie v inováciách?

Ing. Marián Michalovský

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Banská Bystrica

Minerva je nielen meno rímskej bohyně múdrosti a remesiel, patrónky civilizovaného života, ale súčasne aj skratka slov „**mobilizácia inovácií v národnej ekonomike a rozvoj vedecko-vzdelávacích aktivít**“. Pod týmto názvom sa skrýva ambiciózný zámer vytvoriť zo Slovenska vyspelú a prosperujúcu spoločnosť.

Samozrejme, každý, komu leží na srdci osud slovenskej ekonomiky, sa obáva, aby sa z krajiny nestala upadajúca montážna dielňa Európy. Reštrukturalizácia ekonomiky a prechod k tvorbe poznatkov je jediná šanca, ako môže Slovensko zvýšiť svoju konkurencieschopnosť. Vytvoriť moderné investičné prostredie a dostať sa do popredia európskych inovatívnych ekonomík má Slovensku pomôcť stratégia **Minerva 2.0** s podtitulom **Slovensko do prvej ligy**, ktorá bola schválená 17. augusta 2011 na 56. rokovaní vlády SR. Schválené opatrenia by mali prispieť k rozvoju vedomostnej ekonomiky, posilniť konkurencieschopnosť slovenskej ekonomiky a dostať Slovensko do prvej ligy najvyspelejších ekonomík sveta.

Pripravované reformy majú umožniť príchod priamych zahraničných investícií z high-tech odvetví a vytvoriť priestor na vznik a rozvoj domácich technologických firiem. – *Ak máme udržať a posilniť dobiehanie najvyspelejších krajín, musíme zmeniť systém a podmienky potrebné na vznik a rozvoj inovácií*,¹ – povedal splnomocnenec vlády SR pre vedomostnú ekonomiku Martin Bruncko, ktorý je zodpovedný za vypracovanie a následné plnenie stratégie.

Tempom a rozsahom štrukturálnych reforiem Slovensko v minulosti v niektorých ukazovateľoch výrazne predbehlo susedné štáty. Rovnakú ambíciu má aj pri budovaní ekonomiky postavenej na vedomostiach a inováciách. – *Náš cieľ je veľmi ambiciózný: chceme nielen dobehnúť a predbehnúť krajiny ako Česko a Slovinsko, ale dostať sa až do prvej ligy najvyspelejších krajín, ako napríklad Rakúsko alebo Fínsko*,² – dodáva M. Bruncko. Realizácia opatrení definovaných v projekte Minerva 2.0 má pomôcť usmerniť existujúci hospodársky rast a investovať do moderného inovačného prostredia. Minerva 2.0 v porovnaní so svojou predchodkyňou z roku 2005 obsahuje konkrétnejšie opatrenia, jasné vymedzenie zodpovednosti a má silnejší ťah na bránu.

Hlavnou úlohou ambiciózneho projektu je zabezpečiť koordináciu medzi aktivitami najdôležitejších subjektov budovania vedomostnej ekonomiky. Navrhované opatrenia sa sústreďujú na tri hlavné oblasti – **vzdelávanie, veda a výskum a inovatívne podnikanie**.

Zúfalý stav vedomostnej ekonomiky na Slovensku

Potreba rozvíjať inovačný potenciál a budovať vedomostnú ekonomiku na Slovensku nie je žiadnou novinkou. Napriek kvantu materiálov na podporu jej budovania známych z minulosti (Minerva, Inovačná stratégia, stratégia Slovensko 21, Národný strategický referenčný rámec, Národné programy reforiem a pod.) **je jej stav na**

Martin Bruncko (35) je splnomocnencom vlády SR pre vedomostnú ekonomiku. Študoval na univerzitách v Stanforde a Harvarde. Pôsobil aj ako konzultant pre OECD a Svetovú banku.

1 Odznelo v diskusnej relácii Z prvej ruky (Slovenský rozhlas) 28. 6. 2011.

2 Tamže

Slovensku naďalej žalostný. Krajina zaostáva v kľúčových oblastiach nielen za najvyspelejšími krajinami EÚ a OECD, ale aj za okolitými štátmi. Na lepšiu ilustráciu stačí uviesť, že Slovensko:

- je jediná krajina Vyšehradskej štvorky (V4), ktorá nemá ani jednu univerzitu v prestížnych rebríčkoch najlepších svetových univerzít,³
- spomedzi krajín V4 má najnižší počet inovatívnych firiem,⁴
- za krajinami V4 zaostáva v indexe najcitovanejších vedeckých článkov, ale v tomto smere zaostáva aj za krajinami ako Brazília, Turecko či Mexiko,⁵
- patrí medzi krajiny OECD s najnižšími investíciami do vzdelania, vedy a výskumu,⁶
- je krajinou s minimom zahraničných študentov a naopak s vysokým odlivom študentov,⁷
- je na 27. mieste spomedzi európskych krajín v počte patentových prihlášok podaných v Európskom patentovom úrade a podľa Zmluvy o patentovej spolupráci za rok 2010,⁸
- sa prepadlo v inovačnom hodnotení krajín EÚ z 18. miesta v roku 2009 na 23. miesto v roku 2010.⁹

Ak zoberieme do úvahy skutočnosť, že vylepšiť tento nelichotivý stav sa usilujú jednotlivé ministerstvá, vynára sa otázka, načo je vlastne dobrý ďalší projekt.

Úlohou Minervy 2.0 je zabezpečiť, aby rôzne aktivity relevantných ministerstiev nepôsobili protichodne a tiež vyplniť medzery medzi jednotlivými aktivitami.

Podľa tvorcov stratégie zmenu existujúceho stavu ekonomiky možno dosiahnuť efektívnejším využívaním zdrojov určených na vedu a výskum, doteraz totiž išli peniaze na veľa drobných projektov. Novým trendom by malo byť sústredenie sa na veľké projekty, ktoré môžu zviditeľniť krajinu. – *Veda je základom ďalšieho ekonomického rozvoja krajiny, tvoria sa tu nové nápady, vynálezy, produkty a je nevyhnutné, aby sa na základe takýchto nových nápadov budovalo ďalej. Preto je snahou, aby na Slovensku vznikali veľké spoločnosti, ktoré dokážu tvoriť sta-*

bilné pracovné miesta a nebudú v čase krízy z krajiny odchádzať. Slovensko má pritom dostatok talentov, ale tie musia byť vytvorené prostredie, aby mohli byť úspešné a práve investície do veľkých vedeckých projektov sú cestou, ako ich udržať doma,¹⁰ – domnieva sa M. Bruncko.

Čo nové prináša Minerva 2.0

V podstate ide o ďalšiu vlnu reforiem. Dokument obsahuje síce nevelký počet opatrení, ktoré je potrebné implementovať na vybudovanie **inovačného ekosystému**,

je však potrebné realizovať ich spoločne a zanedbanie ktoréhokoľvek opatrenia môže ohroziť úspešnosť celej reformnej vlny.

Ambíciou autorov dokumentu je pripraviť predpoklady na ďalší rast Slovenska a posunúť jeho ekonomiku kvalitatívne dopredu. Vychádzali pritom zo skúseností z minulosti, keď podobné stratégie obsahovali skôr deklarácie a vyhlásenia, a preto sa rozhodli neopakovať takéto praktiky. Výsledkom ich úsilia je **26 konkrétnych opatrení**, ktoré umožnia sledovať napĺňanie stratégie a zlepšia kontrolu výsledkov.

Tab. – Prehľad problémov slovenskej ekonomiky a navrhovaných riešení v Minerve 2.0

Oblasť	Problém	Riešenie	
Vzdelávanie	Nízka kvalita vzdelávania	1 Inovácia kurikula a štrukturálne zmeny	
		2 Podpora sebahodnotiacich procesov	
Prepojenie výskumu a vývoja so vzdelávaním	Nedostatok špičkových ľudí	3 Granty a ceny na podporu elitných vedcov	
		4 Inštalácia granty pre mladých vedcov	
		5 Systém popularizácie vedy	
		6 Obnova budov vzdelávacích a výskumných inštitúcií	
Výskum a vývoj	Slabé fungovanie vedeckých a vzdelávacích inštitúcií	7 Reforma riadenia vysokých škôl	
		8 Zásadná reforma SAV	
Prepojenie výskumu a vývoja s podporou podnikania	Neefektívne a nedostatočné financovanie výskumu a vývoja	9 Nový grantový systém pre akademický výskum	
		10 Grantový systém na aplikovaný výskum	
		11 Radikálne efektívnejšie využitie budúcich SF EÚ na vedu, výskum a inovácie	
	Slabý prenos poznatkov do praxe	12 Národný systém pre transfer technológií	
		13 Legislatíva a postupy ovplyvňujúce duševné vlastníctvo	
		14 Špičková infraštruktúra pre elitný výskum	
Podpora podnikania	Málo a slabé domáce technologické firmy	15 Medzinárodný systém technologických inkubátorov	
		16 SBIR (Program na financovanie inovatívneho výskumu)	
	Slabé zapojenie nadnárodných firiem	17 Stimuly pre investície do výskumu a vývoja	
Prepojenie podpory podnikania so vzdelávaním	Vzdelávanie odtrhnuté od praxe	18 Systém celoživotného vzdelávania pre inovácie	
	Nedostatočná výchova k podnikavosti	19 Podpora praktickej výučby podnikania	
Systémové slabiny	Nedostatok politickej koordinácie	S.1 Inovačná rada vlády	
		Administratívne prekážky	S.2 Odbýrokratizovanie štrukturálnych fondov EÚ
		S.3 Zníženie regulačného bremena	
		S.4 Novelizácia zákona o verejnom obstarávaní	
		S.5 Štipendium M.R. Štefánika	
	Chýbajúca podpora a administratívne prekážky v medzinárodnej mobilite	S.6 Aktualizácia migračnej politiky	
	Slabá účasť v medzinárodných systémoch	S.7 Internacionalizácia vzdelávania, vedy a inovatívneho podnikania	

3 Academic Ranking of World Universities 2010, dostupné na www.arwu.org; Times Higher Education ranking 2010 dostupné na www.timeshighereducation.co.uk/world-university-rankings/2010-2011/top-200.html alebo US News and World Report ranking, dostupné na www.usnews.com.

4 Innovative Workplaces. OECD, 2010, s. 45.

5 Measuring Innovation. OECD, 2010, s. 99.

6 Pozri napr. Higher Education to 2030, volume 2: globalisation. OECD, 2009, s. 29.

7 Pozri napr. Higher Education to 2030, volume 2: globalisation. OECD, 2009, s. 66-67.

8 Štatistika podaných prihlášok v EPÚ a Medzinárodnému úradu WIPO v rokoch 2001 – 2010 podľa krajiny sídla prihlasovateľa.

[http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/8AF557FF43768A6BC125789A004F6F9A/\\$File/filings_2001-2010_per_country_of_residence_of_the_applicant.xls](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/8AF557FF43768A6BC125789A004F6F9A/$File/filings_2001-2010_per_country_of_residence_of_the_applicant.xls).

9 Innovation Union Scoreboard, dostupné na <http://www.proinno-europe.eu>

10 Odznelo v diskusnej relácii Z prvej ruky (Slovenský rozhlas) 28. 6. 2011.

V stratégii sa počíta s prilákaním špičkových vedcov na Slovensko, efektívnejším využívaním štrukturálnych fondov a nechýbajú v nej ani ďalšie nevyhnutné zmeny:

1. **Reforma riadenia univerzít a SAV** – zabezpečiť, aby naše vysoké školy riadili špičkoví manažéri,
2. **Národný systém pre transfer technológií** – dostať napr. nové lieky na rakovinu z akademických laboratórií až k pacientom,
3. **Stimuly pre investície do vedy a výskumu** – zvýšiť zapojenie nadnárodných firiem do vývoja a výskumu,
4. **Štipendium M. R. Štefánika** – umožniť talentovaným mladým ľuďom z celého Slovenska študovať na špičkových svetových univerzitách bez ohľadu na ich rodné zázemie.

– Prvé z opatrení projektu Minerva 2.0 už bolo uvedené do praxe, ide o tzv. Štefánikove štipendiá, ktoré umožnia slovenským študentom študovať na špičkových svetových univerzitách. Povinnosťou týchto študentov

potom bude istý čas odpracovať vo verejnej správe na Slovensku. Výzva pre študentov bude vydaná už o niekoľko týždňov a prvé štipendiá by mohli byť priznané už od septembra tohto roku. Ďalšie opatrenia projektu Minerva 2.0 by mohli začať nabiehať koncom tohto roka a v priebehu nasledujúceho,¹¹ – konštatuje M. Bruncko.

Zaujímavosťou je aj plánovaná zmena v doterajšom chápaní migračnej politiky a súvisiacej legislatívy. Prostriedkom aktívnej imigračnej politiky by sa mala stať tzv. „slovenská karta“ umožňujúca príchod a pobyt migrantov, na ktorých udržaní má krajina záujem. Medzi takýchto migrantov patria napr. študenti, pedagógovia, vedci, výskumníci a pod.

Najcitlivejšie miesta stratégie

Reforma školstva i reforma Slovenskej akadémie vied sú jedny z najdôležitejších a zároveň najkomplikovanejších krokov, s ktorými Minerva 2.0 počíta. – *Kľúčovou časťou reformy budú úpravy spôsobu voľby alebo menovania, zloženia, kompetencií, postavenia a vnútorných vzťahov orgánov, kto-*

ré sa podieľajú na správe a riadení vysokých škôl, – píše sa v Minerve 2.0. Ak sa k tomu pridá aj nový systém financovania založený na efektívite výskumu, dá sa predpokladať, že reforma narazí na veľký tlak zo strany určitej skupiny vysokých škôl. Navyše, keďže ide o politicky citlivú otázku, bude ťažké pre ňu nájsť aj dosť hlasov v parlamente.

Rovnako komplikovaná bude i **reforma SAV**. To, že táto inštitúcia reformu potrebuje, je jasné všetkým, akurát sa nikomu nepodarilo vymyslieť, ako ju urobiť. Minerva 2.0 naznačuje smer. Zvýši sa objem peňazí na vedu určených napríklad aj pre SAV, ale po novom by sa ich pridelenie malo viazať na výkonnosť ukazovateľa. To znamená, že kto efektívne nerobí, nedostane ani peniaze. Určite ide o prospešné opatrenia, ale podobne ako reforma vysokých škôl aj prerozdelenie financií zrejme narazí na nepochopenie časti odbornej verejnosti.

Zefektívnenie toku peňazí k vedcom. Vedomostná spoločnosť sa stala témou aj pri vytváraní rámcových programov pre eurofondy. Reálne sú pripravené milióny eur, ktoré čakajú na nápad. Napriek tomu výrazne zaostávame za vospelou Európou.

Martin Bruncko pri prezentovaní stratégie na konferencii Minerva 2.0 v Bratislave 27. júna 2011.

11 Odznelo v diskusnej relácii Z prvej ruky (Slovenský rozhlas) 28. 6. 2011.

Slovensko si v Národnom programe reforiem stanovilo za cieľ zdvojnásobiť výdavky na výskum a vývoj a dosiahnuť tak do roku 2020 hranicu výdavkov na výskum a vývoj aspoň na úrovni 1 % HDP. V tom čase by mal byť európsky priemer zhruba 3 % HDP.

Problémom je, že aj keď „voľných“ eur v poslednom období pribudlo, nečerpajú sa efektívne. Peniaze sa míňajú hlavne preto, aby neprepadli, a nie preto, aby posúvali dopredu slovenskú vedu. Obmedzený počet zdrojov sa potom roztopí v mori projektov, ktoré dokopy nedávajú žiadny zmysel. Podľa novej stratégie pre vedomostnú spoločnosť by sa to malo vyriešiť zjednodušením systému grantov, ale zároveň aj hodnotením jednotlivých projektov na základe toho, aký prínos projekty reálne prinesú.

Z Minervy 2.0 cítiť snahu **motivovať vedcov, aby vymýšľali veci, ktoré majú šancu presadiť sa**. A štát sa tvári, že bude ochotný chvíľu ich aj financovať, respektíve vytvorí podmienky na to, aby mohli nerušene bádať. Vytvoriť by sa tak mohla napríklad grantová schéma pre mladých vedcov alebo spôsob, ako na Slovensku dotovať špičkového vedca, ktorý by k nám prišiel viesť laboratórium. Výsledkom toho by malo byť, že časť peňazí si vedci zarobia sami prostredníctvom patentov a okrem toho začnú do vedy investovať aj súkromné firmy.

Minerva 2.0 z pohľadu duševného vlastníctva

Väčšina opatrení uvedených v dokumente by mala priniesť zvýšený záujem jednotlivých subjektov v ekonomike o ochranu ich výsledkov tvorivej činnosti. S duševným vlastníctvom je najviac spojený problém slabého prenosu poznatkov do praxe a jeho spôsoby riešenia – **národný systém pre transfer technológií, legislatíva a postupy ovplyvňujúce duševné vlastníctvo a špičková infraštruktúra pre elitný výskum**.

Nízka patentová aktivita vysokých škôl nie je žiadnou novinkou. V posledných piatich rokoch sa podiel podaných patentových prihlášok od univerzít a SAV na celkovom počte prihlášok pohyboval okolo 7 %. Okrem chýbajúcej motivácie pre akademických pracovníkov absenteje infra-

štruktúra vhodná pre aplikovaný výskum, ako aj skúsení manažéri riadiaci transfer. V tomto smere bolo veľmi efektívne zavedenie Bayh-Doleovho zákona v USA v osemdesiatych rokoch 20. storočia. Na základe tohto zákona získali americké univerzity právo nakladať s výsledkami výskumu financovaného z federálnych grantov, s čím bola spojená povinnosť aktívne sa usilovať o ich transfer do praxe s cieľom maximalizovať spoločenský úžitok plynúci z vedy a výskumu. Podobný prístup bol úspešne použitý aj v iných krajinách, napr. v Nemecku alebo Švajčiarsku. Lepšie podnikateľské prostredie poskytuje prirodzenú motiváciu a môže nahradiť štátnu pomoc v tejto oblasti.

Positívom stratégie je zámer vybudovať **ucelený národný systém pre transfer technológií**, ktorý bude efektívne podporovať a manažovať komercializáciu duševného vlastníctva vytvoreného v akademickom prostredí.

Transfer by mal byť realizovaný formou licencovania a spin-off firiem, pričom by mal byť založený na báze samofinancovania. Trochu prekvapujúco pri plánovanom realizovaní tohto zámeru chýba medzi zainteresovanými Úrad priemyselného vlastníctva SR, ktorý disponuje databázou inovatívnych spoločností a má poznatky o transfere technológií v zahraničí. Členmi národného centra by mali byť vybrané vysoké školy, SAV, Centrum vedecko-technických informácií (CVTI) a externý partner s medzinárodným know-how v danej oblasti. Svoje služby bude národné centrum poskytovať prostredníctvom vlastných zamestnancov a špecializovaných externých partnerov.

ÚPV SR je spoluzodpovedným za ďalšie z opatrení na riešenie problému nedostatočného prenosu poznatkov do praxe nazvaného **Legislatíva a postupy ovplyvňujúce duševné vlastníctvo**. Spoločne s ministerstvami kultúry, financií, školstva a hospodárstva má za úlohu zvýšiť motiváciu výskumných inštitúcií ich sústredením sa na aplikovaný výskum a komercializáciu jeho výsledkov.

Na základe analýzy právneho prostredia v oblasti duševného vlastníctva v akademických a iných výskumných organizáciách bude navrhnutý nový legislatívny rámec zameraný na zlepšenie prenosu poznatkov do praxe. Ďalšou úlohou bude vypracovať modelové pracovné postupy a zmluvy,

ktoré by mali motivovať vysoké školy a ich zamestnancov k aplikovanému výskumu a transferu technológií.

Posledným a zároveň najkomplikovanejším riešením na podporu prepojenia vedy a výskumu s podnikaním bude vybudovanie **špičkovej infraštruktúry pre elitný výskum**. Zámerom je zriadiť univerzitné technologické parky v blízkosti existujúcich vysokých škôl. Systém predpokladá prepojenie fyzickej infraštruktúry univerzít (budovy, vybavenie) s podpornými službami na vytváranie technologických firiem schopných uviesť poznatky do praxe. Technologické parky by sa mali sústreďovať na výskum v oblastiach ako biotechnológie, informačné technológie alebo energetika.

Dôležité je mať plán

V každom prípade druhý diel Minervy je lepší ako originál. Otázne je, či sa podarí presadiť zložité reformy predovšetkým v školstve, na ktorých nová stratégia výrazne stojí.

– *Myslím si, že doterajší pokrok bol skôr živelný. Skrátka, chýbala akákoľvek stratégia, jasná vízia, akékoľvek nástroje. Dosiahnutý pokrok bol skôr výsledkom náhod než nejakého premysleného plánu. S Minervou, jasne premyslenou stratégiou, dokážeme pokrok dosiahnuť neporovnateľne rýchlejšie a v oveľa väčšej miere. Ako raz povedal jeden slávny americký investor, „hlupák s plánom vždy dobehne alebo predbehne múdreho človeka bez plánu“¹² – podotýka M. Bruncko.*

Na záver nám všetkým *ostáva dúfať, že progres v oblasti inovácií sa prejaví aj vo zvýšenom záujme o ochranu duševného vlastníctva.*

WILL MINERVA BRING RECOVERY
IN INNOVATIONS?
MICHALOVSKÝ, M.:

Strategic conception of the development of the Slovak economics. Measures to support innovations and building a knowledge economy; Minerva and intellectual property; responsibility of the Industrial Property Office of the SR for legislation and procedures influencing intellectual property.

12 Celý rozhovor možno nájsť na www.euractiv.sk – 26. 8. 2011.

Aktuálne z autorského práva

Európska komisia vo svojej *Digitálnej agende pre Európu*¹ približne pred rokom avizovala, že plánuje pripraviť dve smernice z oblasti autorského práva, ktorých návrhy zverejní v novembri 2010. Podľa očakávaní, v plánovanom termíne nebola pripravená ani smernica o osirotených dielach, ani smernica o kolektívnej správe práv, ku ktorej prvé odborné diskusie prebiehali už v roku 2004.²

V máji tohto roka bol nakoniec zverejnený **návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o určitých povolených použitíach osirotených diel** (*Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on certain permitted uses of orphan works*)³ spoločne s posúdením vplyvu tejto smernice.⁴ Jej návrh vychádza z odporúčania Európskej komisie z roku 2006 o digitalizácii kultúrneho dedičstva.⁵ Je zrejme, že použitie osirotených diel bez súhlasu nositeľa práv môže viesť k porušovaniu autorských práv, a preto sa už niekoľko rokov poukazuje na potrebu riešiť tento stav na nadnárodnej úrovni. Osobitne tento problém súvisí s digitalizáciou kultúrneho dedičstva, ktorého proces zastrešuje na európskej úrovni najmä projekt Europeana.

Osirotenými sa rozumejú také diela, pri ktorých nie je možné identifikovať alebo lokalizovať nositeľa autorských práv. V zmysle návrhu smernice sa dielo považuje za osirotené, ak po dôslednom vyhľadávaní nositeľa práv tento **subjekt nie je určený a ak aj je určený, nie je možné ho nájsť**. Osirotené diela by mali v zmysle návrhu smernice používať len verejne dostupné knižnice,

vzdelávacie zariadenia alebo múzeá, archívy, inštitúcie zaoberajúce sa kultúrnym dedičstvom a verejnoprávne rozhlasové a televízne organizácie. Iné subjekty by teda naďalej osirotené diela nemali používať.

I keď z názvu návrhu smernice vyplýva, že diela so statusom „osirotené“ bude možné používať len na určité povolené spôsoby použitia, v texte tohto právneho predpisu sa rozlišuje medzi povolenými (*permitted uses*) a oprávnenými spôsobmi použitia (*authorised uses*). Povolenými spôsobmi použitia by v zmysle navrhovaného čl. 6 smernice mali byť dva spôsoby, a to sprístupnenie verejnosti a vyhotovovanie rozmnoženín na účely digitalizácie, indexácie, katalogizovania, uchovávaní alebo reštaurovania. V tomto prípade ide o obligatórne spôsoby použitia osirotených diel, ktoré bude musieť každý členský štát zabezpečiť na svojom území. Okrem týchto povolených spôsobov by členské štáty mohli umožniť, aby subjekty oprávnené používať osirotené diela používali diela aj na dosiahnutie iných cieľov, ako je plnenie ich úloh verejného záujmu (najmä uchovávanie, reštaurovanie a umožnenie prístupu k dielam obsiahnutým v ich zbierkach na vzdelávacie a kultúrne účely). V takomto prípade by si však nositelia práv mohli uplatniť nárok na odmenu za takéto použite ich diel.

Hlavným cieľom návrhu smernice je vytvorenie právneho rámca pre legálne cezhraničné sprístupňovanie osirotených diel v rámci online digitálnych knižníc, archívov a ďalších inštitúcií vykonávajúcich činnosti vo verejnom záujme. Pôsobnosť návrhu smernice by mala byť obmedzená iba na

diela, ktoré boli prvý raz vydané alebo odovysielané v niektorom z členských štátov EÚ. Osirotené diela môžu byť vo forme kníh, časopisov, novin alebo iných písomností, ako aj zvukových a audiovizuálnych diel v zbierkach filmových archívov a archívov verejnoprávných vysielateľov. Návrh smernice nezahŕňa diela s viacerými nositeľmi práv, z ktorých aspoň jeden bol identifikovaný alebo lokalizovaný, a nemal by mať vplyv na práva známych nositeľov práv.

Návrh smernice je postavený na vzájomnom cezhraničnom uznávaní štatútu osirotených diel v rámci EÚ (čl. 4 návrhu smernice). Prisúdeniu štatútu osiroteného diela by malo predchádzať dôsledné vyhľadávanie (*diligent search*) podľa požiadaviek špecifikovaných v návrhu smernice v členskom štáte, kde bolo dielo prvý raz vydané alebo odvysielané. Členské štáty EÚ zároveň musia umožniť nositeľovi autorských práv kedykoľvek zrušiť štatút osiroteného diela. Takýto postup umožní sprístupnenie osirotených diel online na kultúrne a vzdelávacie účely v rámci EÚ bez predchádzajúceho súhlasu, pričom podrobný prieskum nebude potrebné opakovať v rôznych členských štátoch.

Samozrejme, návrh smernice so sebou prináša aj viaceré riziká a nezodpovedané otázky. Celkovo je totiž koncipovaný dosť široko a necháva jednotlivým členským štátom veľký priestor na národnú reguláciu. Je tiež potrebné zvážiť, na aké konkrétne účely sa budú osirotené diela využívať alebo aké budú prípadné finančné kompenzácie pre dodatočne objavených nositeľov autorských práv k dielam, ktoré sa využívali

1 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Digitálna agenda pre Európu“ z 26. 8. 2010; KOM(2010) 245 final/2.

2 ADAMOVÁ, Z.: Príprava novej európskej smernice o kolektívnej správe autorského práva a súvisiacich práv: informácia o činnosti expertnej skupiny Európskej komisie pre autorské právo a súvisiace práva (European Commission High level Experts Group on Copyright and Related Rights). In *Právny obzor*, roč. 88, 2005, č. 1, s. 94-97.

3 Návrh Európskej komisie z 26. 5. 2011 na smernicu Európskeho parlamentu a Rady o určitých povolených spôsoboch použitia osirotených diel; KOM (2011) 289 final (ďalej **návrh smernice**).

4 Pracovný dokument zamestnancov Európskej komisie z 26. 5. 2011 – Zhrnutie posúdenia vplyvu: Cezhraničný online prístup k osiroteným dielam; SEK (2011) 616 final.

5 Odporúčanie Komisie 2006/585/ES z 24. 8. 2006 o digitalizácii kultúrneho materiálu, jeho dostupnosti online a o uchovávaní digitálnych záznamov; Ú. v. EÚ L 236, 31. 8. 2006.

vo verejnom záujme ako osirotené diela. V návrhu smernice tiež absentuje špecifikácia, akým spôsobom bude ukončený štatút osiroteného diela v prípade, ak sa dodatočne prihlási nositeľ práv k takémuto dielu.

Rozhodne sa tiež nestotožňujeme s disproporciou, ktorá spočíva v zahrnutí slovesných, kinematografických a audiovizuálnych diel na jednej strane a nezahrnutie iných predmetov, napríklad samostatných fotografií, obrázkov a zvukových záznamov, na strane druhej.

-o0o-

Aktuálne je potrebné dať do pozornosti zaujímavý **celoeurópsky projekt s názvom Public Domain Calculator**, ktorý sa realizuje ako súčasť projektu *Europeana Connect* koordinovaného Rakúskou štátnou knižnicou. Ako je známe, pojem „Public Domain“ predstavuje verejnú sféru, v ktorej sú tie autorské diela a iné predmety ochrany, ktoré už nie sú chránené autorským právom alebo právami súvisiacimi s autorským právom. V zásade sa autorské dielo alebo iný predmet ochrany stáva súčasťou *public domain* v momente uplynutia trvania autorských práv alebo práv súvisiacich s autorským právom. V praxi však môžu nastať rozličné a často veľmi komplikované situácie, keď sa dielo dostáva do *public domain* v inom okamihu. V zmysle slovenskej právnej úpravy⁶ to môže byť napríklad vtedy, keď autor zomrie a nemá dedičov (§ 53 AZ), keď dedičia odmietnu prijať dedičstvo (§ 53 AZ), v prípade kolektívnych foriem autorstva (§ 21 AZ), v prípade trvania práv k predtým nezverejnenému dielu (§ 52 AZ) atď. Adekvátny výpočet relevantného momentu je preto rozhodujúci pre používanie voľných diel. Navyše, napriek harmonizácii doby ochrany v štátoch EÚ sa môžu líšiť aj jednotlivé národné právne úpravy.

Podstatnú časť práce na Public Domain Calculator realizovalo holandské združenie KnowledgeLand (KL) a Inštitút pre informačné právo (IVIIR) so sídlom v Amsterdame – jedno z najväčších výskumných centier v oblasti informačného práva

vo svete. Unikátny výsledok ich práce je sprístupnený na stránke www.outofcopyright.eu. Výpočet doby ochrany bol realizovaný s využitím a spracovaním veľkého množstva údajov o národných právnych poriadkoch. V rámci prác sa najprv vykonala podrobná analýza smernice o trvaní doby ochrany,⁷ kedy bola vytvorená základná štruktúra rôznych alternatív jej doby trvania. Následne bol zostavený dotazník pre národných expertov, ktorí museli pripraviť národné schémy.⁸ Výsledky boli potom preložené do kódu a zverejnené vo webovej aplikácii Public Domain Calculator. Každý používateľ si tak prostredníctvom zadania základných údajov o predmetoch ochrany môže **vypočítať, kedy sa doba ochrany v konkrétnom prípade skončí**, prípadne tiež môže embedovať túto funkcionality do svojich vlastných projektov. Treba ešte upozorniť, že obsah sprístupnený na www.outofcopyright.eu je licencovaný pod Creative Commons Attribution-Share Alike.

-o0o-

Na Slovensku okrem plánovanej transpozície smernice o opakovanom použití informácií verejného sektora, o ktorej sme informovali v predchádzajúcom čísle Duševného vlastníctva, sa aktuálne pripravuje ďalšia **novela zákona o slobodnom prístupe k informáciám**⁹ v súvislosti s povinnosťou zverejňovania zmlúv. Podľa ustanovenia § 5a cit. zákona *povinne zverejňovaná zmluva je písomná zmluva, ktorú uzatvára povinná osoba a ktorá obsahuje informáciu, ktorá sa získala za verejné prostriedky alebo sa týka používania verejných prostriedkov, nakladania s majetkom štátu, majetkom obce, majetkom vyššieho územného celku alebo majetkom právnických osôb zriadených zákonom, na základe zákona alebo nakladania s finančnými prostriedkami Európskej únie*.

Plánovanou novelou zákona o slobodnom prístupe k informáciám by sa mal **rozšíriť okruh zmlúv, na ktoré sa neviaže povinnosť zverejňovania**.¹⁰ Okrem iného by to mala byť aj *zmluva, ktorej predmetom*

je umelecký výkon alebo použitie umeleckého výkonu (s odkazom na ustanovenie § 5 ods. 13 AZ), *a zmluva, ktorú uzatvára povinná osoba s fyzickou osobou inej umeleckej profesie* (s odkazom na ustanovenie § 9 ods. 2 zákona č. 384/1997 Z. z. o divadelnej činnosti v znení neskorších predpisov). V rámci rozporového konania sa uvažovalo aj o inej verzii, keď by výnimku mala predstavovať zmluva, ktorej predmetom je vytvorenie alebo použitie autorského diela, s výnimkou počítačového programu, a zmluvy, ktorej predmetom je vytvorenie alebo použitie umeleckého výkonu. Takúto úpravu považujeme za systematickejšiu a spravodlivejšiu.

Dôvody navrhovanej disproporčnej úpravy môžu byť rôzne. V každom prípade z hľadiska podporovateľov systému zverejňovania zmlúv treba namietat', že v rámci autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom neexistuje rozdiel medzi umeleckým výkonom, umeleckým dielom a iným predmetom ochrany, napríklad počítačovým programom. Všetky predmety ochrany sú rovnako chránené, a preto by nemal existovať ani dôvod osobitnej úpravy pri zverejňovaní zmlúv.

Jedným z dôvodov navrhovanej úpravy pri umeleckých výkonoch však je, že v prípade potreby operatívnej náhrady výkonu umelca (napríklad v deň koncertu) nová uzatvorená zmluva nestihne nadobudnúť účinnosť, ktorá nastane až dňom nasledujúcim po dni jej zverejnenia (§47a ods. 1 Občianskeho zákonníka).¹¹ V tomto smere by sme však privítali skôr úpravu, ktorá by bola postavená na horizontálnej diferenciacii a nepodmieňovala by napríklad povinným zverejňovaním tie zmluvy, pri ktorých by odmena nedosahovala určitú výšku. Tento princíp by sa samozrejme musel aplikovať na všetky predmety duševného vlastníctva rovnako.

JUDr. Zuzana Adamová, PhD.
Ústav práva duševného vlastníctva
Právnická fakulta
Trnavskej univerzity v Trnave

6 Zákona č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej **AZ**).

7 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/116/ES z 12. 12. 2006 o harmonizácii trvania autorského práva a niektorých príbuzných práv; OJ L 372/12.

8 Za Slovenskú republiku vypracoval národnú schému spoločne s autorkou tohto článku Mgr. Martin Husovec.

9 Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov.

10 Novela zákona v prvom čítaní, parlamentná tlač 468, dátum doručenia 19. 8. 2011, navrhovateľ vláda (Ministerstvo spravodlivosti SR).

11 Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov

Inštitút práva duševného vlastníctva v Krakove

Výskumné centrum pre vývoj európskeho práva a reformu súkromného práva Viedenskej univerzity v spolupráci s Fakultou práva a správy Jagelonskej univerzity (Wydział Prawa i Administracji UJ) zorganizovali 2. – 3. júna 2011 jubilejnú konferenciu pod názvom **Od ABGB do európskeho súkromného práva – 200 rokov rakúskeho civilného kódexu v Európe**, ktorá sa konala v aule Collegium Novum Jagelonskej univerzity v Krakove.¹

Na uvedenej konferencii malo zastúpenie aj Slovensko² a pri tej príležitosti sme navštívili aj krakovský Inštitút práva duševného vlastníctva Jagelonskej univerzity špecializujúci sa na otázky práva duševného vlastníctva – **Institut Prawa Własności Intelektualnej**

Jagiellońskiej Uniwersytetu.

Ponúkame niekoľko postrehov z inštitútu, ktorý vznikol v roku 1972 a môže byť jedným zo zdrojov perspektívnej vedeckej spolupráce Slovenskej a Poľskej republiky v oblasti práva duševného vlastníctva.³

V inštitúte nás prijala **dr. Sybilla Stanisławska Klocová**, ktorá pôsobí na Katedre autorského práva. Vo vedeckej práci sa venuje najmä problematike ochrany databáz a plagiátorstvu. Publikovala viaceré člán-

ky na tému digitalizácie knižníc, ochrany a neoprávneného použitia autorských diel a riešenia sporov v oblasti duševného vlastníctva. V súčasnosti prednáša na Jagelonskej univerzite občianske a autorské právo.

Krakovský Inštitút práva duševného vlastníctva vykonáva **rozsiahly vedecký výskum** v oblasti práva duševného vlastníctva, venuje sa aj vzdelávacej, publikačnej a konzultačnej činnosti.

Pracovníci inštitútu sa na výskum ochrany práva duševného vlastníctva zameriavajú z národného, európskeho a medzinárodného hľadiska. Bádanie za-

hŕňa oblasť patentového práva (vrátane úžitkových vzorov a dizajnov), ochranných známok, označení pôvodu výrobkov a zemepisných označení výrobkov, know-how, autorských práv a s nimi súvisiacich práv, mediálneho práva (vrátane televíznych a rozhlasových práv), ochrany osobnosti,

1 Jubileusz: Od ABGB do europejskiego prawa prywatnego: 200 lat austriackiego kodeksu cywilnego w Europie. [Cit. 2011-08-15]. Dostupné na www.abgb2011.eu/pl/home/1/about/9.

2 O tomto vedeckom podujatí a tiež o sympóziu s názvom Systémové alternatívy kapitalizmu pripravil autor tohto príspevku v spoluautorstve správu z vedeckého života. *Bližšie* KROPAJ, M., KROPAJOVÁ, M.: Interdisciplinárny pohľad na dve zdanlivo nesúvisiace vedecké podujatia. Alebo najnovšie ekonomické výzvy pre oblasť práva? In *Právny obzor*, 2011, roč. 94, č. 4, s. 422-427.

3 Na Slovensku, ako je všeobecnejšie známe, pôsobí od roku 2007 Ústav práva duševného vlastníctva Trnavskej univerzity v Trnave. Dostupné na <http://iuridica.truni.sk/index.php/sk/katedry/struktura/ustav-pdv>.

Obširnejšie na túto tému bolo už aj na stránkach časopisu *Duševné vlastníctvo* publikovaných viacerých príspevkov. *Pozri* napr. ŠVIDROŇ, J., ADAMOVIČ, Z., ŠKREKO, A.: Ústav práva duševného vlastníctva. In *Duševné vlastníctvo*, 2007, roč. 11, č. 3, s. 14-16; KRÁLIČKOVÁ, B., KROPAJ, M., KROPAJOVÁ, M.: Študijné dni – ALAI 2010: Dĺžka trvania autorských práv a práv súvisiacich s autorským právom. In *Duševné vlastníctvo*, 2010, roč. 14, č. 4, s. 24-28; KROPAJ, M., MARTIŠOVÁ, M.: Interdisciplinárny vedecký seminár Právo duševného vlastníctva v informačnej spoločnosti a v systéme práva. In *Duševné vlastníctvo*, 2010, roč. 14, č. 2, s. 21-26.

právnej informatiky, protimonopolného práva, práva hospodárskej súťaže, obchodného práva, právnych aspektov marketingu a reklamy, ako aj oblasť ochrany osobných údajov.⁴

Pracovníci sa tiež podieľajú na tvorbe legislatívy v oblasti duševného vlastníctva a pripomienkovaní návrhov zákonov, pripravujú stanoviská a odborné posudky najmä pre súdy, prokuratúru, dolnú komoru Sejmu a hornú komoru Senátu, úrad vlády, legislatívnu radu, ministerstvá, Úrad pre hospodársku súťaž a spotrebiteľa, Výbor pre vedecký výskum, vysoké školy, podniky a kultúrne inštitúcie.

V spolupráci s vydavateľstvom Walters Kluwer Poľsko vydáva inštitút časopis **Vedecké štúdie na Jagelonskej univerzite. Práce z práva duševného vlastníctva** (*Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Prawa Własności Intelektualnej*).⁵ Časopis kontinuálne nadviazal na **Práce z oblasti inovácií a ochrany duševného vlastníctva** (*Prace z Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej*), ktoré vyšli v roku 1973 v hlavnej sérii vedeckých prác Jagelonskej univerzity. V rokoch 1994 – 1997 inštitút vydával Krátke komentáre pre praktikov.

Počas existencie inštitútu jeho pracovníci publikovali v domácich a medzinárodných vedeckých časopisoch viac ako 1 800 titulov, z toho asi 540 bolo publikovaných v cudzích jazykoch. Toto množstvo zahŕňa 142 samostatných knižných titulov.

Inštitút spolupôsobí aj na rozvíjaní medzinárodnej vedeckej spolupráce v oblasti práva duševného vlastníctva, a to prostredníctvom štipendií a výmenných pobytov. V ostatných rokoch pracovníci inštitútu absolvovali štipendijné študijné pobyty na talianskej Univerzite degli studi v Pavii a na mníchovskom Inštitúte Maxa Plancka pre duševné vlastníctvo, súťažné a daňové právo.⁶

Ku krakovskému inštitútu neodmysliteľne patrí aj knižnica, ktorá je obsahom knižničného fondu najrenomovanejšou poľskou knižnicou v oblasti práva duševného vlastníctva a jednou z hlavných knižníc v oblasti práva duševného vlastníctva v Európe. Služby knižnice využívajú nielen zamestnanci Jagelonskej univerzity a jej študenti, ale aj odborníci, ktorí majú záujem o právo duševného vlastníctva v Poľsku.

4 *Bliźsże* Instytut Prawa Własności Intelektualnej Uniwersytetu Jagiellońskiego. [Cit. 2011-08-15]. Dostupné na www.ipwi.uj.edu.pl/index.php?trec=insdz.

5 V časopise publikovali aj K. Rybárik a K. Knap. Pozri RYBARIK, K.: Der juristische Charakter und die Funktion des Verlagsvertrages. In *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z wynalazczości i ochrony własności intelektualnej*, Zeszyt 16, Krakov, 1979, s. 15-22; KNAP, K.: Rechtscharakter und Inhalt des Vertrags über die Aufführung eines Werkes der Musik oder der Literatur im Rundfunk und Fernsehen. In *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z wynalazczości i ochrony własności intelektualnej*, Zeszyt 16, Krakov, 1979, s. 111-120; KNAP, K.: Predmet i subjekt awtorskowo prawa w czechosłowackom zakonodatelstwie. In *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z wynalazczości i ochrony własności intelektualnej*, Zeszyt 38, Krakov, 1984, s. 13-34; KNAP, K.: Subjektive Urheberrechte nach dem Urheberrecht der ČSSR. In *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z wynalazczości i ochrony własności intelektualnej*, Zeszyt 46, Krakov, 1988, s. 27-38.

6 Zo Slovenska sa v roku 2011 zúčastnila na šesťmesačnom študijnom pobyte na mníchovskom Inštitúte Maxa Plancka pre duševné vlastníctvo a súťažné právo (pôvodný inštitút sa v januári 2011 rozčlenil na Inštitút Maxa Plancka pre duševné vlastníctvo a súťažné právo a Inštitút Maxa Plancka pre daňové právo a verejné financie) Mgr. Barbora Králičková, ktorá aktuálne preložila článok prof. A. Dietza. Pozri DIETZ, A.: K novej úprave kolektívnej správy v ruskom autorskom práve, roč. 94, 2011, č. 4, 395-410.

Knižničný fond tvorí viac ako 15 500 kníh a 145 titulov domácich i zahraničných časopisov vrátane archívnych titulov. Autor tohto príspevku dal do pozornosti pracovníkom inštitútu aj slovenský odborný časopis Duševné vlastníctvo.

V inštitúte pôsobí 21 pedagogických a výskumných pracovníkov, z toho štyria profesori.

Má vytvorené **štyri katedry: autorského práva, priemyselného práva a ochrany hospodárskej súťaže, právnej informatiky, práva masovej komunikácie a reklamy.**

Dôležitou súčasťou rozvíjania vedeckého života v inštitúte sú aj **pravidelné piatkové vedecké stretnutia** jeho členov a iných osobností z oblasti práva duševného vlastníctva. Stretnutia sú spojené s prednáškou a následnou diskusiou vedeckých odborníkov často nielen z Poľska, ale aj zo zahraničia.⁷

Návšteva Inštitútu práva duševného vlastníctva v Krakove a nadviazanie kontaktu s jeho predstaviteľmi môže znamenať **začiatok intenzívnejšej vedeckej spolupráce medzi Poľskou a Slovenskou republikou** v oblasti práva duševného vlastníctva. Na to však treba mať ujasnené predovšetkým hodnotové východiská, na ktorých možno budovať vzájomné porozumenie a rozvíjať tiež vedeckú spoluprácu.⁸ Rozhodne k realizácii tejto idey prispieva existencia partnerskej inštitúcie v Slovenskej republike – Ústavu práva duševného vlastníctva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, ktorá svoju činnosť vyvíja už štvrtý rok.

*JUDr. et Mgr. Marián Kropaj, PhD.
Ústav práva duševného vlastníctva
Právnická fakulta
Trnavskej univerzity v Trnave*

Foto: <http://www.ipwi.uj.edu.pl/>

THE INSTITUTE OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS IN KRAKOW
KROPAJ, M.:

Some observations from the visit to the Institute of Intellectual Property Rights of the Jagiellonian University, which could be one of sources of promising scientific cooperation of Slovakia and Poland in the field of intellectual property rights. Institute and the scientific research of the intellectual property rights protection from the national, European and international perspectives. Interaction in the legislative process; publishing activities; international scientific cooperation; the Library of the Institute. Four Departments of the Institute: Copyright, Industrial Property Rights and Competition, Legal Informatics, Rights of the Mass Communication and Advertisement. Regular scientific meetings followed by discussion. Importance of the value bases. Partner institution in Slovakia – the Institute of Intellectual Property Rights of the Faculty of Law of the Trnava University in Trnava.

7 Diskusie sú dôležité pri rozvíjaní akéhokoľvek vedného odboru. Veľmi potrebné, hoci nie vždy jednoducho realizovateľné, sú spoločné diskusie odborníkov viacerých vedných odborov na všeobecnejšie, ale aj konkrétnejšie témy. *Bližšie* KROPAJ, M.: Potreba interdisciplinariny v súkromnom práve po roku 1989 – hľadanie inšpirácie? In *Teoretické úvahy o práve – 5. zborník z vedeckej konferencie doktorandov a školiteľov* [optický disk]. Trnava: Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta, 2009, 13 s.

8 Najnovšie porovnaj ŠVIDROŇ, J.: Nové výzvy pred právnou vedou na základe porovnania chceného v roku 1989 a dosiahnutého v roku 2011. In *Právny obzor*, 2011, roč. 94, č. 3, s. 233-247. Dostupné aj na www.usap.sav.sk/Jan_Svidron-PO-3-2011.pdf.

System PCT opäť so zmenami

To, že systém Zmluvy o patentovej spolupráci (PCT) prechádza v ostatnom období viacerými zmenami neznamena ešte, že je nevyhovujúci. Ale keďže je organickou súčasťou celosvetového systému ochrany technických riešení a využívaný prihlasovateľmi v 144 zmluvných štátoch, **PCT musí pružne reagovať na všetky podnety, ktoré prináša svet** biznisu a ekonomických zmien. A zosúladiť požiadavky toľkých zmluvných štátov, ktoré sú rozdielne nielen úrovňou rozvoja ekonomiky a hospodárstva, ale aj vnútroštátnym právom, nie je jednoduché.

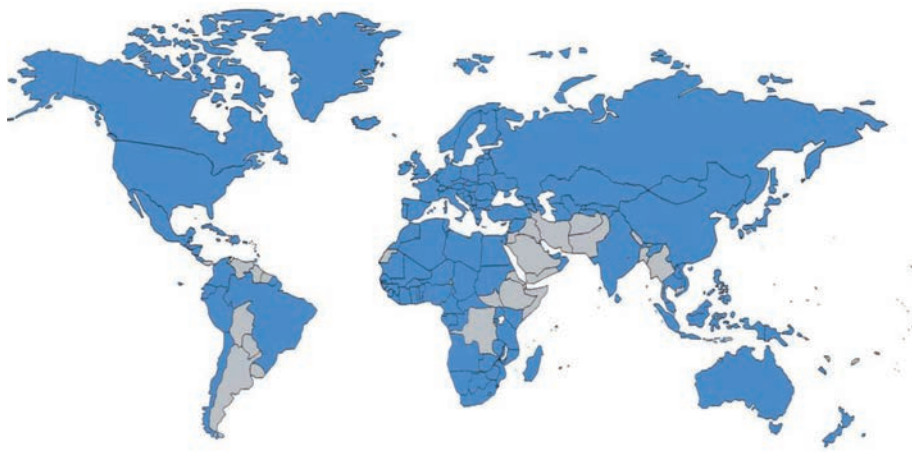
PCT patrí k najvyužívanejším zmluvám v oblasti ochrany priemyselných práv vo svete, a preto je snaha o detailné zmapovanie reálneho stavu a jeho premietnutie do tejto právnej normy. **Zmeny sa netýkajú len vynálezcov, využívatelov inovácií, tretích strán, ale aj národných patentových úradov a medzinárodných inštitúcií, ktoré vytvárajú podmienky na ochranu technických riešení.**

Aby bol systém PCT stále funkčný a odrážal potreby všetkých zainteresovaných strán, vyžaduje si neustále zlepšovanie. V požadovanej „kondícii“ ho udržuje Medzinárodný úrad Svetovej organizácie duševného vlastníctva (ďalej medzinárodný úrad), ktorý pravidelne organizuje rokovania pracovnej skupiny PCT, kde zástupcovia zmluvných štátov majú možnosť predložiť návrhy zmien vo Vykonávacom predpise k PCT tak, aby čo najlepšie vyhovoval požiadavkám praxe.

Pracovná skupina PCT na svojom treťom zasadnutí v júni 2010 prijala niekoľko **zmien vo Vykonávacom predpise k PCT**, ktoré **s účinnosťou od 1. júla 2011** zjednodušujú prácu medzinárodných orgánov vykonávajúcich medzinárodnú rešerš a medzinárodný predbežný prieskum na medzinárodné prihlášky podané podľa PCT. Zmeny sa týkajú nasledujúcich oblastí:

- **opráv zjavných chýb** autorizovaných orgánom pre medzinárodný predbežný prieskum (zmena pravidla PCT 48.2(i)),
- predloženia **zmien podľa článkov 19 a 34 PCT** a sprievodných listov k vykonávaným zmenám (zmena pravidiel PCT 49.5(a), 53.9 a 55.3),

Zmluvné štáty PCT (stav k augustu 2011)

Zdroj: www.wipo.int/pct/en/list_states.pdf

- **doplnenia správ** o medzinárodnom predbežnom prieskume **o prílohy k správam** (zmena pravidiel PCT 72.2(c-bis) a 70.16).

Implementácia zmien Vykonávacieho predpisu k PCT v konaní o medzinárodných prihláškach

Ustanovenia Vykonávacieho predpisu k PCT dovoľujú odstrániť zjavné chyby v medzinárodných prihláškach, ale len po autorizácii príslušnými orgánmi, ktoré sú na to oprávnené. Podľa pravidla 48.2 (i), ak medzinárodný úrad prijme alebo prípadne udelí autorizáciu opravy zjavnej chyby v medzinárodnej prihláške (pravidlo PCT 91.1), či už zo strany prijímacieho úradu, orgánu pre medzinárodnú rešerš, alebo

medzinárodného úradu, po ukončení technických príprav na zverejnenie zverejní okrem prihlášky aj stanovisko odrážajúce všetky opravy spolu so stranami obsahujúcimi opravy alebo náhradné listy a preklad sprievodného listu podľa pravidla 91.2. Medzinárodný úrad tiež znovu uverejní prvú stranu medzinárodnej prihlášky.

Podľa článkov 19 a 34 PCT môže prihlasovateľ v medzinárodnej fáze konania urobiť zmeny, no nesmú presahovať rámec pôvodného podania. Ak prihlasovateľ využije túto možnosť a opraví nároky, musí okrem iného pri vstupe do národnej/regionalnej fázy konania **predložiť** podľa článku 22 **aj kompletný súbor nárokov** ako náhradu za všetky pôvodne podané nároky.

Pravidlá 53.9 a 55.3 upravujú konanie vo vzťahu k orgánu pre medzinárodný

predbežný prieskum a stanovujú, že ak boli urobené úpravy podľa článku 19, musí prihlasovateľ vo vyhlásení týkajúcom sa úprav uviesť, či si na účely medzinárodného predbežného prieskumu praje, aby tieto úpravy boli vzaté do úvahy, a spolu s návrhom musí predložiť aj kópiu úprav a kópiu sprievodného listu, ktorý sa vyžaduje podľa pravidla 46.5(b).

Ak medzinárodná prihláška bola podaná v inom jazyku, ako bola zverejnená, každá úprava podľa článku 34, ako aj každý sprievodný list uvedený v pravidle 66.8(a), 66.8(b) a v pravidle 46.5(b) musí prihlasovateľ predložiť v jazyku zverejnenia príslušnej medzinárodnej prihlášky (pravidlo 12.2(a)).

Môže sa stať, že prihlasovateľ zabudne predložiť úpravu alebo text v požadovanom jazyku. V takomto prípade je povinnosťou orgánu pre medzinárodný predbežný prieskum vyzvať prihlasovateľa, aby tak urobil v stanovenej lehote (pravidlo 55.3(c)), lebo v opačnom prípade sa úprava nemusí vziať do úvahy na účely medzinárodného predbežného prieskumu. Lehota na predloženie úprav nesmie byť kratšia ako jeden mesiac a pred vydaním rozhodnutia sa môže kedykoľvek predĺžiť.

Ak prihlasovateľ urobil úpravy podľa článku 19 až **po podaní návrhu na medzinárodný predbežný prieskum**, kópiu týchto úprav musí zaslať nielen medzinárodnému úradu, ale aj orgánu pre medzinárodný predbežný prieskum spolu so stanoviskom a s listom vysvetľujúcim úpravy (pravidlo 62.2). Povinnosťou medzinárodného úradu je, aby po prijatí žiadosti o medzinárodný predbežný prieskum zaslal kópiu písomného posudku vypracovaného orgánom pre medzinárodnú rešerš spolu s kópiu úprav podľa článku 19, stanoviskom a sprievodným listom orgánu pre medzinárodný predbežný prieskum, ak orgán neuviedol, že už túto kópiu má (pravidlo 62.1).

Medzinárodná predbežná správa o patentovateľnosti vypracovaná orgánom pre medzinárodný predbežný prieskum (správa o medzinárodnom predbežnom prieskume)

V prípade, že **prihlasovateľ upravil názory, opis alebo obrázky**, ale k náhrad-

ným listom **nedoložil sprievodný list**, ktorý po úpravách vysvetľuje rozdiel v podkladoch oproti pôvodne podanej prihláške, môže orgán pre medzinárodný predbežný prieskum vypracovať správu tak, ako keby sa úpravy vôbec nevykonali, a orgán pre medzinárodný predbežný prieskum musí túto skutočnosť uviesť aj v správe.

K správe o medzinárodnom predbežnom prieskume musia byť priložené aj nasledujúce náhradné a sprievodné listy:

- každý **náhradný list** (strana) podľa pravidla 46.5 obsahujúci **úpravy podľa článku 19** (úpravy predložené medzinárodnému úradu vykonané na základe medzinárodnej rešeršnej správy) a každý sprievodný list predložený medzinárodnému úradu podľa pravidla 46.5 a
- každý **náhradný list** (náhradná strana) podľa pravidla 66.8 obsahujúci úpravy **podľa článku 34** (úpravy predložené orgánu pre medzinárodný predbežný prieskum) a každý sprievodný list upozorňujúci na rozdiely medzi nahradzovanými listami a náhradnými listami, ako aj dôvody úprav,
- každý **náhradný list** podľa pravidla 26.4, ktorý **obsahuje opravu zjavných chýb** autorizovanú orgánom podľa pravidla 91.1(b)(iii), a každý list vysvetľujúci žiadosť o opravu zjavných chýb na základe pravidla 91.2.

Okrem uvedeného, správa musí obsahovať aj údaj týkajúci sa opravy zjavných chýb, ktorý sa nevzal do úvahy (pravidlo PCT 66.4bis) pri vykonávaní medzinárodného predbežného prieskumu.

Ďalej sa k správe o medzinárodnom predbežnom prieskume musí priložiť každý nahradený alebo zrušený náhradný list a každý sprievodný list, aj vtedy, keď:

- orgán pre medzinárodný predbežný prieskum je toho názoru, že príslušné nahradenie alebo zrušenie úprav presahuje rámec opisu medzinárodnej prihlášky, tak ako bola podaná. Správa musí obsahovať túto informáciu a dôvody, prečo úprava presahuje rámec pôvodného podania (pravidlo PCT 70.2(c)),
- príslušné nahradenie alebo zrušenie úpravy nesprevádzal list označujúci podklad na zmenu v prihláške, tak ako bola podaná. Správa je v tomto prípade vypracovaná tak, ako keby sa úprava vôbec neurobila (pravidlo PCT 70.2(c-bis)).

Z daných zmien je zrejmé, že prihlasovateľia by mali klásť väčší dôraz na vypracovanie podkladov medzinárodnej prihlášky tak, aby sa vyhli prípadným opravám v priebehu konania. Každá oprava totiž vnáša riziko, že prihlasovateľ zabudne priložiť sprievodný list alebo svoje opravy v ňom nevysvetlí dostatočne tak, aby sa mohli vziať do úvahy už v medzinárodnej fáze konania. Tieto nedostatky sa potom presúvajú do konania v národnej/regionálnej fáze a tým sa oddiali dosiahnutie cieľa, ktorým je udelenie patentu na vynález.

Platnosť zmien vykonávacieho predpisu k PCT

Uvedené **zmeny pravidiel** Vykonávacieho predpisu k PCT **platia od 1. júla 2011** a vzťahujú sa na medzinárodné prihlášky podané 1. júla 2011 a neskôr. Zmeny sa týkajú aj medzinárodných prihlášok, na ktoré sa vzťahujú úkony spojené s uplatňovaním článkov 22 a 39 počnúc 1. júlom 2011 a neskôr. Ide o úkony spojené so vstupom medzinárodných prihlášok (medzinárodné prihlášky podané 1. júla 2009 alebo neskôr) do národnej/regionálnej fázy konania v úradoch určených alebo zvolených podľa PCT, ku ktorým boli predložené zmeny podľa článku 19 alebo 34.

V Zbierke zákonov SR bolo 28. mája 2011 zverejnené celé znenie zmien pravidiel Vykonávacieho predpisu k PCT ako Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR pod číslom **157/2011 Z. z., čiastka 49**¹.

Zmena vo výške poplatkov za medzinárodné podanie

Medzinárodný úrad v júli 2011 oznámil prostredníctvom PCT Newsletter zmenu výšky poplatku za medzinárodné podanie. Od 1. septembra 2011 sa poplatok zvýšil z 999 na 1 088 eur, čo je o 89 eur viac ako doteraz. Okrem poplatku za medzinárodné podanie sa zvyšuje aj poplatok za každú stranu podania nad 30 strán z 11 na 12 eur.

Prihlasovateľia, ktorí využívajú elektronické podanie, budú mať však výraznejšiu zľavu na poplatok, pretože sa zvyšuje aj **zľava na poplatok za medzinárodné podanie** takto:

- zo 75 € na 82 €, ak bola medzinárodná prihláška podaná prostredníctvom softvéru PCT EASY,

1 Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR pod číslom 157/2011 Z. z., čiastka 49 je verejnosti dostupné na www.zbierka.sk/zz/predpisy/default.aspx?PredpisID=210228&FileName=zz2011-00157-0210228&Rocnik=2011.

- zo 150 € na 164 € ak bola medzinárodná prihláška podaná vo formáte pdf a
- z 225 € na 245 € ak bola medzinárodná prihláška podaná vo formáte xml.

Medzinárodný úrad sa aj týmto spôsobom snaží motivovať prihlasovateľov, aby využívali systém elektronického podávania, ktorý jednoznačne zjednodušuje spracovanie medzinárodných prihlášok.

Slovenská republika patrí medzi prvé zmluvné štáty PCT, ktoré umožnili prihlasovateľom takýto efektívny spôsob podávania medzinárodných prihlášok. V prípade záujmu, podrobnosti o získaní softvéru a technickej podpory nájdete na webovom sídle Úradu priemyselného vlastníctva SR – www.upv.sk/?elektronicke-podavanie-vseobecne.

Výsledky rokovania pracovnej skupiny PCT

V priebehu júna 2011 sa konalo v poradí už štvrté stretnutie pracovnej skupiny PCT, ktoré odsúhlasilo ďalšie zmeny vo Vykonávacom predpise k PCT². Návrh zmien bude predmetom rokovania Valného zhromaždenia Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) koncom septembra a začiatkom októbra 2011. Ide o zmenu pravidiel 17.1, 20.7, 34 a 82quarter, o ktorých budeme detailne informovať až po ich schválení Zhromaždením Únie PCT a zverejnení v Zbierke zákonov SR v roku 2012.

S účinnosťou od roku 2012 pracovná skupina odsúhlasila aj spustenie novej služby, ktorá umožní tretím stranám podávať **pripomienky k patentovateľnosti vynálezov**³ zverejnených medzinárodných prihlášok.

Systém na podávanie pripomienok tretích strán v rámci PCT

Zavedenie nového systému umožní tretím stranám podávať pripomienky k patentovateľnosti vynálezov zverejnených v medzinárodných prihláškach.

Tretie strany budú môcť podať svoje pripomienky prostredníctvom **webformulára**, ktorý bude sprístupnený verejnosti na webovom sídle WIPO. Pripomienky sa môžu týkať iba **známeho stavu techniky, novosti a vynálezcovskej činnosti**

príslušného vynálezu. Najskôr bude systém pracovať iba v anglickej mutácii, neskôr by mal byť systém spustený v **10 jazykoch zverejnenia**. Podávanie pripomienok bude bezplatnou službou a na žiadosť tretej strany sa jej meno nebude musieť sprístupniť verejnosti. **Lehota** na zasielanie pripomienok bude **28 mesiacov odo dňa priority**, od zverejnenia medzinárodnej prihlášky.

Prístup do systému

Tretie strany budú môcť posielat' komentáre ku každej zverejnenej medzinárodnej prihláške cez webový nástroj integrovaný v **Patentscope**. Ten dovoľí tretím stranám použiť webformulár k príslušnej zverejnenej medzinárodnej prihláške. Okrem toho nový nástroj na zasielanie pripomienok bude sprístupnený aj cez **PCT Service Centre Patentscope** alebo cez **Search International a National Patent Collections** databázy v **Patentscope**.

Vloženie pripomienok tretích strán do systému

Ak sa tretia strana dostane do systému pripomienok cez **PCT Service Centre** v **Patentscope** (nie cez jednotlivé prihlášky zverejnené v Patentscope), bude **musieť vyplniť číslo príslušnej medzinárodnej prihlášky** alebo **WO** (číslo zverejnenej medzinárodnej prihlášky) a **dátum medzinárodného podania**.

Systém bude vyžadovať aj **identifikáciu tretej strany** – meno, spoločnosť alebo osobu, ktorá ju zastupuje, štát trvalého pobytu a e-mailovú adresu. Ak tretia strana použije údaje registrovaného používateľa, systém za ňu vloží všetky potrebné identifikačné údaje. Tretia strana bude môcť **požiadať o utajenie svojej identity** nielen pred prihlasovateľom, ale aj pred verejnosťou.

Lehota na zasielanie pripomienok

Lehota na zasielanie pripomienok bude 28 mesiacov od dátumu priority. Po jej uplynutí sa bude automaticky generovať správa, že lehota na zasielanie pripomienok už uplynula. Tretie strany môžu potom posielat' svoje pripomienky priamo určeným/zvoleným úradom, ak to dovoľuje ich vnútroštátne právo.

Obsah pripomienok

Obsah pripomienok by sa mal obmedziť len na **citáciu a vysvetlenie** vo vzťahu k **technickému riešeniu, novosti a vynálezcovskej činnosti** nárokovaného vynálezu.

Systém umožní tretím stranám, aby si sami zvolili, či zasielané **pripomienky sú k pôvodne podanej prihláške, alebo k zmenenej** podľa čl. 19 PCT. V niektorých prípadoch môže byť prihláška zmenená podľa čl. 34 PCT, ale vo všeobecnosti sa táto informácia nezverejňuje v lehote 28 mesiacov od dátumu priority.

Zaslanie pripomienok

Na základe čísla medzinárodnej prihlášky systém automaticky vygeneruje základné bibliografické údaje. Systém bude akceptovať pripomienku, ak bude **zaslaná prostredníctvom webformulárov**, a dovoľí **transportovať informácie rôznym používateľom**.

Webformuláre budú obsahovať **šablóny na použitie rôznych typov citácií** patentových dokumentov aj nepatentovej literatúry a príslušných bibliografických údajov. Ak **citovaný patentový dokument bude z dostupnej databázy**, systém dovoľí tretím stranám, aby použili základné bibliografické údaje a na základe nich vyhledá a doplní ďalšie informácie. Ak **citovaný dokument z nepatentovej literatúry bude dostupný z online zdrojov**, prelinkuje ho na príslušný dokument. Okrem toho systém vyseparuje „free text“ a dovoľí tretím stranám identifikovať relevantnú časť v rámci citácie k relevantným nárokom a bude tiež obsahovať stručné vysvetlenie k relevantnosti citovaných dokumentov k nárokom.

Niektoré dokumenty, predovšetkým nepatentová literatúra, nesú riziko **porušenia autorského práva**, a preto sa umožní tretím stranám nezverejniť príslušné dokumenty. Tie sa poskytnú iba prihlasovateľovi, medzinárodným orgánom a určeným/zvoleným úradom. Tretie strany však budú musieť poskytnúť medzinárodnému úradu **autorizovaný dokument**, aby mohol zaslať kópiu prihlasovateľovi, medzinárodným orgánom a určeným/zvoleným úradom.

2 PCT/WG/4/16

3 PCT/WG/4/7, Circular C. PCT 1288 – návrh fungovania systému na podávanie pripomienok.

Technické opatrenia brániace zneužitiu systému

Počet citácií bude obmedzený na 10 a **bezplatný text dovoľí použiť maximálne 2 000 znakov** písaných latinkou. Technickým opatrením sa zabráni vkladaniu ďalšieho textu.

Zaslanie písomných pripomienok

Tretie strany budú môcť zaslať pripomienky **aj písomne**. V takomto prípade ich medzinárodný úrad **naskenuje** a vloží do systému. Medzinárodný úrad upozorňuje, že bude skenovať iba reprezentatívny príklad. Tieto dokumenty nebudú dostupné cez Patentscope, ale na požiadanie ich medzinárodný úrad zašle prihlasovateľovi, medzinárodným orgánom a určeným/zvoleným úradom.

Úprava pripomienok tretích strán medzinárodným úradom

Medzinárodný úrad upraví všetky pripomienky zaslané tretími stranami tak, aby sa ubezpečil, že nejde o **spam**, ich obsah **nie je znevažujúci, urážlivý alebo irelevantný**, alebo **nezlučiteľný** v kontexte s pravidlom 9.1 (dobré mravy a pod.). Až potom ich zverejní alebo zašle prihlasovateľovi, medzinárodným orgánom a určeným/zvoleným úradom. Úroveň preskúmania bude závisieť od typu pripomienok, ktoré sa vyskytnú v systéme.

Dostupnosť zverejnenia pripomienok tretích strán cez Patentscope

Všetky pripomienky zaslané tretími stranami vo vzťahu k zverejnenej medzinárodnej prihláške sa **zverejnia a budú dostupné cez Patentscope** nielen prihlasovateľovi, medzinárodným orgánom a určeným/zvoleným úradom, ale aj verejnosti a budú **priamo prelinkované na citované dokumenty**. Zájemcovia si ich budú môcť stiahnuť v rôznych formátoch vrátane:

- **pdf** alebo pod,
- **html** vrátane hypertextových liniek na relevantné dokumenty, ktoré budú automaticky generované Patentscope (s obmedzením iba na voľné patentové databázy),
- **xml**, verzia úplných pripomienok (ide o možnosť použitia tých istých prvkov, ako sa používajú v medzinárodných štandardoch pre XML v rešeršných správach a písomných posudkoch, aby sa zabezpečila ľahšia integrácia citovaných údajov

do zoznamu citácií, ktoré urobia úrady), - zoznam iba citovaných dokumentov, aby sa dali použiť v úradoch, ktorých systémy nepovoľujú komentáre k pripomienkam tretích strán k relevantným dokumentom.

Potvrdenie prijatia pripomienok

Tretím stranám, ktoré podali pripomienky použitím websystému alebo písomne, sa **nebude zasielať potvrdenie o prijatí pripomienok**. Potvrdenie sa zašle iba v tom prípade, ak bolo súčasťou **online** systému. Medzinárodné orgány a určené/zvolené úrady nebudú musieť informovať tretie strany, či sa na ich pripomienky prihliadalo v konaní o medzinárodnej prihláške, alebo nie.

Oznámenie prihlasovateľovi o prijatí pripomienok Zodpovednosť prihlasovateľa

Ak medzinárodný úrad prijme pripomienky k zverejnenej medzinárodnej prihláške, bude **informovať prihlasovateľa minimálne dvakrát**. Prvé oznámenie dostane prihlasovateľ v krátkom čase po prijatí prvej pripomienky a ďalšie po uplynutí 28 mesiacov od dátumu priority. Ak budú zaslané ďalšie pripomienky, prihlasovateľ, ktorý uvedie svoju e-mailovú adresu, bude informovaný automaticky vygenerovaním e-mailu, že sú pripomienky sprístupnené v Patentscope. Ak nebude e-mailová adresa k dispozícii, medzinárodný úrad bude prihlasovateľa informovať iba prvým oznámením a ďalšie pripomienky budú dostupné iba cez Patentscope. Bude na zodpovednosť prihlasovateľa, či bude monitorovať pripomienky k svojej medzinárodnej prihláške a či bude na ne reagovať.

Prihlasovateľ bude mať právo reagovať na každú pripomienku, ale nebude to jeho povinnosťou. Ak sa prihlasovateľ rozhodne reagovať na pripomienku, svoju **odpoveď bude môcť** zaslať medzinárodnému úradu listom alebo cez PCT Service Center. Každá odpoveď **sa zverejní v Patentscope** v novovytvorenej záložke Third Party Observations. **Prihlasovatelia** by mali **zaslať svoje odpovede čím skôr**, aby ich orgány pre medzinárodný predbežný prieskum a národné alebo regionálne úrady pri svojom konaní o medzinárodnej prihláške mohli vziať do úvahy. Ak prihlasovateľ zašle **odpoveď medzinárodnému úradu po uplynutí 30 mesiacov** od dátumu priority, ten bude prihlasovateľa informovať o uplynutí lehoty a oznámi mu, že svoju **odpoveď**

môže zaslať priamo príslušným úradom (ak to dovoľuje vnútroštátne právo zmluvného štátu, v ktorom prihlasovateľ žiada o udelenie patentovej ochrany) alebo **medzinárodným orgánom** (orgán pre medzinárodnú rešerš alebo orgán pre medzinárodný predbežný prieskum).

Oznámenie medzinárodným orgánom a určeným/zvoleným úradom o prijatí pripomienok a odpovedí prihlasovateľa

Medzinárodný úrad bude oznamovať medzinárodným orgánom a určeným/zvoleným úradom prostredníctvom automaticky vygenerovaného formulára, že pripomienky tretích strán alebo odpovede zaslané prihlasovateľom **sú dostupné v Patentscope**.

Právny rámec systému

Navrhovaný **PCT Third Party Observation System** by mal byť právne zakotvený v administratívnych smerniciach PCT – PCT International Search Examination Guidelines, ktoré budú uvádzať lehoty predloženia pripomienok a spôsob ich predloženia. Ale ani medzinárodné úrady ani určené/zvolené úrady nebudú viazané stanoviskom tretích strán.

Predpokladá sa, že navrhované zmeny vo Vykonávacom prepise k PCT a nový systém podávania pripomienok k patentovateľnosti zverejnených medzinárodných prihlášok dosiahne zlepšenie fungovania celého systému PCT a že bude na prospech všetkých zainteresovaných strán, ak ich v uvedenej forme alebo s prípadnými zmenami odsúhlasí Zhromaždenie Únie pre patentovú spoluprácu. Medzinárodný úrad bude monitorovať jeho funkčnosť a využívanie. Na základe výsledkov monitoringu sa navrhovaný systém zdokonalí.

*Ing. Ludmila Hladká
ÚPV SR*

PCT SYSTEM AGAIN WITH CHANGES

HLADKÁ L.:

Amendments to the Regulations under PCT and implementing amendments to the international applications procedure in the international phase, as from 1st July 2011. PCT Third Party Observation system on the patentability of the inventions published in the international applications.

Pohnime rozumom! – 21. časť

Ako vložiť 3D kino do okuliarov

Ing. Štefan HOLAKOVSKÝ

patentová a známková kancelária GENIUM®, Bratislava

Ing. László HOLAKOVSKY

“K+F” Research and Development Consulting Center, Budapest

MVDr. Peter HOLAKOVSKÝ

Veľký Šariš

V predošlých častiach nášho seriálu sme demonštrovali, akým vzorom pre vynálezcov bola (mohla byť) príroda aj pri tvorbe technických riešení stereo (3D) snímania a reprodukcie obrazov. Priblížili sme si prvé teoretické poznatky vedcov aj prvé praktické úspechy vynálezcov. Oboznámili sme sa s princípmi tvorby a prezerania stereofotografií pomocou dvojíc obrázkov, anaglyfov aj lentikulárnych fólií. S obdivom sme sa pozreli na najstaršie aj novšie stereofotoparáty...

Prekvapujúcou ukázkou toho, aký neuveriteľný význam pre človeka majú jeho genetické predpoklady, bol príklad významného priekopníka farebnej stereofotografie F. E. Ivesa a jeho syna, vynálezcu H. E. Ivesa.

V tomto článku si povieme niečo o nových možnostiach 3D technológií. Ponúkame vám však aj ďalšiu ukážku toho, čo dokážu gény, a to aj v iných súvislostiach ako otec – syn.

Predtým, než sa bližšie pozrieme na ďalšie princípy 3D snímania a zobrazovania, **dovoľte mi zaspomínať** (Š. H.) na moje amatérske nápady spred viac ako 40 rokov súvisiace so snahou vytvoriť **domáce amatérske stereofilmy**.

V čase, keď sme začínali (s bratom Petrom) experimentovať s možnosťami filmovania pomocou kamier na 8 mm film (Super aj Normál), už aj v Československu bolo dostupné fotografovanie pomocou stereofotoparátov (najmä Stereomikroma... *pozri* napr. Duševné vlastníctvo č. 1/2011).

Nebolo treba veľa na to, aby sa v mojich inovatívnych nápadoch začalo spájať filmo-

vanie a 3D (vtedy stereo) fotografovanie. Uvažoval som nad tým, **ako by sa dali vytvoriť filmové stereodvojice obrázkov**, ktoré by nasledovali po sebe a zobrazovali by to, čo je pred objektívmi. Vedel som, že na to, aby sme premietané obrázky videli stereo, potrebujeme ľavým okom vidieť obrázok nasnímaný ľavým objektívom a pravým okom obrázok nasnímaný pravým objektívom.

Na snímanie (filmovanie) sa núkali **dve možnosti**.

Prvá, samozrejmejšia – filmovanú scénu snímať dvoma kamerami s objektívmi navzájom horizontálne vzdialenými od seba približne tak, ako sú vzdialené oči človeka (asi 65 mm). Výsledok by bol na dvoch filmových pásoch.

Inovatívnejšia sa mi zdala možnosť vyvinutia kamery, ktorá by mala **dva objektívy** (vzdialené horizontálne približne 65 mm) a snímala by na **jeden filmový pás**. Jednotlivé obrázky by boli nasnímané tak, že by sa na páse striedali snímky pre ľavé oko so snímkami pre pravé oko. Výsledkom by bol filmový pás obsahujúci po sebe nasledujúce snímky pre ľavé oko a pravé oko. Iste by pomohlo aj **zvýšenie rýchlosti snímania** (aj premietania).

Už bola potrebná iba maličkosť – zariadenie to, aby sa snímky pre ľavé oko dostali do ľavého oka a snímky pre pravé oko do pravého oka.

Núkali sa mi zasa dve možnosti.

Prvá bola tá prirodzenejšia – premietat tak, aby ľavé oko videlo to, čo bolo nasnímané cez ľavý objektív, a pravé oko to, čo bolo nasnímané cez pravý objektív. A tu na-

„Niekedy osud píše zvláštnym
kľukatým písmom,
keď chce z niekoho urobiť vynálezcu.“

(L. Holakovszky)

stával problém, ktorý som nevedel vyriešiť pomocou dvoch vedľa seba umiestnených premietacích plôch (plátien) – jedna pre ľavé oko a druhá pre pravé oko. Očné svaly nedokážu zabezpečiť, aby sa optické osi očí rozchádzali.¹ Takto by sa dali pozerat' iba dvojice filmových obrazov, ktorých stredy by boli vzdialené maximálne asi do 75 mm. Principiálne sa núkala možnosť znázorňovať snímky vedľa seba nie na plátne, ale na dvoch vedľa seba umiestnených filmových prehladačkách podobných tým, aké už dávno vymyslel a dosť neúspešne ponúkal **aj T. A. Edison** (obr. 1). Stačila by iba **jedna prehladačka s dvoma** optickými sústavami a dvoma filmovými pásmi.

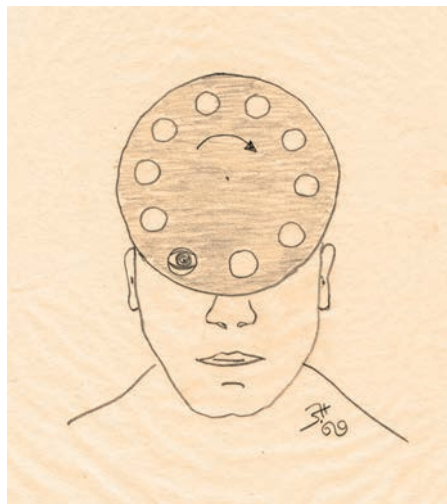
Obr. 1 Edisonov Kinetoscop²

1 *Pozri* napr.: HOLAKOVSKÝ, Š., HOLAKOVSKÝ, P.: Pohnime rozumom! – 18. časť; Anaglyf tajomstiev zbavený. In *Duševné vlastníctvo*, 2010, roč. XIV, č. 4, s. 46.

2 www.gregrichters.com/wp-content/uploads/2011/06/picforpaper2-o5i9sl.jpg

Viac ma však priťahovala **druhá možnosť** – premietat' film s obrázkami pre ľavé oko a pravé oko tak, aby sa na tom istom plátne (ploche) **postupne za sebou** znázorňovali snímky pre ľavé oko a pravé oko. To by nebol problém urobiť **aj pomocou bežnej premietačky...**, no problém je v tom, ako zabezpečiť, aby ľavé oko videlo iba snímky pre ľavé oko a pravé oko snímky pre pravé oko. Keby sa človek pozeral na takýto stereofilm, bez ďalších pomôcok by ho nevidel stereo, ale ako nezaostrený „dvojitý“ obraz.

Na dosiahnutie toho, aby každé oko videlo to, čo má, som vymyslel, z hľadiska dnešného pohľadu, dosť primitívne **„opticko-mechanické stereookuliare“**. V okuliaroch by sa pohybovali **clonky** tak, aby ľavé oko bolo prekryté clonkou, keď by bol premietaný pravý obrázok, a pravé oko prekryté, keď by bol premietaný ľavý obrázok. V tejto súvislosti som si spomenul na priekopníkov televízie (P. G. Nipkow, J. L. Baird, Ch. F. Jenkins, A. Karolus...), ktorí celkom úspešne používali opticko-mechanické systémy s rotujúcimi kotúčmi s otvormi, zrkadielkami, šošovkami.

Obr. 2 „Opticko-mechanické stereookuliare“ so spoločnou rotačnou clonou

Najjednoduchším technickým riešením sa mi zdali „okuliare“ s rotujúcimi kotúčmi s výsekmí („stereoconami“). Problém so synchronizáciou s premietanými obrázkami sa už dal riešiť aj elektronicky... Okrem možnosti spoločnej „stereocony“ pre obe oči (obr. 2) som uvažoval aj o možnosti špeciálnych okuliarov so spriahnutými „stereoconami“ – pre každé oko samostatná clona (obr. 3). V čase, keď som o tom uvažoval, som bol pracovne veľmi

vzdialený od tejto problematiky. V práci som vtedy riešil problémy so znižovaním hluku výfukových systémov motorových vozidiel (výsledkom bolo viacero vynálezov aj ocenení). Na konštrukčné doriešenie opísaného systému stereofilmovania doma už nebolo dosť času ani peňazí.

Obr. 3 „Opticko-mechanické stereookuliare“ so samostatnými rotačnými clonami

Istou výzvou pre mňa boli aj informácie o vznikajúcich možnostiach kvapalných kryštálov... Odborníci, s ktorými som to konzultoval, ma však vysmiali... „keby sa to dalo, tak by to vo svete už dávno takto robili“.

Tak, ako veľakrát predtým, aj teraz sa potvrdilo: „Ak to nevynájde jeden – vynájde to druhý ... alebo tretí.“

Pri hľadaní informácií pre naše články o 3D sme na internete našli informácie o maďarskom vynálezcovi Ing. Lászlovi Holakovszkom, ktorý má niekoľko patentov v tejto oblasti. Nadviazali sme s ním písomný kontakt a potvrdilo sa, že je to náš druhostupňový bratranec. Dohodli sme sa s ním, že sa na tomto článku bude s nami podieľať ako spoluautor.

Ing. László Holakovszky – jeho život je kreativita

Niekedy osud píše zvláštnym kľukatým písmom, keď chce z niekoho urobiť vynálezcu. **László Holakovszky**, ešte ako gymnazista v šesťdesiatych rokoch, **sa chcel stať hudobníkom** a všetok voľný čas by bol najradšej presedel za klavírom. Aj napriek tomu sa rodičom podarilo presvedčiť ho na „osožnejšie“ povolanie a László

absolvoval technickú univerzitu v Miškolci. Po ukončení štúdia išiel **po stopách svojho otca**, známeho maďarského rozhlasového reportéra **Istvána Holakovszkého**, a začal svoju kariéru ako novinár. Na tejto práci ho lákal voľnejší život a sloboda voľby tém pri písaní.

Časopis **Vestník inovátorov** (Újítók Lapja) bol v tej dobe národným fórom kreatívnych ľudí a **László Holakovszky sa zaujímal hlavne o tvorivosť a psychológiu úspechu**. Zoznámil sa so stovkou zaujímavých novátorov a vynálezcovských osôd. Zdalo sa mu veľmi zvláštne, že nikto z nich (vrátane viacerých maďarských nositeľov Nobelovej ceny, napríklad aj vynálezcu holografie Denisa Gábor) mimoriadne nezbohatol a iba veľmi málo ľudí o nich niečo vie³.

Neskôr sa stal spolupracovníkom a redaktorom týždenníka **Štát a svet** (Ország-Világ), kde napísal sériu článkov s názvom **Národný cintorín inovátorov**, čím podnietil polemiku na tému **morálne uznanie a nedostatok finančných prostriedkov**. Tým sa spolu s významnými osobnosťami (spisovateľ Mezey András, televízny reportér Vitray Tamás a známy filmový režisér Kovács András) podieľal na prebojovaní ciest pre inovácie v novom systéme.

Na dráhu vynálezcu sa dostal čisto náhodou. Robil totiž reportáž s jedným starým budinským kaderníkom, ktorý vymyslel **systém na výber účesov**. Nápad to bol geniálny: najprv vytvorili diapozitív zákazníka, cez ktorý sa potom premietal pás s účesmi. Nadväzne spolu so zákazníkom (zákazníčkou) vybrali účes, ktorý mu bude najviac vyhovovať. Riešenie to bolo jednoduché, ale **využitelnosť neistá**. Rok od uverejnenia tohto článku László Holakovszky **našiel obchodovateľné moderné riešenie**. Na realizovanie tejto myšlienky si potreboval k svojmu strojárskemu vzdelaniu doplniť vedomosti aj z odboru elektrotechniky a optiky. Prístroj, ktorý nazval **BELLALUX**, na prípravu pred kaderníckym „zátkrom“ bol onedlho dostupný takmer v každom budapeštianskom nákupnom stredisku a dáma, ktorá si sadla pred toto „**čarovné zrkadlo**“, si stlačením gombíka mohla vybrať z dvadsiatich rôznych účesov, ktoré jej prístroj ponúkol.

V roku 1984 prístroj **BELLALUX získal na medzinárodnom veľtrhu v Budapešti cenu** Maďarskej priemyselnej asociácie – OKISZ. Na túto informáciu zareagovala známa kadernícka firma **Wella** a aj Rubikovu kocku distribuujúca zahraničná spoloč-

nosť, ktorá písomne požiadala podnik zahraničného obchodu CONSUMEX o **nákup 2 000 kusov prístroja**. Táto transakcia však bola cez túto firmu veľmi zle zmanažovaná, ale aj napriek tomu sa od Rumunska cez Švajčiarsko, ale aj do USA dostalo veľa týchto zariadení. Neskôr **v Los Angeles postavili aj továreň**, ktorá vyrábala toto zariadenie.

Potom prišlo na rad zaujímavé optické hracie zariadenie, nazvané **Magic Colors** (Kúzelné farby), z ktorého **8 000 kusov** našlo odberateľov v Maďarsku, Nemecku a Anglicku. Prístroj sa zmesť do dlane a keď sa otočí proti svetlu, bolo potrebné 25 farbami a ich kombináciami dosiahnuť cieľ. Existovalo milión kombinácií, no iba jedno riešenie bolo správne pri aditívnom miešaní farieb. Tento produkt **získal striebornú medailu na medzinárodnom salóne vynálezov v Ženeve**.

Holakovszky sa začal zaujímať o virtuálnu realitu v roku 1989. Vtedy však ešte tento pojem nebol všeobecne známy a ani on nevedel o začínajúcom americkom vývoji stereoskopického videnia pomocou virtuálnej helmy. Táto technológia však bola ešte iba v plienkach, helmy boli veľmi ťažké, viedlo z nich množstvo káblov do rôznych zariadení, čo odrádzalo ľudí od jej používania.

Obr. 4 L. Holakovszky so svojím vynálezom stereoskopického zobrazovacieho prístroja (patent US 5,129,716)

Hlavným cieľom Holakovszkého vynálezu bolo to, aby zariadenie s virtuálnym obrazom nebránilo vnímať aj reálny obraz. Miniaturne LCD obrazovky (displeje s kvapalnými kryštálmi) boli umiestnené na bočniciach okuliarov v blízkosti spánkov; pred očami boli len malé zrkadielka, ktoré odrážali tento obraz na sieťnicu cez prisms doštičky. Tým sa vytvoril dojem, akoby sa tento **virtuálny obraz vznášal v priestore** pred divákom. V tom čase sa to stalo revolučnou myšlienkou. Získal na to **patenty**

v 25 štátoch počnúc Čínou až po Brazíliu. Holakovszky a jeho spolupracovníci predali patentové práva obchodníkovi do San Franciska, ktorý založil firmu na výrobu a distribúciu tohto vynálezu. Najlepšiu kalifornskú dizajnérsku firmu požiadali o návrh tvaru. **Dizajnéri navrhli naozaj pekné videookuliare**. Bol v tom však jeden háčik; všetko sa urobilo trochu tenšie a oblejšie oproti prototypu, **takže sa tam nevmestila elektronika a optika z pôvodného modelu**. „Nevadí“, reagoval obchodník, „potenciálni nákupcovia licencií aj tak pochopia, ako prístroj funguje.“ Ale, samozrejme, nepochopili. Po troch rokoch po spore s predajcom **vynálezca zrušil exkluzivitu** uvedenej firme s tým, že bude vyjednávať inde. Nemohol však sľúbiť exkluzivitu iným, preto projekt ukončil.

V roku 1994 Holakovszky pokročil vo vývoji svojho vynálezu. Prišiel na to, ako sa dajú videookuliare skonštruovať iba s jedným LCD displejom. Výsledkom bolo oveľa menšie **zariadenie, ktoré sa dalo pripnúť do stredu obyčajných okuliarov**.

Nový vynález spolu s kolegami predal počítačovej firme Albacomp, s. r. o., v Székesfehérvári, ktorá vyvinula produkt distribuovaný na medzinárodný trh ako **Albacomp osobný monitor**. Tento výrobok sa dostal **do 25 štátov, zakúpili ho aj Pentagon, Nokia, NASA, Olympus, Nissho Iwai** a izraelské letecké sily, pričom bol **chránený patentmi v 25 štátoch** sveta. Žiaľ, LCD displej SONY, ktorý bol montovaný do tohto originálneho zariadenia ako mikrodisplej, mal malé rozlíšenie, iba 60 000 pixelov, a virtuálne zobrazenie nedosahovalo parametre štandardného televízora. Aj preto nedosiahol taký úspech na trhu, ako sa predpokladalo, a vyrobilo sa iba 1 000 kusov. Napriek tomu však L. Holakovszky vyhral všetky ceny, ktoré sa dali získať: okrem iného **zlatú medailu na medzinárodnej výstave vynálezov IMPEX v Pittsburgu a Grand Prix na budapešťanskom veľtrhu vynálezov Genius 96**. Tento prístroj bol vystavovaný aj v Las Vegas v zábavnom centre Comdex na svetovej výstave spotrebnej elektroniky, kde na základe hlasovania predbehol dokonca aj také firmy, ako sú IBM a Sony, a získal cenu Best Wearable Computer Display Award.

Medzitým ani konkurencia nespala a dnes už je známych vyše sto druhov podobných videookuliarov. Spoločným nedostatkom týchto konkurenčných prístrojov je, že obraz sa vznáša tesne pred očami nositeľa

okuliarov, čím mu zakrýva pohľad na ľudí, ktorí stoja pred ním. Zanedbateľné nie je ani to, že z týchto okuliarov visia zväzky káblov, pričom tieto sú pozapájané do rôznych zdrojov videosignálu (napríklad prenosné DVD prehrávače a smartphony). Naskytlo sa tu však ďalšie riešenie, vstavať do týchto videookuliarov počítač.

Obr. 5 L. Holakovszky s vynálezom osobného monitora (patent US 5,682,173)

László Holakovszky sa domnieva, že po dvoch desaťročiach hľadania teraz našiel správne riešenie. Na vývoji v súčasnosti pracuje jeho firma K+F výskumno-vývojové a konzultačné centrum, s. r. o. Podarilo sa im vo verejnej súťaži európskej únie získať **107 miliónov forintov na pomoc pri vývoji** tohto prototypu, ktorý by mal byť dokončený v marci budúceho roku. Chcel by tento prístroj vystavovať v roku 2012 na výstave CEBIT v Hannoveri.

V súčasnosti **vyvíja taký systém 3D, kde obraz nevzniká na obrazovke, ale môže byť pozorovaný v 360 stupňoch okolo virtuálneho objektu**. Pomocou tohto prístroja sa potom bude dať aj na operačnom stole ležiacim pacientom pozorovať vnútorné orgány, ktoré sa najprv zdigitalizujú z CT (Computerized Tomography), MRI (Magnetic Resonance Imaging) a PET (Positron Emission Tomography). Zatiaľ je však predčasné hovoriť o detailoch tohto revolučného systému (*poznámka autorov: predpokladáme, že o rok už budeme môcť informovať o prototypu tohto prístroja*).

Teraz si predstavme jeden z najvýznamnejších vynálezov L. Holakovszkého, ktorým sú špeciálne 3D okuliare, na ktoré mu bol udelený aj US patent č. 5,129,716. Komplexný materiál o tomto patente je na stránke *Patent Genius*^{4,5}.

4 www.patent.genius.com

5 „Patent Genius je popredná patentová stránka ponúkajúca informácie o miliónoch patentov. Či už ste vynálezca, patentový zástupca alebo len ktokoľvek, kto je iba zvedavý, aké patenty sú vonku a kto je držiteľom patentov, máme informácie, ktoré hľadáte. Patent Genius má úplný opis textu patentu, zoznamy patentov podľa vynálezov a spoločnosti, ktoré vlastnia patenty, možnosť zobrazenia všetkých patentov v akejkoľvek triede alebo kategórii a veľa ďalšieho. Patent Genius má tiež vyhľadávanie podľa vynálezcu, majiteľa, čísla patentu a patentového titulu.“

Základné informácie o US patente č. 5,129,716⁶

Stereoskopický videoobrazový zobrazovací prístroj nositeľný na hlave ako okuliare.

Pôvodca: Holakovszky et. al.

Dátum vydania: 14. 7. 1992

Prihlásený: jún 8, 1990

Anotácia: „Predmetom vynálezu je také zariadenie, ktoré je vhodné na stereoskopické zobrazenie videa. Je nositeľné na hlave, má

spoločný tuhý rám s dvoma obrazovými displejmi, ktoré sú zabudované v ňom, potom optický systém, ktorý obsahuje šošovky a zrkadlá alebo hranoly usporiadané symetricky. Videoobrazové displeje (1), napr. katódové trubice pre nosenie na hlave, sú v blízkosti spánkov. Pred obrazovkou (3) je zrkadlo alebo hranol (4) s odrazovým plochami, ktoré majú 45-75 stupňové uhly s plochými časťami obrazovky (3) na oboch stranách symetricky montované do optickej sústavy medzi obrazovku (3) a zrenicu, potom šošovka alebo šošovkový systém (8),

potom je tam zrkadlo (7), s plochou nie väčšou ako priemer zrenice, oproti zreniciam (5), uchytenie tohto zrkadla (7) je vyrobené z priehľadného materiálu alebo je skryté. Vymenované prvky sú zabudované v ráme, ktorý má veľa častí, z ktorých časti na ľavej a pravej strane krytu (9) obsahujú obrazové displeje (1), zrkadlá alebo hranoly (4), v prednej časti sú obrazovky (3) a šošovky alebo optické systémy (8), ich spojovací prvok (12) je z transparentného materiálu a/alebo je umiestnený mimo virtuálneho pohľadu a spočíva na chrbte nosa.“

U.S. Patent

July 14, 1992

Sheet 1 of 4

5,129,716

U.S. Patent

July 14, 1992

Sheet 2 of 4

5,129,716

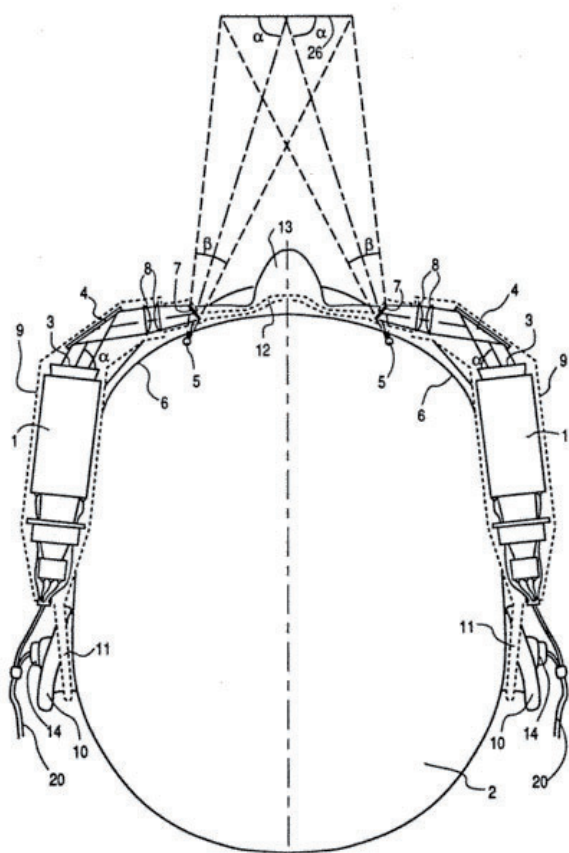

Fig. 1

patentGenius
www.PatentGenius.com

Obr. 6

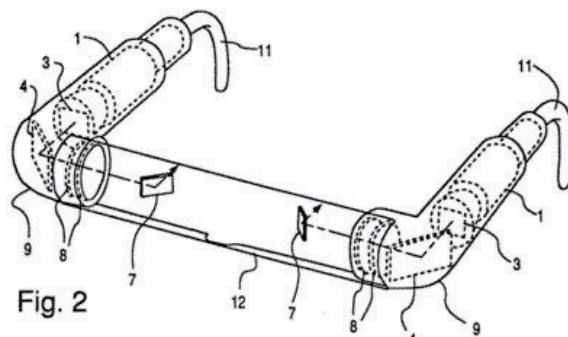

Fig. 2

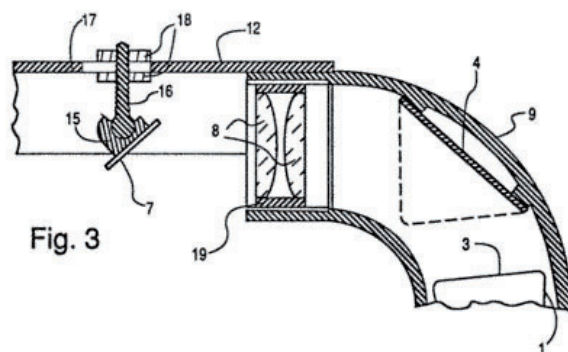

Fig. 3

patentGenius
www.PatentGenius.com

Obr. 7

6 www.patentgenius.com/patent/5129716.html

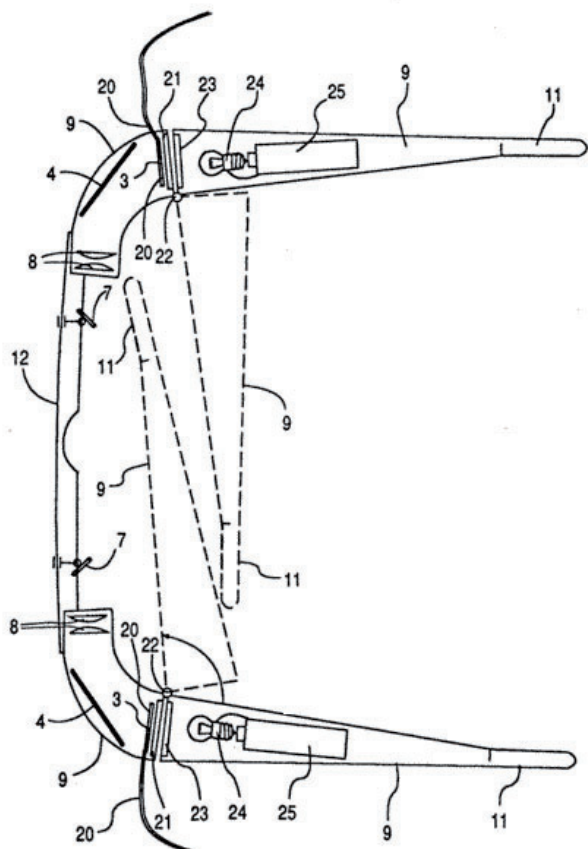

Fig. 4

Obr. 8

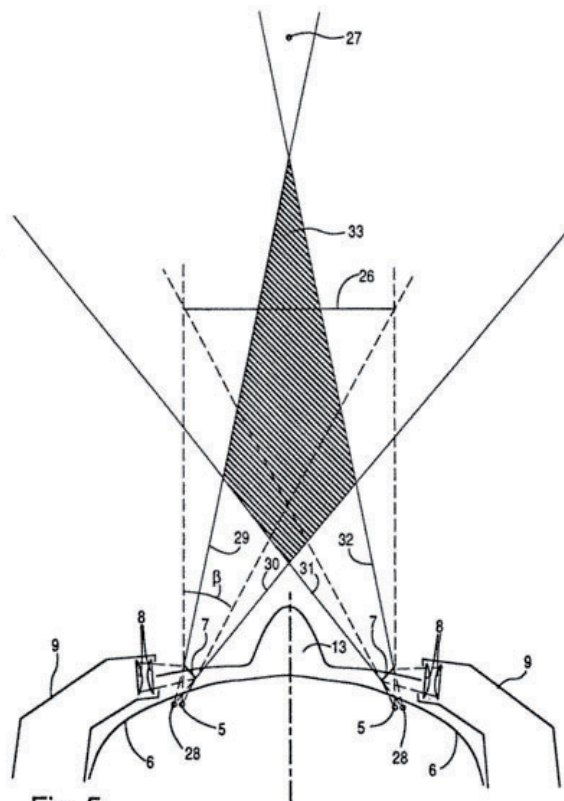

Fig. 5

Obr. 9

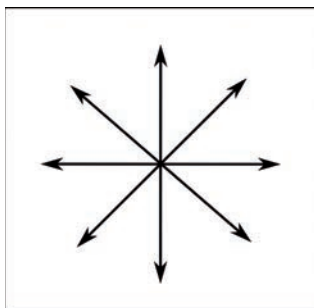
Z ďalšieho textu patentového spisu vyplýva, že výsledkom tohto riešenia je ľahký prístroj (okuliare), ktorým je možné pomocou optickej sústavy prenášať obrazové informácie zo zobrazovacieho média (displeja) priamo na sieťnicu oka. To umožňuje súčasne sledovať reálny obraz, ale aj virtuálny, premietaný na sieťnicu oka.⁷

3D pomocou polarizovaného svetla

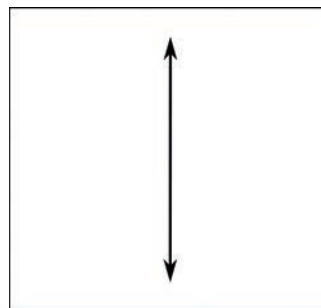
Na lepšie pochopenie tohto princípu 3D zobrazovania si najprv zopakujeme vedomosti o fyzikálnych vlastnostiach svetla. **Svetlo** je (podľa vlnovej teórie) viditeľné postupné priečne elektromagnetické vlnenie.

Nepolarizované svetlo priečne kmitá vo viacerých náhodných rovinách. **Polarizované**

svetlo je však charakteristické tým, že kmitá iba v jednej rovine.

Obr. 10a

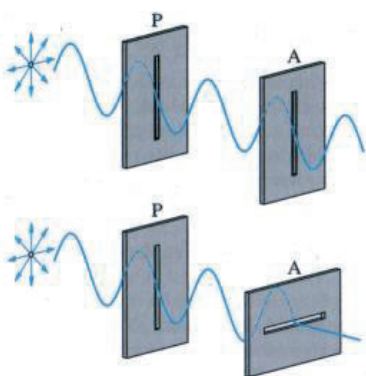

Obr. 10b

Grafické znázornenie kmitania nepolarizovaného a polarizovaného svetla.

7 <http://zpravy.idnes.cz/zahranicni.aspx?r=zahranicni&c=2000M065X01B>

Svetlo je možné **polarizovať viacerými spôsobmi** – odrazom od lesklých rovných plôch, ďalej dvojlomom (anizotropné kryštály, islandský vápenec) alebo **prechodom** cez polarizujúce materiály (turmalín, polaroid, polarizačné fólie, polarizačné filtre...). Materiály schopné polarizovať svetlo sa všeobecne nazývajú **polarizátory**. Kvôli názornosti si ich môžeme predstaviť ako nejakú „štrbinu“, cez ktorú prejde iba tá časť svetla, ktorej rovina vlnenia sa zhoduje s rovinou „štrbiny“. Ostatné zložky svetla kmitajúce v iných rovinách cez polarizátor neprejdú. Ak polarizovanému svetlu do cesty postavíme druhú takúto polarizačnú „štrbinu“, nazývanú aj **analýzátor**, a rovina jeho polarizácie bude kolmá na rovinu polarizácie polarizovaného svetla, svetlo cez analýzátor neprejde.

Obr. č. 11 Mechanický model polarizátora a analyzátoru^B

Uvedenú vlastnosť polarizovaného svetla **využíva viacero živočíšnych druhov**, hlavne z ríše hmyzu (včely, čmeliaky, mravce...) na uľahčenie orientácie, ale aj niektoré morské kôrovce a hlavonožce **na zlepšenie kvality videnia** v polarizovanom svetle. Umožňuje im to hlavne skutočnosť, že slnečné svetlo sa prechodom cez atmosféru alebo vodnú hladinu, ale aj odrazom od oblohy a hladiny polarizuje.

Je známe, že včely sa vedia orientovať podľa polohy slnka na oblohe aj za zamračeného počasia. Dokážu to aj vtedy, ak vidia z oblohy iba veľmi malú časť, podľa ktorej sa presná poloha slnka určiť nedá, prípadne aj vtedy, ak je slnko pod alebo za horizontom. **Včely** vo svojom zloženom oku **majú špecializovanú bunku citlivú na polarizované svetlo** a dokážu identifikovať rovinu polarizovaného svetla. Rovina polarizácie denného svetla totiž závisí od polohy slnka na oblohe.⁹

Okrem živočíchov túto vlastnosť (polarizácie) denného svetla údajne v minulosti využíval aj človek na námornú navigáciu. Podľa niektorých archeológov Vikingovia dokázali aj za zamračeného počasia, prípadne hmly alebo sneženia určiť polohu slnka. Na tento účel vraj používali „**slnečný kameň**“ (solarsteinn spomínaný vo vikingských ságach), pravdepodobne špeciálny minerál, možno cordierit, turmalín či kalcit, **schopný polarizovať svetlo**.¹⁰

V súčasnosti sa bežne predávajú slnečné okuliare s polarizačnými filtermi, ktorých rovina polarizácie je nastavená tak, aby do očí prepúšťali čo najmenej rušivých zložiek slnečného svetla.

Polarizované svetlo sa však s úspechom používa aj na 3D zobrazovanie. Už aj na Slovensku sú 3D kiná a na trh prichádzajú televízory, ktoré pracujú na tomto princípe.¹¹ (Poznámka autora P. H.: Na spresnenie je potrebné uviesť, že ľudské oko tiež vidí polarizované svetlo, nedokáže však vyhodnotiť informáciu o rovine jeho polarizácie, a preto ho vníma ako bežné nepolarizované svetlo.)

Pasívna polarizačná stereoskopia

Princíp tohto spôsobu 3D zobrazovania spočíva v tom, že **divák pozerá cez polarizačné okuliare**, ktorých rovina polarizácie pre jedno oko je pootočená o 90° oproti rovine polarizácie pre druhé oko. **Obraz sa premieta dvoma premietačkami** vybavenými polarizačnými filtermi na špeciálne plátno, ktoré nemení polaritu odrazeného svetla. Polarizačné filtre premietačiek sú navzájom tiež pootočené o 90°. Pri takejto zostave sa v dôsledku vlastností použitého polarizovaného svetla dosiahne, že **každé oko vidí iba obraz, ktorý je preň určený**.

Nevýhodou polarizačnej stereoskopie zostáva skutočnosť, že divák musí používať **špeciálne polarizačné okuliare**. Výhodou je však to, že takéto okuliare **sú ľahké a nepotrebujú prepojenie so zdrojom 3D videosignálu**.

3D polarizačný modulátor

Táto metóda 3D zobrazovania je kombináciou pasívnej a aktívnej stereografie. Pasívnej preto, že sa pri nej **nevyžaduje synchronizácia okuliarov diváka s projektorom**. Na pozoranie stacia pasívne polarizačné okuliare so správne nastaveným uhlom polarizácie. Aktívnej preto, lebo projektor s predradeným 3D polarizačným modulátorom zobrazuje striedavo obraz pre ľavé a pravé oko s pola-

rizáciou, ktorá je zhodná s polarizáciou filtra v okuliaroch pre príslušné oko.

Hlavnou výhodou tohto spôsobu 3D zobrazovania je, že sa používajú **ľahké a lacné pasívne polarizačné okuliare a iba jeden 3D projektor**.

Literatúra a internetové zdroje¹²

HOLAKOVSKÝ, P., HOLAKOVSKÝ, Š.: Pohnime rozumom! – 17. časť; Aj 3D je vynálezom prírody. In *Duševné vlastníctvo*, 2010, roč. XIV, č. 3, s. 30-37.

HOLAKOVSKÝ, Š., HOLAKOVSKÝ, P.: Pohnime rozumom! – 18. časť; Anaglyf tajomstiev zbavený. In *Duševné vlastníctvo*, 2010, roč. XIV, č. 4, s. 46.

Patenty HOLAKOVSKÝ, L.:

US 5,129,716
HU 197469
DE 38 53 300 T2
US 5,682,173
HU 212134
RU 2151471
DK/EP 0711492
WO 01/59507 A1
WO 2011/055155 A1

www.gregrichters.com/wp-content/uploads/2011/06/picforpaper2-05i9sl.jpg/?www.kfki.hu/chemonet/hun/teazo/nobel/nobeldij.html

www.patentgenius.com/
www.patentgenius.com/patent/5129716.html
http://zpravy.idnes.cz/zahranicni.aspx?r=zahranicni&c=2000M065X01B

http://projektalfa.ic.cz/polarizace_svetla.htm
www.geo-magazin.sk/veda/zvierata-zoci-voci
www.national-geographic.cz/2011/02/03/vikingy-vedl-sluneana-kamen/
www.pospace.sk/index.php/spravy/aktualita/4642-lg-uvadza-cinema-3d-tv

Obrázky č. 2, 3 autor Š. Holakovský
Obrázky č. 10a, 10b autor P. Holakovský

Pokračovanie
v *Duševnom vlastníctve* č. 4/2011

THINK IT! – PART XXI

How to Put 3D Cinema into Spectacles
HOLAKOVSKÝ, Š., HOLAKOVSKÝ, L.,
HOLAKOVSKÝ, P.:

Š. Holakovský memories of unrealised ideas related to 3D movies. László Holakovszky – engineer, journalist, creativity promoter, inventor. U.S. Patent No. 5,129,716 Stereoscopic video image display appliance wearable on head like spectacles. 3D polarisation systems.

8 http://projektalfa.ic.cz/polarizace_svetla.htm

9 www.geo-magazin.sk/veda/zvierata-zoci-voci

10 www.national-geographic.cz/2011/02/03/vikingy-vedl-sluneana-kamen/

11 www.pospace.sk/index.php/spravy/aktualita/4642-lg-uvadza-cinema-3d-tv

12 Všetky odkazy na elektronické pramene v tomto článku vo vzťahu k jeho obsahu platné k 14. 9. 2011

Z GALÉRIE TVORCOV

„Ekocement“

Jeden z úspešných pôvodcov vynálezu je už starostom...

Cena Jána Bahýľa 2010

V októbri minulého roka, v rámci 6. ročníka Ceny Jána Bahýľa za mimoriadne hodnotné priemyselnoprávne chránené slovenské riešenie (kategória stredné a veľké podniky s 50 a viac zamestnancami), z rúk predsedníčky Úradu priemyselného vlastníctva SR Ing. Dariny Kyliánovej **preberali čestné uznanie Ing. Štefan Jaklovský a doc. Ing. Martin Palou, PhD.**, pôvodcovia vynálezu Spôsob výroby portlandského slínku s využitím kryštalickej trosky chráneného patentom SK 286943, pričom Š. Jaklovský prevzal **čestné uznanie aj v mene majiteľa uvedeného patentu Východoslovenských stavebných hmôt, a. s., Turňa nad Bodvou.**

O mesiac neskôr Š. Jaklovský (57) už v komunálnych voľbách ako nezávislý kandidoval za starostu obce Poproč v okrese Košice-okolie. Vo voľbách vyhral a od 27. decembra je starostom Poproč.

Prekvapilo nás, že úspešný vynálezca, dlhoročný riadiaci pracovník v cementárni v Turni nad Bodvou, zrazu uprednostnil starostovskú funkciu...

Za starostom Poproč sa sme sa vybrali v auguste tohto roka a najskôr sme sa pristavili pri okoloidúcich obyvateľoch obce. Opýtali sme sa ich, ako sú zatiaľ spokojní s novým starostom.

– *Myslím si, že robí tie veci, ktoré obec potrebuje, napríklad rozbehol opravu komunikácií*, – odpovedá na našu otázku postaršia pani. – *Viete, že pán Jaklovský je aj vynálezcom?* – pýtame sa. – *Nie, o tom neviem.*

– *Starosta je správny, spoľahlivý a veríme mu*, – reaguje na naše zvedavé otázky ďalší z miestnych občanov. – *Vo voľbách mal o 11 percent viac hlasov ako bývalá starostka, ktorá sa znovu uchádzala o starostovskú funkciu.*

– *Čo najviac trápi vašu obec?* – znie ďalšia naša otázka pre okoloidúcu. – *Jednoznačne zlý stav ciest v obci, ale tie sa aj vďaka financiám z EÚ už rekonštruujú, čiže časom by to už malo byť v poriadku.*

– *Ja som so starostom spokojný*, – zapája sa do našej ankety ďalší Popročan. – *Má dobrý prístup k ľuďom a rovnako aj pracovníčky obecného úradu. Keď potrebujem nejakú pomocť, snažia sa mi vyjsť v ústrety, ale ani bývalá starostka nebola zlá. V každom človeku musíme hľadať aj dobro. Viem, že starosta predtým pracoval v cementárni a ani tam neboli našho ponosy...*

Na obecnom úrade v Poproči sedíme v kancelárii starostu spolu s M. Palouom (49) zo Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, ktorý rád prijal ponuku vycestovať spolu s nami na východ Slovenska.

Samozrejme, v prvom rade nás zaujímalo, či **Š. Jaklovský** už v októbri minulého roka, počas slávnostného aktu udeľovania Ceny Jána Bahýľa, bol rozhodnutý kandidovať za starostu Popročia.

– *Vtedy som ešte nebol rozhodnutý, no čím ďalej, tým viac som uvažoval o tom, že odídem z cementárne. Cítil som, že vedenie firmy už akoby nemalo záujem o moje služby a skúsenosti, a tak som si povedal, že radšej odídem so zdvihnutou hlavou, ako čakať na to, kedy dostanem výpoveď..*

Š. Jaklovský popri práci v cementárni bol ostatných 12 rokov poslancom obecného zastupiteľstva v Poproči a 8 rokov zástupcom tamojšej starostky. – *Problémy v obci som poznal a poznám, vedel som o krokoch, ktoré schvaľovalo zastupiteľstvo, no to zasadalo raz za dva mesiace. Preto je teraz dôležité, aby som ešte viac vníkol do problematiky každodenného života obce, v ktorej som sa narodil a žijem spolu s rodinou. Obci chcem pomôcť svojimi schopnosťami, skúsenosťami i kontaktmi.*

V Poproči s takmer 2 750 obyvateľmi púta v súčasnosti pozornosť stavebný ruch. Obec realizuje projekt revitalizácie centrálnej zóny v hodnote bežmála 1 milióna eur, pričom 95 % nákladov hradí EÚ a 5 % je spoluúčasť obce. Pred touto akciou bola ukončená rekonštrukcia základnej školy, rovnako s finančnou injekciou z eurofondov.

– *Bez zdrojov z eurofondov to nejde, – podoťka Š. Jaklovský. – Z toho, čo dostaneme od štátu a čo v obci vyberieme na daniach, sa nedá investovať. Stačí to len na jednoduché spravovanie obce s minimálnymi požiadavkami. Ale my chceme ešte dokončiť v obci kanalizáciu, chceme urobiť zberný dvor odpadov, rozvíjať cestovný ruch a podobne.*

Práve okolitá príroda zaujala **M. Paloua**, ktorý sa do Popročia dostal prvýkrát. – *Už dávnejšie som sa zberal navštíviť Š. Jaklovského v Poproči a konečne sa to podarilo. Je to pekná obec a ešte krajšie sú okolité hory.*

M. Palou pochádza z afrického Čadu. Vysokoškolské štúdium absolvoval na Slovenskej technickej univerzite Fakulte chemickej a potravinárskej technológie Katedre keramiky, skla a cementu, kde doteraz pôsobí ako pedagóg a výskumník. Úzko spolupracuje so Slovenskou akadémiou vied i Fakultou chemickou VUT (Vysoké učení technické) v Brne. Ako hovorí, jeho najväčším úspechom je založenie rodiny a spolu s manželkou vychovávajú dvoch synov. Od roku 1997 má slovenské občianstvo.

Ako sa M. Palou a Š. Jaklovský vlastne spoznali? – *Skončili sme rovnakú fakultu i odbor a bolo nemálo príležitostí na stretávanie sa, – hovorí M. Palou. – Prvýkrát sme konkrétne spolupracovali v rámci európskeho programu Copernicus, a tak som zavítal i do cementárne v Turni nad Bodvou, kde sme riešili možnosti využitia kryštalických trosiek na výrobu slinku.*

Š. Jaklovský reaguje: – *Mali sme spoločného učiteľa doc. Ing. Jána Majlinga, PhD. Ešte ako pracovník Slovenskej akadémie vied mi bol vedúcim diplomovej práce a potom, ako sa stal vedúcim Katedry keramiky, skla a cementu Fakulty chemickej a potravinárskej technológie, bol zasa školiteľom M. Paloua. V podstate, on nás dal dokopy a pomohol nám i pri riešení úloh v rámci programu Copernicus. Dnes je už docent Majling na dôchodku, no jeho manželka Ing. Marta Majlingová, patentová zástupkyňa, nám zasa pomohla s vypracovaním patentovej prihlášky.*

Spôsob výroby portlandského slinku s využitím vysokopecnej trosky (31. januára 2007 bola podaná európska patentová prihláška a podľa priaznivej rešeršnej správy by vynález mal mať úspech i v rámci Európy). V čom spočíva tento vynález?

– *Riešili sme problematiku technológie výroby portlandského slinku a zmenu zloženia surovín na jeho výrobu, – vysvetľuje Š. Jaklovský. – Pôvodná surovínová skladba na výrobu slinku pozostávala približne z 80 % vápenca, 19 % ílov a 1 % železitej prísady dovážanej z VSŽ Košice. Vďaka nášmu vynálezu došlo k podstatnej zmene surovínovej skladby. Množstvo vápenca sa znížilo z 80 % na približne 60 – 65 %, k tomu sa pridáva 25 – 30 % vysokopecnej kryštalickej trosky z U. S. Steel a zvyšné percentá tvorí demetalizovaná oceľiarenská troska, rovnako z U. S. Steel. Snahy o využívanie kryštalickej trosky vo väčšej miere boli v podstate od zrodu cementárne v Turni nad Bodvou v roku 1974, no neboli úspešné. Suroviny sa totiž mleli v jednom mlyne a keďže meliteľnosť vápenca a trosky je značne rozdielna, troska je tvrdšia ako vápenec, niečo zostalo hrubé a druhé sa veľmi zomlelo.*

– *Chemicky to bolo v poriadku, no išlo o problém granulometrie, – pokračuje vo vysvetľovaní M. Palou. – Navrhli sme preto mlieť trosku samostatne v cementovom mlyne a potom sa jednotlivé zložky aj zo surovínového mlyna spolu zmiešajú v homogenizačnom sile tak, aby granulometria bola plynulá, aby jednotlivé zložky navzájom zreagovali počas výpalu v rotačnej peci a výsledný produkt bol čo najkvalitnejší. Pokiaľ granulometrické zloženie nie je kompatibilné, pri pohybe surovínovej múčky do rotačnej pece sa protiprúdne odnáša jej jemný podiel a tým ide do pece múčka s iným chemickým zložením, ako sme nastavili.*

Vynález zhodnocuje odpad z vysokých pecí (vysokopecná a demetalizovaná oceľiarenská troska), **šetrí prírodné zdroje** (zníženie spotreby vápenca a ílov), pričom znížením spotreby vápenca ($\text{CaCO}_3 = \text{CaO} + \text{CO}_2$) **dochádza aj k podstatnému zníženiu emisií kyslíčnika uhličitého** – CO_2 , čo je veľký prínos z hľadiska klimatických podmienok.

V uplynulých týždňoch sa vo viacerých slovenských médiách objavila reklama cementu s najnižšími emisiami CO_2 . Východoslovenské stavebné hmoty, a. s., Turná nad Bodvou (ďalej aj VSH, a. s.) vo veľkom propagujú **EKOCEMENT** (ekologický, ekonomický, efektívny – nový slovenský patent) a v reklame je dokonca zobrazené čestné uznanie predsedníčky ÚPV SR pre majiteľa patentu.

Z podkladov, ktoré boli k dispozícii členom hodnotiacej komisie Ceny Jána Bahýľa 2010, je zrejme, že VSH, a. s., vďaka využívaniu spomínaného vynálezu v rokoch 2006 – 2010 ušetrila bežne 10 mil. eur. Je však zaujímavé, že pôvodcov úspešného vynálezu nespomína spoločnosť nikde a tí zatiaľ nedostali ani im prináležiacu odmenu za svoje dielo.

– *V čase, keď sme tvorili vynález, som bol istý čas najvyšším štatutárom spoločnosti¹ a cítil som akúsi morálnu povinnosť odovzdať firme niečo navyše. A vtedy som ani nevedel, či naše riešenie bude úspešné a či ho firma napokon aj zrealizuje...* – hovorí Š. Jaklovský.

– *Mne ako vedcovi a vysokoškolskému pracovníkovi išlo v prvom rade o úspešný transfer vedomostí do praxe a dobrý pocit z úspechu,* – dodáva M. Palou.

V paragrafe 11 patentového zákona sa však okrem iného píše: – *Pôvodca, voči ktorému sa uplatnilo právo na riešenie podľa odseku 3², má vo vzťahu k zamestnávateľovi právo na primeranú odmenu. Na určenie výšky odmeny je rozhodujúci technický a hospodársky význam vynálezu a prínos dosiahnutelný jeho využitím alebo iným uplatnením, pričom sa prihliada na materiálny podiel zamestnávateľa na vytvorení vynálezu, ako aj na rozsah a obsah pracovných úloh pôvodcu. Ak odmena zjavne nezodpovedá prínosu dosiahnutému neskorším využitím alebo iným uplatnením vynálezu, pôvodca má právo na dodatočné vyrovnanie.*

Š. Jaklovský je tiež spolupôvodcom (Ing. Eva Smrčková, Bratislava; Ing. Róbert Képes Moldava nad Bodvou) technického riešenia chráneného úžitkovým vzorom SK 4172 – **Prísada na zníženie obsahu vodorozpustného chrómu Cr (VI) v cemente a cement alebo suchá omietková zmes s obsahom vodnej prísady.**

– *Podľa európskej smernice z roku 2003 cement nesmie obsahovať viac ako 2 ppm vodorozpustného šesťmocného chrómu, ktorý spôsobuje kožné choroby, alergiu. Bolo teda potrebné do cementu niečo pridať, aby sa zredukoval obsah Cr (VI) na trojmocný, ktorý je už bezpečný. Spolu s bývalou spolužiačkou na vysokej škole Evou Smrčkovou a kolegom v cementárni v Turni nad Bodvou*

Róbertom Képesom sme problém vyriešili tak, že sme zelenú skalicu zmiešali s prírodným minerálom zeolit. Ten slúži ako „nosič“ zelenej skalice, dochádza k oxidačno-redukčnej reakcii, vďaka ktorej je oxidačný stupeň chrómu nižší. Zelená skalica zmiešaná so zeolitom sa pridáva do cementu vo forme prášku.

Majiteľom spomínaného úžitkového vzoru je spoločnosť **ZEOCEM, a. s., Bystré** (okres Vranov nad Topľou), ktorá je akcionársky prepojená s Východoslovenskými stavebnými hmotami, a. s., Turňa nad Bodvou a predtým išlo o dcérsku spoločnosť VSH, a. s.

Ani pôvodcovia spomínaného technického riešenia chráneného úžitkovým vzorom zatiaľ nedostali odmenu za svoje dielo...

Vyjadrenie **generálneho riaditeľa VSH, a. s., Ing. Ľubomíra Relovského**, najmä v súvislosti s využívaním vynálezu, ktorý zabodoval v rámci 6. ročníka Ceny Jána Bahýľa, sa nám do uzávierky najnovšieho vydania časopisu Duševné vlastníctvo nepodarilo získať...

Mimochodom, Š. Jaklovský v prípade, že ukončí funkciu starostu, má právo sa do cementárne kedykoľvek vrátiť, v súčasnosti je v mimo evidencii stave spoločnosti. No dnes už starosta Poproča uvažuje skôr o tom, čo ešte urobiť pre obec, ktorej 229 obyvateľov je evidovaných na úrade práce a mladí odchádzajú za prácou do iných regiónov.

Vynálezcovia Š. Jaklovský a M. Palou však v súvislosti so spoločnosťou Východoslovenské stavebné hmoty, a. s., Turňa nad Bodvou **ešte nepovedali posledné slovo.** Uvedená spoločnosť im stále „niečo“ dlží...

PhDr. Július Šipoš

Foto: autor článku, www.vsh.sk

“ECO CEMENT”

One of the Successful Inventors Has Become Mayor...

In the last year's sixth Competition of the Ján Bahýľ Award for extraordinary valuable technical solutions of Slovak inventors the President of the Industrial Property Office of SR Ing. Darina Kyliánová also awarded honorable mention Ing. Štefan Jaklovský and doc. Ing. Martin Palou, PhD., the inventors of Portland clinker production method using crystalline blast furnace slag and owner of the patent SK 286 943 Východoslovenské stavebné hmoty, a. s., Turňa nad Bodvou.

We were surprised that a month after the October awards ceremony Š. Jaklovský, a successful inventor and the company longtime manager, ran in municipal elections for mayor of Poproč community. Even there he was successful.

We visited him in August this year together with M. Palou, a university teacher at the Slovak Technical University in Bratislava, Faculty of Chemical and Food Technology, Department of ceramics, glass and cement.

1 Od roku 1992 do roku 1994 zastával Š. Jaklovský post riaditeľa Cementárne Turňa, š. p., ktorý vznikol z koncernového podniku Východoslovenské cementárne a vápenky, Košice. V rokoch 1994 – 2000 bol generálnym riaditeľom a predsedom predstavenstva Cementárne Turňa, a. s., Turňa nad Bodvou a po ďalšej privatizácii pôsobil vo Východoslovenských stavebných hmotách, a. s., ako manažér pre kvalitu.

2 Zákon č. 435/2001 Z. z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (patentový zákon) – § 11, ods. 3: Zamestnávateľ môže uplatniť voči pôvodcovi právo na riešenie, a to písomne v lehote troch mesiacov od upovedomenia podľa odseku 2. Ods. 2: Pôvodca, ktorý vytvoril vynález podľa odseku 1, je povinný zamestnávateľa o tejto skutočnosti bez odkladu písomne upovedomiť a zároveň mu odovzdať všetky podklady potrebné na posúdenie vynálezu. Ods. 1: Ak pôvodca vytvoril vynález v rámci plnenia úloh z pracovnoprávného vzťahu, obdobného pracovného vzťahu alebo členského vzťahu, právo na riešenie prechádza na zamestnávateľa, ak sa účastníci tohto vzťahu nedohodli inak. Právo na pôvodcovstvo tým nie je dotknuté.

Úspešné príbehy

Mak Marine: Budovanie silnej a obranyschopnej svetovej značky

Prípadová štúdia malých a stredných podnikov

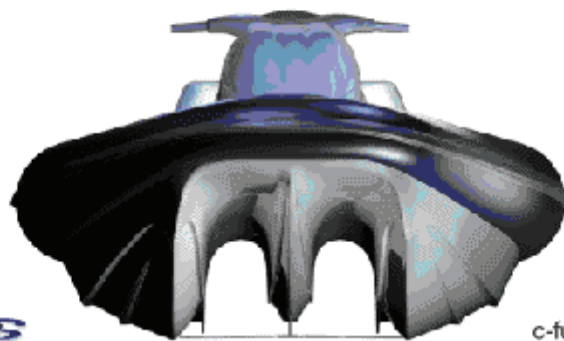
Spoločnosť: Mak Marine v Ross-on-Wye

Spoločnosť pre správu duševného vlastníctva: Withers and Rogers

Cieľ: Vybudovať silnú a obranyschopnú svetovú značku

„Finančný príspevok z grantu Phillip umožnil spoločnosti Mak Marine podporiť ochranu najdôležitejších prvkov nášho duševného vlastníctva.“

Simon McLoughlin, výkonný riaditeľ Mak Marine

Finančný príspevok z grantu Phillip umožnil spoločnosti Mak Marine finančne podporiť ochranu najdôležitejších prvkov duševného vlastníctva.

Rozhodnosť, vytrvalosť a energia sú hlavnými predpokladmi úspešného podnikania. Bratia Simon a Andrew McLoughlinovci disponujú týmito vlastnosťami v takej miere, že by z nich mohli rozdávať.

Kľúčovými kritériami pri tvorbe návrhu novej značky športovej lode rodinného typu **c-fury®** bol aspekt zábavnosti charakteristický pre rekreačné osobné plavidlo a schopnosť preniknúť aj na miesta, ktoré sú pre iné lode nedostupné, čo je zasa typické pre pevný nafukovací čln poskytujúci zároveň hladkú, výkonnú plavbu a predovšetkým jednoduché zaobchádzanie.

Od začiatku bolo obom spoločníkom jasné, že pri navrhovaní trupu lode musia zvoliť netradičný prístup. Ako potenciálne dobré riešenie sa im javil katamaran, t. j. dvojtrupová loď, s hydrofilom. Už počiatočné debaty s odborníkmi z oblasti hydrodynamiky naznačovali, že ich zámer bude tvrdým orieškom. Bratia Simon a Andy sa však nenechali zastrašiť a po štyroch rokoch detailnej návrhársko-konštruktérskej práce vyvinuli model plavidla **c-fury®**, ktorý svojím dizajnom i radiaciami systémami prekračuje ich pôvodné očakávania.

Na technologické vynálezy, ktoré sú základom tejto novej športovej lode, boli podané dve patentové prihlášky v Spojenom kráľovstve a zároveň cez systém PCT v ďalších krajinách. Dôležitými technickými prvkami, prihlásenými na patentovú ochranu, sú jedinečná stabilita a radiacie systémy. Srdcom **c-fury®** je novátorský konštrukčný systém trupu s hladkým kĺzaním, ktorý poskytuje nárast výkonnosti až o 40 % v porovnaní s typickými monotrupmi. Výsledkom je zlepšenie výkonu pri nižšej spotrebe energie, čiže paliva, čo vedie k zníženiu prevádzkových nákladov a environmentálneho zaťaženia.

Táto prípadová štúdia je ukážkou toho, akú významnú úlohu zohráva ochrana duševného vlastníctva pri budovaní silnej značky. Simon a Andrew mali tie správne konštruktérske a dizajnérske schopnosti, vďaka ktorým vytvorili vynález atraktívny pre rýchlo rastúci trh so športovými loďami. Zavčas si však uvedomili, že okrem svojej odbornosti potrebujú aj profesionálne zručnosti a poznatky z oblasti duševného vlastníctva, a to tak pri koncipovaní opisu vynálezu a špecifikácii patentových nárokov v procese prípravy patentovej prihlášky, ako aj pri prihlasovaní ochrannej známky či dizajnu, najmä pokiaľ ide o zahraničie. Na uplatnenie svojho nároku na duševné vlastníctvo obsiahnuté v modeli **c-fury®** využili prostriedky z grantu Phillip.

Vďaka finančnej pomoci mohli podať prihlášku ochrannej známky v 45 krajinách, pričom spolupracovali so svetovou sieťou patentových zástupcov. Ak by tak neurobili, táto úloha by bratov zamestnala na niekoľko rokov. Obaja spoločníci považujú za oveľa užitočnejšie venovať čas vývojárskej práci na svojom plavidle, hľadajúc možnosti dosiahnutia jeho optimálnych vlastností a maximálneho výkonu. Ako priznáva jeden z bratov Simon, boli si vedomí svojich limitov, a preto sa v súvislosti s ochranou duševného vlastníctva spoliehali na profesionálne služby patentových zástupcov.

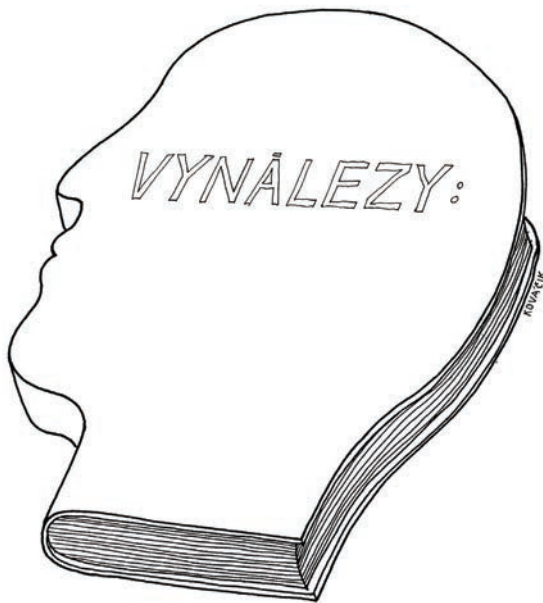
Po opísaní vynikajúcich vlastností a možností svojej lode Simon ďalej vysvetľuje: „Grant Phillip umožnil spoločnosti Mak Marine finančne podporiť ochranu najdôležitejších prvkov nášho duševného vlastníctva, čo je pre nás najmä v súčasnej globálnej

ekonomickej situácii životne dôležité. Sme vo fáze hľadania investícií. Vedomie, že máme zaručenú ochranu, nám umožnilo sústrediť sa na budovanie samotného biznisu a zároveň nám poskytlo istú sebadôveru pri rokovaníach s perspektívnymi výrobcami a záujemcami o náš výrobok z celého sveta. Vieme, kde sú hranice našich schopností, a preto sa sústreďujeme na svoju loď. Problematiku ochrany duševného vlastníctva prenechávame patentovým zástupcom, nech ukážu svoje odborné kvality. Dodáva nám to pocit bezpečia pri budovaní našej novej značky vstupujúcej na svetový trh.“

Na margo spolupráce s odborníkmi na duševné vlastníctvo Simon dodáva: „Náš vzájomný vzťah s patentovým zástupcom bol vynikajúci. Mohli sme sa s dôverou spoliehať, že všetky formálne náležitosti v súvislosti s konaním na patentových úradoch sú zabezpečované čo najefektívnejším spôsobom bez neopodstatneného zvyšovania nákladov a bez zbytočných prieťahov v konaní. Keďže naše podnikanie sa zintenzívňuje, čakajú nás ďalšie patenty, ochranné známky a dizajny. Každému, kto sa vyzná na trhu s malými rekreačnými loďami, je jasné, že **c-fury®** má veľa nových kvalitatívnych prvkov a technických vylepšení, ale predovšetkým je určená na zábavu. Našťastie, ak sa kdekoľvek na svete vyskytne prípad kopírovania našich nápadov, sme si istí svojou silnou pozíciou v prípadnom procese vymáhania našich práv duševného vlastníctva. Docielili sme to vďaka finančnej podpore z grantu Phillip.“

*Z angličtiny preložila
Mgr. Andrea Kapustová
(Publikované so súhlasom
Svetovej organizácie
duševného vlastníctva – WIPO)*

Spektrum dobrých nápadov a riešení

Ohýbanie prírodných dých metódou postformingu

Muž s poetickým menom Emil Láska, pochádzajúci z malebnej podtatranskej obce Štôla, si v útlom veku zamiloval prácu s drevom. Vo svojej nenápadnej firme MISECO, s. r. o., ktorú prevádzkuje so svojimi synmi, dokáže z dreva vyhotoviť pre svojich zákazníkov všetko potrebné, či už sú to schody, kuchynské linky, drevené obklady, atypické nábytky alebo čokoľvek iné. Spokojní s jeho prácou sú zákazníci nielen na Slovensku, ale aj v Anglicku a Rakúsku. Medzi jeho najvýznamnejšie úspechy patrí zhotovenie dyhového nábytku pre Národné divadlo v Bratislave.

Počas jedného zaškolenia v Turecku natrafil na zaujímavý spôsob ohýbania dyhy pomocou postformingu, ktorý vychádza z princípu dodatočného ohýbania fólie (dyhy) do tvaru náročia. Použitím vysokotlakového laminátu je možné vytvoriť ľubovoľný tvar hrany dosky, čo ho predurčuje na široké uplatnenie pri riešeníach interiérov.

Po návrate domov E. Láska dva roky tvrdo pracoval na tom, aby zdokonalil tento spôsob úpravy dreva. Vedomý si jedinečnosti svojho riešenia, rozhodol sa pre patentovú ochranu.

– *Celý princíp ohýbania dyhy spočíva v jej „prevarení“ a nahriatí lepidla v postformingovom stroji, – vysvetľuje pôvodca vynálezu.*

– *Na základnú konštrukčnú dosku sa pomocou lepidla nalisuje hrubá prírodná dyha presahujúca jej okraje, ktorá sa pred ohýbaním nasýti potrebnou kvapalinou. Vďaka súčinnosti tepla, rýchlosti pohybu a vlhkosti v stroji sa zruší hranica v drevine a nasleduje ohyb do požadovaného tvaru. Na rozdiel od bežne ohýbaných 0,6 mm dých, v našej dielni dokážeme ohýbať dyhu s hrúbkou od 0,8 mm do 3,0 mm.*

Ing. Tatiana Dandulová z Úradu priemyselného vlastníctva SR oceňuje vynález najmä kvôli úplnému vylúčeniu náglejok z masívneho dreva z výroby, výraznému skráteniu času ohybu, úspory drevnej hmoty a skráteniu výrobného procesu. – *Prevarenie drevnej hmoty v postformingovom stroji prebieha krátky čas, a to spôsobí, že sa do 4 minút zruší hranica medzi voľnou a viazanou vodou v dreve, čím sa docíli pružnosť vlákien. Ohýbanie prírodných hrubých dých je možné využívať všade tam, kde je potrebné zaoble-*

nie z estetického a účelového hľadiska, predovšetkým pri schodoch, parapetných doskách, obložkách zárubní, nábytkových dielcoch...

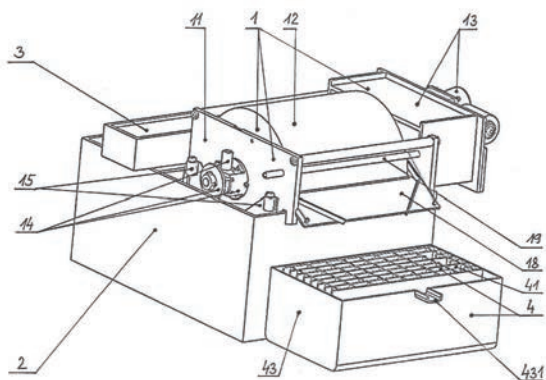
Podľa vynálezcu najväčšími výhodami tohto spôsobu ohýbania sú úspora materiálu, žiadne viditeľné prechody a skutočnosť, že drevo už viac „nepracuje“. Keďže vo firme nestíhajú vybavovať množstvo objednávok, majiteľ sa rozhodol požiadať o príspevok z eurofondov, ktorý by mohol byť schválený v dohľadnom čase. – *V súčasnosti je postformingový stroj v prevádzke približne len dva dni v mesiaci, ale rád by som zvýšil objem výroby, zamestnal okolo 50 ľudí a uspokojil tak požiadavky trhu vo väčšej miere, – približuje svoje ďalšie plány E. Láska.*

Zariadenie na elektrochemické získavanie práškových kovov a jeho použitie

Chemický priemysel je vo veľkej miere inovatívny, o čom svedčí množstvo podaných patentových prihlášok v ÚPV SR. Posledným z plejády chránených technických riešení, ktorých pôvodcom je RNDr. Jozef Šiška z Bratislavy, je zariadenie na elektronické získavanie práškových kovov. Tentoraz v spolupráci s Ing. Milanom Kopačkom z Marianky sa zamerali na elektrochemické procesy, pri ktorých sa počas chemickej reakcie mení chemická energia sústavy na elektrickú energiu alebo naopak.

Podľa J. Šišku environmentálny aspekt hrá v jeho podnikaní prvoradú úlohu. – *Vo firme GTVT, s. r. o., sa orientujeme najmä na recykláciu nebezpečných odpadov, sanáciu, dekontamináciu a poradenstvo v priemyselnej ekológii. Dlhodobou sa venujeme riešeniam v oblasti priemyselnej ekológie, využitiu obnoviteľných i klasických zdrojov energie a hľadáme nové možnosti sekundárnych zdrojových materiálov.*

Na pochopenie princípu uvedeného zariadenia je potrebné objasniť, čo je elektrolýza. Ide o elektrochemický proces, pri ktorom nastávajú v roztoku elektrolytu chemické premeny pôsobením jednosmerného elektrického prúdu, privádzaného z vonkajšieho

ÚV SK 5816

zdroja. Celý proces prebieha v elektrolyzéri. Je to nádoba obsahujúca roztok alebo taveninu príslušného elektrolytu, do ktorého sa kovovými prívodmi – elektródami zavádza jednosmerný elektrický prúd.

Podstatu prístroja objasňuje Ing. Viera Mihálová z ÚPV SR: – Zariadenie je tvorené blokom elektrolyzéra, vaňou elektrolytu, miešadlovým a sedimentačným blokom. Vďaka permanentnému obnovovaniu povrchu rotujúcej a stieranej katódy je tvorba kompaktnej vrstvy vylučovaného kovu obmedzená a naopak podporená je tvorba vyššej koncentrácie zárodokov kryštalických zŕn potrebných na produkciu práškovej formy kovu.

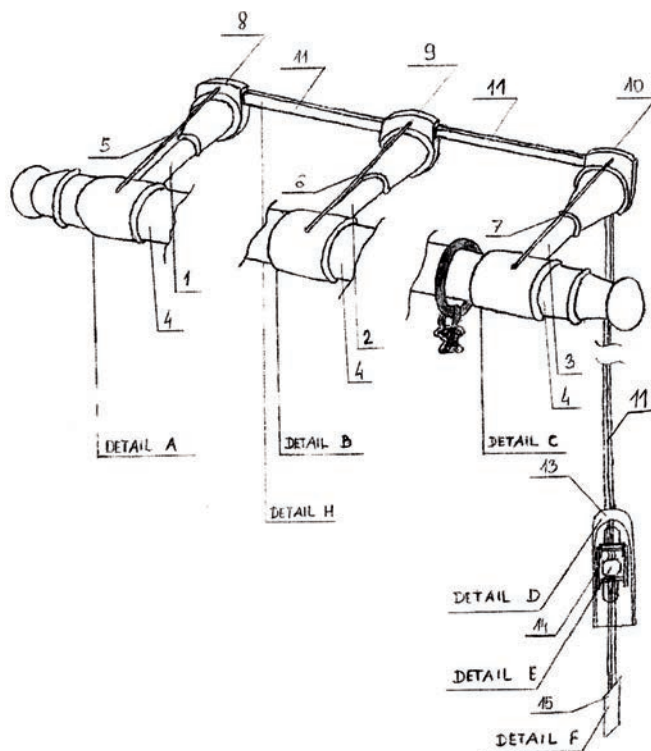
Premývanie a oddelovanie práškového produktu od nečistôt po elektrolyze znižuje náklady na tieto operácie, pričom sa nevyžaduje náročná kontrola a regulácia procesu. Pôvodca technického riešenia verí v komerčný úspech jeho zatiaľ posledného zapísaného technického riešenia. – Využitie nového zariadenia prichádza do úvahy pri čistení priemyselných odpadových roztokov a vodných zmesí obsahujúcich ťažké a vzácne kovy. Riešenie je využiteľné pri recyklácii kovov a roztokov, ako aj pri materiálovom zhodnocovaní odpadových koncentrátov, – hovorí J. Šiška.

Spúšťacia garniža

Väčšina z nás zrejme súhlasí s konštatovaním, že okno dokáže výrazne ovplyvniť celkový vzhľad interiéru, zvlášť, ak ho krášli pekná záclona.

Záclony plnia viacero funkcií – estetickú, dekoračnú i „zútulňovaciú“. Okná sú vďaka nim krajšie, jemnejšie, plné fantázie. Ich podstatou je izbu skrášliť, harmonicky dotvoriť priestor tak, aby sme sa v nej cítili príjemne. Krajšia časť populácie obľubuje záclony práve kvôli ich rafinovanosti – odhaľujú aj zahaľujú zároveň.

Problém však nastane vtedy, keď je potrebné záclony vymeniť a na rad príde balansovanie na rebríku alebo stoličke. Pokiaľ nie je nablízku ochotný manžel, možnosťou ako vyriešiť tento problém je spúšťacia garniža uľahčujúca výmenu záclon a závesov nezávisle od výšky stropu. Za týmto technickým riešením, ktoré bolo nedávno zapísané do registra úžitkových vzorov ÚPV SR, je trojica pôvodcov z Komárna – Denisa Venesová, Oľga Drozdíková a Alexander Beke.

ÚV SK 5792

Všestranná podnikateľka D. Venesová opisuje riešenie takto: – Je to jednoduché a elegantné riešenie nielen do moderného interiéru. Pre oblúkový či lomený arkier je tento systém ako stvorený. Kolajničky sa dajú ohýbať do vertikálneho i horizontálneho oblúka, dajú sa použiť jednotlivo alebo vo viacerých radoch, podľa potreby. Naše zariadenie umožňuje navliecť záclonu pohodlne zo zeme a bez lezenia do výšky.

Technickú stránku systému spúšťania záclony vysvetľuje Ing. Tatiana Medvedová z ÚPV SR: – Mechanizmus spúšťacej garniže tvorí záclonová tyč, jej dva držiaky a zariadenie na spúšťanie so sústavou laniek. Uvoľňovací spúšťač môže byť upevnený na stene v dosahu stojacej osoby. Po výmene záclony sa záclonová tyč mechanicky zdvihne pomocou laniek do pôvodného stavu.

O praktický a elegantný spôsob ako pohodlne záclony či závesy zavesiť a späťne zavesiť by mohol byť záujem na trhu. – Vďaka nášmu systému je možné vymeniť znečistené záclony za čisté bez námahy a bez potreby rebríka. Zariadenie je vhodné pre menej pohyblivých ľudí a umožňuje tiež ľahšiu údržbu interiérov s vyššími stropmi, – dodáva D. Venesová.

Ing. Marián Michalovský
(Publikované so súhlasom pôvodcov)

ZAUJALO NÁS

Projekt Peer-to-Patent

<http://peertopatent.org>

Sedem mesiacov bude Úrad duševného vlastníctva Spojeného kráľovstva (IPO UK) súčasťou projektu Peer-to-Patent (P2P), v rámci ktorého je odborná verejnosť cielene vyzývaná pripomienkovať zverejnené patentové prihlášky. Pilotný program začal v Spojenom kráľovstve 1. júna 2011 a skončí posledným dňom tohto roka. IPO UK je v poradí piatym národným patentovým úradom, ktorý sa pridal k P2P.

Pozadie projektu

Základný „kameň“ projektu položila v roku 2005 profesorka práva na New York Law School Beth Simone Noveck, keď na blogu zverejnila dokument Peer to Patent: A Modest Proposal. V ňom reagovala na kritickú situáciu, v ktorej sa nachádza americký patentový systém:

– ...Kongres žiada, aby bol patentový úrad samofinancovaný, čím vytvára priamy stimul k ďalšiemu schvaľovaniu patentových prihlášok a udeľovaniu patentov. Výsledkom takéhoto permanentného tlaku je niekedy skutočnosť, že rovnaký vynález je duplicitne chránený niekoľkými patentmi alebo sú patenty udeľované na vynálezy, ktoré už nie sú nové. Mnohokrát nepomáha, ani keď sa vec dostane pred súd. Špeciálny patentový odvolací súd v drvinej väčšine rozhodne v prospech majiteľov takto udelených patentov a prizná im veľké finančné odškodnenia za porušenia práv z patentu. Tým sa nepriamo vytvára živná pôda pre nové odvetvie – patentových trollů, ktorí patentujú nie v záujme ochrany inovácií, ale kvôli súdnym sporom.

B. S. Novecková zároveň predstavila svoju víziu **spoluúčasti odbornej verejnosti na procese posudzovania patentovateľnosti vynálezu v rámci vecného prieskumu prihlášky v patentovom úrade.**

Podstata projektu

V roku 2007 dostali vízie B. S. Noveckovej reálnu podobu. Zo „skromného návrhu“ sa stal projekt Peer-to-Patent ako

výsledok spolupráce medzi Patentovým a známkovým úradom Spojených štátov amerických (USPTO) a New York Law School, kde Novecková v tom čase vyučovala a aj v súčasnosti pôsobí. S pomocou finančných i nefinančných príspevkov od spoločností s nemalým patentovým portfóliom sa realizačnému tímu podarilo rozbehnúť projekt na internete.

Spoluúčasť odbornej verejnosti v procese vecného prieskumu prihlášky vynálezu je **jednoduchá a náročná zároveň**: registrovaní dobrovoľníci sa detailne oboznámia s obsahom konkrétnej patentovej prihlášky a v prípade, že disponujú informáciami o stave techniky relevantnými k podstate vynálezu alebo patentovým nárokom, odošlú tieto informácie spolu s ich zdrojom patentovému úradu.

V prvej výročnej správe projektu P2P z roku 2008 sa uvádza, že do pilotnej fázy v USA bolo vybraných **2 000 záujemcov** z radov patentových zástupcov, právnikov, študentov univerzít, podnikateľov či vedec-kých pracovníkov, ktorí boli akýmkoľvek spôsobom spätí s problematikou informač-

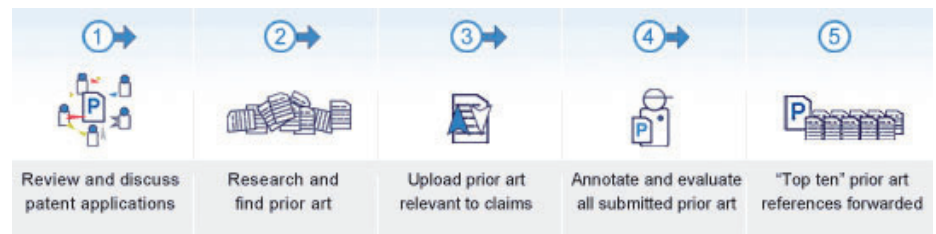
ných technológií, keďže pilotný program sa týkal výlučne tejto oblasti. Z nich bolo reálne **aktívnych 365**, t. j. **18 %**.

V priebehu 10 mesiacov bolo v rámci projektu posudzovaných 40 vybraných patentových prihlášok, k 36 z nich dostal úrad 173 pripomienok.

Z prieskumu uskutočneného po skončení pilotnej fázy medzi patentovými expertmi z USPTO zapojenými do projektu vyplynulo:

- 89 % patentových expertov považuje pripomienky odbornej verejnosti za jasné, zrozumiteľné a osočné,
- 92 % by prijalo spoluprácu v projekte aj v budúcnosti,
- 73 % z nich by uvítalo, keby sa takáto spoluúčasť odbornej verejnosti stala riadnou súčasťou konania o patentovej prihláške.

Autori výročnej správy uvádzajú, že do roku 2007 prijal USPTO od tretích osôb v priemere **1 pripomienku na 500 zverejnených prihlášok**. V rámci projektu P2P to boli v priemere **4 pripomienky ku každej prihláške**.

Obr. Realizačné schéma projektu (zdroj: Peer-to-Patent First Anniversary Report, s. 9)

Pokračovanie projektu

Ďalšia výročná správa z roku 2009 prišla rovnako pozitívne čísla; k patentovým prihláškam z oblasti IT zaradeným do projektu v pilotnej fáze pribudli prihlášky týkajúce sa tzv. obchodných metód a elektronického obchodu¹.

Z **2 600 registrovaných záujemcov** ich bolo **aktívnych 505**, t. j. **19,5 %** a k 187 patentovým prihláškam **odoslali 438 pripomienok**, v priemere **2,3 na jednu prihlášku**.

Na rad sa dostali rôzne marketingové nástroje a realizačný tím v predmetnej veci listom cielene oslovil ďalšie subjekty – približne 20-tisíc prihlasovateľov, resp. majiteľov patentov z predmetnej oblasti.

Pre autorov projektu bola v tejto fáze veľmi podstatná skutočnosť, že **webové sídlo P2P** prostredníctvom rôznych sociálnych sietí **navštívil vysoký počet záujemcov** nielen z USA, ale aj z **ďalších 161 krajín**, čo bol jasný signál k expanzii. V priebehu

rokov 2009 – 2011 bol projekt realizovaný v Austrálii, Japonsku a Južnej Kórei, o projekt sa zaujímala aj Brazília či Európsky patentový úrad (EPÚ).

B. S. Novecková pôsobila 2 roky (2009 – 2011) v Bielom dome ako manažérka tímu Open Government-u.

Prínos pre Spojené kráľovstvo

Aký prínos očakáva IPO UK od zapojenia sa do projektu v čase, keď sa na patentový systém ako celok valí vlna kritiky?

Štátna tajomníčka pre duševné vlastníctvo² Spojeného kráľovstva barónka Judith Wilcoxová v tejto súvislosti uviedla: – *Pilotný projekt dáva odbornej verejnosti možnosť pripomienkovať patentové prihlášky a podeliť sa o svoje skúsenosti z praxe skôr, než bude patent udelený. To tiež znamená, že dovtedy známe vynálezy budú ľahšie od-filtrované.*

Third-party observations

« About Third Party Observations Other EPO Online Services »

Prvé štatistiky sú uvedené na blogu webového sídla IPO UK:

- na začiatku bolo na pripomienkovanie vybraných 20 patentových prihlášok z oblasti IT, postupne sú pridávané ďalšie prihlášky z rovnakej oblasti; v polovici projektu je k dispozícii 100 patentových prihlášok,
- v priebehu prvých troch mesiacov bolo zaznamenaných viac ako 4 000 návštev webového sídla projektu, zahraniční návštevníci tvorili 43 %,
- od 100 registrovaných recenzentov bolo doteraz k zverejneným patentovým prihláškam prijatých v priemere 10 pripomienok týždenne.

J. Wilcoxová ďalej dodala, že aj vo svetle Hargreavesovej správy³, ktorá sa zaoberá autorskými právami najmä pre potreby digitálneho veku, sa IPO UK chce prezentovať ako moderný úrad, pripravený spolupracovať na projektoch akým je napríklad P2P prostredníctvom sociálnych sietí na internete.

Po skončení projektu bude záverečná správa zverejnená na www.ipo.gov.uk/peer-topatent.htm.

Program Raising the bar – zvyšovanie latky kvality

EPÚ tiež reaguje na aktuálne trendy súvisiace so zvyšovaním kvality patentov, napríklad programom **Raising the bar** z apríla 2010⁴. Na patentovanie nazerá ako na nedeliteľný celok navzájom prepojených procesov a venuje veľkú pozornosť už samotnej patentovej prihláške, po stránke obsahovej aj formálnej.

Vychádza z praxe, keď v niektorých patentových prihláškach „...je vynález nejasne opísaný a pokles kvality prihlášky sa prejaví dvojakou:

- *jednak sa redukuje spoločenský úžitok z vynálezu, potenciálna konkurencia a verejnosť dostávajú zmätočné informácie o rozsahu ochrany garantovanej patentom*
- *a jednak má pri hľadaní relevantných dokumentov sťaženú prácu aj prieskumový pracovník, čo môže viesť k zníženiu hodnoty rešeršnej správy.*⁵

Najnovšie zmeny v rámci programu Raising the bar sa týkajú **čl. 115 Európskeho patentového dohovoru**, podľa ktorého tretie strany môžu podať pripomienky k patentovateľnosti vynálezu opísaného v zverejnenej európskej patentovej prihláške alebo k patentu.

Od 1. augusta 2011 je možné podať pripomienky aj prostredníctvom formulára dostupného na webovom sídle EPÚ (tpo.epo.org). Formulár je navrhnutý tak, aby uľahčil prácu tretej strane a zároveň aj prieskumovému pracovníkovi. Pripomienky môžu byť anonymné, napísané v angličtine, nemčine alebo vo francúzštine, doplnujúce materiály v akomkoľvek jazyku (preklad do pracovného jazyka je potrebné odoslať len na vyžiadanie). EPÚ od tohto kroku očakáva zrýchlenie procesu konania o patentových prihláškach a v konečnom dôsledku zvýšenie kvality európskych patentov, čo je hlavným cieľom programu Raising the bar.

www.epo.org

Spracovala Mgr. Katarína Dovalová

1 Kód 705 US Patent Classification

2 Problematika duševného vlastníctva patrí do kompetencií Ministerstva obchodu, inovácií a rozvoja zručností Spojeného kráľovstva (Department for Business, Innovation and Skills, BIS).

3 Hargreaves Review – správu vypracoval prof. Ian Hargreaves (Cardiff School of Journalism, Media and Cultural Studies) a kol. v novembri 2010 na žiadosť premiéra Davida Camerona; vláde Spojeného kráľovstva bola predložená v máji 2011. Na základe získaných poznatkov a odporúčaní zahrnutých v správe by malo dôjsť k novelizácii autorského zákona v Spojenom kráľovstve (www.ipo.gov.uk/ipreview.htm).

4 Pozri Zmeny vo Vykonávacom predpise k EPD. In *Duševné vlastníctvo*, 2010, roč. XIV, č. 2, s. 33-41.

5 Zdroj Patent Information News 1/2010, s.1-2

9. august – Medzinárodný deň pôvodných obyvateľov sveta

– Spoločne podme osláviť a oceniť príbehy, kultúru a unikátnu identitu pôvodných obyvateľov na celom svete. Zároveň posilnime ich práva a podporme ambície.

generálny tajomník OSN Pan Ki-mun

(Z posolstva pri príležitosti Medzinárodného dňa pôvodných/ domorodých obyvateľov v roku 2011)

OSN v súvislosti s aktivitami v druhom medzinárodnom desaťročí vyzvala medzinárodné spoločenstvo na poskytnutie finančnej podpory programu a zároveň apeluje na všetky vlády a organizácie pôvodných obyvateľov, aby podporili skoré prijatie návrhu Deklarácie Spojených národov o právach pôvodných obyvateľov.

Tohtoročný medzinárodný deň bol zameraný na **Pôvodné dizajny: oslava príbehov a kultúr, vytváranie našej vlastnej budúcnosti.**

Táto téma zdôrazňuje potrebu ochrany a revitalizácie pôvodných kultúr vrátane ich umenia a duševného vlastníctva. Medzinárodný deň bol príležitosťou predstaviť domorodých umelcov a zároveň obchodné podniky, ktoré s nimi spolupracujú, resp. vo svojej činnosti sa inšpirujú zvykmi pôvodných obyvateľov a komunit, ktoré tiež môžu participovať alebo prosperovať z takejto činnosti.

Medzinárodný deň mal tiež pripomenúť verejnosti, že za každým kusom odevu, textilu alebo umeleckým dielom je príbeh a osobná skúsenosť pôvodného jednotlivca alebo komunity.

V newyorskom sídle OSN sa 9. augusta konalo podujatie zamerané na duševné vlastníctvo vo vzťahu k pôvodným dizajnom a pri tejto príležitosti boli prezentované najlepšie postupy na ochranu pôvodného umenia a remesiel.

Medzinárodný deň pôvodných (domorodých) obyvateľov sveta si pripomínáme každý rok 9. augusta v súvislosti s uctením si prvého stretnutia pracovnej skupiny Organizácie spojených národov pre domorodé populácie, ktoré sa uskutočnilo v roku 1982 v Ženeve. Je inšpiráciou k zamysleniu sa nad diverzitou a pestrosťou ľudskej rasy, nad pokračujúcim sociálnym vylúčením, ktorému domorodé obyvateľstvo čelí.

Medzinárodný deň pôvodných obyvateľov bol prvýkrát vyhlásený Valným zhromaždením OSN v decembri 1994. Pripomenuli sme si ho každý rok počas prvého desaťročia vyhláseného OSN ako Medzinárodné desaťročie pôvodných obyvateľov sveta (1995 – 2004) s cieľom posilniť medzinárodnú spoluprácu pri riešení problémov, ktorým čelia domorodí obyvatelia. Ide o ľudské práva, životné prostredie, rozvoj, vzdelávanie a zdravie.

V roku 2004 Valné zhromaždenie OSN vyhlásilo druhé medzinárodné desaťročie (2005 – 2014) s hlavnou myšlienkou **Desaťročie pre činnosť a dôstojnosť**. Cieľom má byť ďalšie posilnenie v už spomínaných oblastiach vrátane ekonomického a sociálneho rozvoja.

Posolstvo generálneho tajomníka OSN Pan Ki-muna

– Pri príležitosti Medzinárodného dňa pôvodných obyvateľov opätovne zdôrazňujeme ich právo a náš prísľub povýšiť hodnoty spravodlivosti, odmeny a dôstojnosti pre všetkých.

Pôvodní obyvatelia predstavujú pozoruhodnú rozmanitosť – 5 000 odlišných skupín v približne 90 krajinách. Tvorí viac ako 5 percent svetovej populácie, približne 370 miliónov ľudí. Sú správcami hodnotného a často rýchlo zanikajúceho kultúrneho dedičstva. Vidíme ich kreativitu a inovácie v umení, literatúre a vedách. Tieto príspevky sú zvýraznené ústrednou myšlienkou tohtoročného dňa Pôvodné dizajny: oslava

príbehov a kultúr, vytváranie našej vlastnej budúcnosti.

Pôvodní obyvatelia čelia mnohým výzvam pri udržaní svojej identity, tradícií a zvykov a ich kultúrne príspevky sú mnohokrát využívané a komercializované s malým uznaním alebo bez žiadneho uznania. Musíme tvrdo pracovať, aby sa posilnilo právo na kontrolu ich duševného vlastníctva a pomohli sme im chrániť, vyvíjať a spravodlivo kompenzovať ich kultúrne dedičstvo a tradičné vedomosti, ktoré sú jednoznačne prínosom pre všetkých.

Vyzývam všetky členské štáty na konkrétny kroky k zlepšeniu postavenia pôvodných obyvateľov vrátane odstránenia ich ignorovania, extrémnej chudoby a straty území, teritórií i prírodných zdrojov. Krajiny by sa mali tiež zaviazat' ukončiť závažné zneužívanie ľudských práv, s ktorými sa pôvodní obyvatelia stretávajú v mnohých častiach sveta.

Keďže sa pripravujeme na Svetovú konferenciu o pôvodných obyvateľoch v roku 2014, vyzývam tiež všetky členské štáty podieľať sa na rovnocennom partnerstve s pôvodnými obyvateľmi a verím, že na tomto dôležitom zhromaždení prijmeme aj návrhy opatrení na zlepšenie súčasného stavu.

Aj zo strany Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) je snaha rozvíjať kultúrne dedičstvo pôvodných/ domorodých obyvateľov a zároveň pomáhať kultúrnym inštitúciám financovať ich aktivity.

Jedným z príkladov aktívnej podpory WIPO a OSN v tejto oblasti je **digitalizácia tradičnej kultúry v Keni**.

Konkrétnym výsledkom spolupráce WIPO s televíziou Spojených národov (UNTV) je film, ktorý vznikol vďaka dvom mladým príslušníkom komunity Maasai v Keni **Johnovi Ole Tingoiovi** a **Ane Tomeovej**. Zdokumentovali hodnotné kultúrne prejavy odovzdávané generáciami ich predkov. Ako John povedal, – kultúra je identitou a identita je veľmi dôležitá. Keď starí ľudia zomrú, je to akoby vyhorelo svetlo, a preto chceme získať tieto vedomosti predtým, ako táto generácia odíde.

Ana je veľmi hrdá na túto prácu, spomínajúc pritom na svojho starého otca: – Keby vedel, že sa budem venovať tejto činnosti a budem z nej šťastná, bol by hrdý.

WIPO podporuje maaiskú komunitu v dokumentovaní a ochrane jej bohatého kultúrneho dedičstva v rámci projektu zameraného aj na spravovanie duševného vlastníctva. **Poskytlo komunite digitálnu kameru** na zaznamenanie ich vlastných tradícií a tvorivých prejavov. Program umožňuje komunite tvoriť vlastné duševné vlastníctvo vo forme fotografií, zvukových záznamov a databáz.

Riaditeľ divízie WIPO pre tradičné vedomosti Wend Wendland: – Projekt umožňuje maaiskej komunite mať kontrolu nad dokumentovaním ich vlastnej histórie a vlastných príbehov. Z domorodých správcov vlastného systému vedomostí robí projekt vlastníkov duševného vlastníctva. Stávajú sa zainteresovanými, a tak môžu profitovať z tohto systému.

Projekt WIPO o kreatívnom kultúrnom dedičstve je vyvinutý ako integrálna súčasť praktických možností a návodov pre kultúrne inštitúcie, hlavne múzeá a pôvodné komunity na manažovanie alternatív duševného vlastníctva v súvislosti s digitalizáciou nehmotného kultúrneho dedičstva.

Posolstvo generálneho riaditeľa WIPO Francisa Gurryho pri príležitosti Medzinárodného dňa pôvodných obyvateľov sveta

– Tradičné kultúry pôvodných obyvateľov sú nesmiernou kultúrnou, historickou, duchovnou a ekonomickou hodnotou na celom svete. Sú kľúčovým prvkom ich identity, existencie, prospechu a udržateľného

rozvoja. Tradičné vedomosti a tradičné kultúrne prejavy tiež udržiavajú potenciálnu ekonomickú hodnotu – môžu byť základom pre podnikanie komunity a kultúrny priemysel, a tak prispievajú k ekonomickému rozvoju a znižovaniu chudoby.

Výzvou je však dosiahnuť vyváženosť medzi ochranou tradičných kultúr pred zneužitím a podporou ich využitia na spravodlivé a kultúrne vhodné účely. Treba tiež zabezpečiť, aby komunity, ktoré sú ich správcami a ochrancami, mohli ekonomicky prosperovať z tradičných vedomostí a tradičných kultúrnych prejavov alebo si udržiavať rešpekt voči tým aspektom tradičných kultúr, pri ktorých si komunity neželajú, aby boli komerčne využívané.

Hlavná myšlienka tohtoročného Medzinárodného dňa pôvodných obyvateľov sveta (Pôvodné dizajny: oslava príbehov a kultúr, vytváranie našej vlastnej budúcnosti) je veľmi aktuálna, pretože členské štáty WIPO a akreditovaní pozorovatelia, z ktorých mnohí reprezentujú pôvodných obyvateľov, sú zapojení do rokovania o návrhoch textov o vývoji medzinárodného právneho nástroja alebo nástrojov na zabezpečenie efektívnej ochrany tradičných vedomostí a tradičných kultúrnych prejavov.

Zavedenie pravidiel WIPO v súvislosti s definovaním úlohy duševného vlastníctva v ochrane, zachovaní a propagácii tradičných vedomostí a tradičných kultúrnych prejavov je dôležitým príspevkom k lepšiemu pochopeniu a implementácii Deklarácie OSN o právach pôvodných obyvateľov a hlavne článok 31 je špeciálne venovaný duševnému vlastníctvu kultúrneho dedičstva pôvodných obyvateľov.

S veľkým uznaním a rešpektom sa WIPO pripája k oslave kultúr pôvodných obyvateľov ako spôsobu záchrany ich identity, zabezpečení ich existencie a podpory kreativity a inovácií.

www.un.org/en/events/indigenousday/message_sg.shtml

www.wipo.int/tk/en/news/2011/news_0021.html

(ač)

Z rozhodnutí ÚPV SR

Námietky proti zápisu prihláseného označenie do registra ochranných známk

Prihlásené označenie:

Staršie ochranné známky namietateľa:

MONTE

(rozhodnutie zn. POZ 6348-2007 II/179-2010, § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov v spojení s § 7 písm. a) zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach, právoplatnosť 27. 12. 2011, potvrdenie prvostupňového rozhodnutia)

Prvostupňovým rozhodnutím úradu, v zmysle § 11 ods. 3 zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov v spojení s § 4 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov, bolo čiastočne vyhovené námietkam proti zápisu kombinovaného označenia „MONTI Crema milko“ (ďalej aj prihlásené označenie) do registra ochranných známk a predmetná prihláška ochrannej známky bola čiastočne zamietnutá pre tovary v triedach 29 a 30 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Námietky boli podané z dôvodu existencie dvoch starších slovných medzinárodných ochranných známk „MONTE“ (ďalej aj staršie ochranné známky), s ktorými je podľa namietateľa prihlásené označenie zameniteľné, a smerovali proti všetkým prihláseným tovarom v triedach 5, 29 a 30 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Prvostupňový orgán vykonal najprv porovnanie tovarov kolíznych označení a dospel k záveru, že v prípade tovarov prihlásených v triedach 29 a 30 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb ide o rovnaké alebo veľmi podobné tovary, ako sú tovary starších ochranných známk zapísaných v rovnakých triedach Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb. K tovarom prihláseného označenia „potrava pre dojčatá; sladové mliečne nápoje na lekárske účely; doplnky výživy na lekárske účely“ v triede 5 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb prvostupňový orgán konštatoval, že uspokojujú odlišné potreby spotrebiteľa, sú určené na odlišný účel a nie sú vo vzťahu k tovarom starších

ochranných známk konkurenčnými ani komplementárnymi. Odlišné sú aj ich predajné miesta, pretože predmetné tovary sa predávajú v odlišných predajniach, resp. v tých istých predajniach, no v odlišných oddeleniach. Na základe tohto nie je možné tieto tovary prihláseného označenia považovať za podobné s tovarmi starších ochranných známk zapísanými v triedach 29 a 30 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Prvostupňový orgán ďalej porovnal kolízne označenia z vizuálneho, fonetického i sémantického hľadiska a uviedol, že slovný prvok „CREMO“ má malý vplyv v rámci porovnania kolíznych označení. Vyplyva to z toho, že slovenský spotrebiteľ bude tento výraz vnímať v tom zmysle, že takto označené tovary majú krémovú konzistenciu, a preto bude považovať tento prvok za opisný, t. j. ako prvok s nízkou rozlišovacou spôsobilosťou. V danej súvislosti prvostupňový orgán poukázal na preklad výrazu „krém“ alebo „krémový“ v rôznych jazykoch (napr. v anglickom jazyku „cream“, „creamy“, v nemeckom jazyku „Krem“ a vo francúzskom jazyku „Crème“) a zároveň poukázal aj na ochranné známky iných subjektov platné na území Slovenskej republiky a zapísané pre podobné tovary, ktoré obsahujú totožný slovný prvok „CREMO“ (napr. ochranné známky „Bon Crema“, „Capuccino crema ROYAL NUTTO La Festa“, „Capuccino crema La Festa“, ochranná známka Spoločenstva „CREMO Ingredients“, medzinárodná ochranná známka „CHOCREMO“).

Relevantnou verejnosťou v danom prípade je podľa prvostupňového orgánu široká spotrebiteľská verejnosť, keďže ide o tovary bežnej spotreby, vďaka čomu možno očakávať skôr nižšiu mieru pozornosti priemerného spotrebiteľa.

Z vizuálneho hľadiska prvostupňový orgán zobral do úvahy dominantnosť slovného prvku „MONTI“ v prihlásenom označení, ktorý je veľmi podobný so staršími ochrannými známkami „MONTE“, pretože sa odlišujú len v jednom koncovom písmene „I“ vs. „E“. Preto prvostupňový orgán konštatoval, že prihlásené označenie a staršie ochranné známky sú navzájom z vizuálneho hľadiska v určitej miere podobné. Obdobne postupoval prvostupňový orgán aj v prípade fonetického porovnania kolíznych označení, keďže predpokladal, že prihlásené označenie bude spotrebiteľmi reprodukované cez dominantný prvok ako „monti“, čiže od reprodukcie starších ochranných známk „monte“ sa znovu bude líšiť len v koncovej hláske „i“. Prvostupňový orgán považoval preto porovnávané označenia za podobné v určitej miere aj z fonetického hľadiska. Zo sémantického hľadiska slovné prvky „CREMO“ a „milko“ prihláseného označenia zhodnotil ako slová s nižšou rozlišovacou spôsobilosťou vzhľadom na to, že poukazujú na krémovú konzistenciu tovarov, ako aj na anglické slovo „milk“, čiže mlieko. Naopak, slovný prvok „MONTI“ a staršie ochranné známky „MONTE“ budú vnímané ako fantazijné slová bez konkrétneho významu. Prvostupňový orgán dospel teda k záveru, že porovnávané označenia neobsahujú žiadne z hľadiska celkového dojmu výraznejšie prvky, na základe ktorých by ich mohol spotrebiteľ z významového hľadiska navzájom rozlíšiť.

V rámci komplexného zhodnotenia prvostupňový orgán uviedol, že vo vzťahu k tovarom porovnávaných označení v triedach

29 a 30 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb, ktoré sú rovnaké alebo veľmi podobné, hrozí vzhľadom na výsledky uvedených porovnaní nebezpečenstvo zámeny označení v zmysle ustanovenia § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov. Na základe toho bola predmetná prihláška ochrannej známky „MONTI Cremo milko“ zamietnutá pre tovary prihlásené v triedach 29 a 30 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Keďže namietateľ si uplatnil námietky aj v zmysle § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov a žiadal, aby úrad zamietol predmetnú prihlášku ochrannej známky v plnom rozsahu, čiže aj pre prihlásené tovary v triede 5 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb, prvostupňový orgán preskúmal, či boli naplnené podmienky v zmysle tohto ustanovenia. V danej súvislosti podrobne posúdil dôkazné materiály predložené namietateľom na preukázanie dobrého mena starších ochranných známk. Na základe zhodnotenia dôkazných materiálov a vzhľadom na preukázaný pomerne vysoký podiel na trhu s mliečnymi výrobkami pre deti prvostupňový orgán konštatoval, že označenie namietateľa „Monte“ má dobrú povest' a verejnosť ho spája s dobrými vlastnosťami takto označovaných tovarov. Preto je možné starším ochranným známkom vo vzťahu k mliečnym výrobkom pre deti prisúdiť v Slovenskej republike dobré meno.

Prvostupňový orgán následne preskúmal aj naplnenie ďalšej kumulatívnej podmienky ustanovenia § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov, a to či by použitie prihláseného označenia aj na tovary, ktoré nie sú podobné tým, pre ktoré sú staršie ochranné známky zapísané, nepoctivo ťažilo z rozlišovacej spôsobilosti alebo dobrého mena starších ochranných známk, alebo by im bolo na ujmu. Namietateľ v danej súvislosti neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktorými by zdôvodnil, ako by mohlo dochádzať k ujme na rozlišovacej spôsobilosti alebo dobrom mene, či k ťaženiu z rozlišovacej spôsobilosti alebo dobrého mena starších ochranných známk a nepredložil ani žiadne dôkazy. Prvostupňový orgán nezistil, že by použitie prihláseného označenia na tovary „potrava pre dojčatá; sladové mliečne nápoje na lekárske účely; doplnky výživy na lekárske účely“, ktoré nie sú podobné tým, pre ktoré sú staršie ochranné známky so skorším právom prednosti zapísané, nepoctivo ťažilo z rozlišovacej spôsobilosti alebo dobrého mena starších ochranných známk, alebo by im bolo na ujmu v zmysle § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov. Pretože nebola splnená jedna zo zákonných kumulatívnych podmienok predmetného ustanovenia, prvostupňový orgán tejto námietke nevyhovel a predmetná prihláška ochrannej známky „MONTI Cremo milko“ nebola pre tovary v triede 5 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb zamietnutá.

Proti tomuto rozhodnutiu podal prihlasovateľ rozklad, v odôvodnení ktorého nesúhlasil s napadnutým rozhodnutím v rozsahu týkajúcom sa zamietnutia predmetnej prihlášky ochrannej známky „MONTI Cremo milko“ pre tovary prihlásené v triedach 29 a 30 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb. Uviedol, že prvostupňový orgán nevychádzal z celkového dojmu prihláseného označenia, keďže nezohľadnil prítomnosť slovných prvkov „milko“ a „CREMO“, ako aj grafických prvkov – vyobrazenia hôr, kopcov. Prihlasovateľ poukázal na skutočnosť, že slovný prvok „milko“, uvedený v prihlásenom označení na prvom mieste, identifikuje výrobcu predmetného tovaru a ide o jeho označenie,

ktoré používa na svojich výrobkoch. V tejto súvislosti prihlasovateľ poukázal na svoje ďalšie registrácie, a to „TVAROHÁČEK milko“, a „milko Termix“. Slovný prvok „milko“ podľa prihlasovateľa nepôsobí ako doplňujúci nápis, ale je dôležitým identifikujúcim prvkom, rovnako ako označenie „Zott“ pri výrobkoch MONTE. Ďalej upozornil na skutočnosť, že prvostupňový orgán považoval slovný prvok „CREMO“ za opisné slovo, pričom ide o slovný prvok bez konkrétneho významu tak v slovenskom jazyku, ako aj vo svetových jazykoch. Rovnako nesúhlasil s názorom prvostupňového orgánu, že motív hôr a kopcov je opisný vo vzťahu k mliečnym výrobkom, naopak, daný motív nie je možné v prihlásenom označení opomenúť v rámci celkového dojmu, ktorý sa spotrebiteľovi uchová v pamäti.

Porovnávané označenia sú na základe uvedených skutočností a vzhľadom na rozdiel posledného písmena v slovách „MONTE“ vs. „MONTI“ podľa prihlasovateľa vizuálne odlišné v dostatočnej miere. Z fonetického hľadiska je taktiež potrebné porovnať označenia ako celky, čiže „milko MONTI Cremo“ vs. „MONTE“. Z hľadiska sémantiky prvok „milko“ nemôže byť považovaný za odvodeninu od anglického slova „milk“, ale ako prvok, ktorý je niekoľko desaťročí používaným „brandom“ prihlasovateľa, čím zabezpečuje dostatočnú odlišovaciú funkciu pri jednotlivých tovaroch rôznych výrobcov.

Prihlasovateľ upozornil, že vo svojom vyjadrení k námietkam poukázal na takmer 40 ochranných známk iných majiteľov platných na území Slovenskej republiky, ktoré obsahujú označenie „MONTE“ a sú zapísané pre tovary v triedach 29 a 30 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb. Napriek tejto skutočnosti prvostupňový orgán uviedol, že staršie ochranné známky „MONTE“ majú zvýšenú rozlišovaciu spôsobilosť získanú ich intenzívnym a dlhodobým používaním, pričom sa odvolal na dobré meno týchto ochranných známk vo vzťahu k niektorým tovarom. V danej súvislosti však prihlasovateľ poznamenal, že dobré meno starších ochranných známk „MONTE“ bolo preukázané iba vo vzťahu k mliečnym výrobkom pre deti, pričom prihlásené označenie má chrániť aj iné tovary.

Na záver prihlasovateľ uviedol, že porovnávanie predmetných označení vykonané prvostupňovým orgánom nebolo dostatočné a podľa jeho názoru sa prvostupňový orgán nesprávne vyrovnal s otázkou možnej zameniteľnosti označení. Preto požiadal, aby odvolací orgán napadnuté rozhodnutie zmenil a rozhodol o zamietnutí námietok v plnom rozsahu.

Namietateľ konštatoval, že slovný prvok „milko“ nie je z vizuálneho hľadiska dôležitým identifikujúcim prvkom. Podľa neho na prvý pohľad je zrejme, že najvýraznejšou časťou prihláseného označenia je slovný prvok „MONTI“, a to vďaka rozmerom použitého písma veľkej abecedy, ako aj vďaka umiestneniu daného prvku v centrálnej časti prihláseného označenia. Naproti tomu slovný prvok „milko“ je napísaný malými štylizovanými písmenami. Aj keď toto označenie predstavuje „brandovú“ značku výrobcu, pridanie tohto slovného prvku podľa namietateľa nezabezpečí rozlíšenie hodnotených označení. Na porovnanie a rozoznanie jednotlivých výrobkov v rovnakej oblasti spotreby je z pohľadu spotrebiteľa rozhodujúci názov výrobku a nie označenie jeho výrobcu či „brand“ ako uvádza prihlasovateľ.

Pokiaľ ide o slovný prvok „Crema“, namietateľ sa stotožnil so stanoviskom prvostupňového orgánu ohľadom opisnosti tohto prvku. Navyše je napísaný menším typom písma než slovný prvok

„MONTI“ a v dôsledku jeho ozdobného vyhotovenia je aj ťažšie čitateľný. Namietateľ zdôraznil, že priemerný spotrebiteľ nemá pri bežnom kontakte s predmetnými výrobkami čas na dôkladné skúmanie ich obalov či ich vzájomné porovnanie. Čo sa týka grafického prvku hôr alebo kopcov, tento prvok nie je dostatočne výrazný na to, aby spotrebiteľ podľa neho rozoznal výrobky chránené prihláseným označením. Uvedený prvok bude chápaný iba ako určitá podkladová úprava obalov výrobkov „MONTI“, ktorá je navyše pri podobných výrobkoch celkom bežná. Preto sú podľa namietateľa porovnávané označenia vizuálne zameniteľné.

Z fonetického hľadiska namietateľ súhlasil s tvrdením prvostupňového orgánu, že prihlásené označenie bude reprodukovateľné prostredníctvom dominantného prvku „MONTI“, čiže jedinou odlišnosťou porovnávaných označení je koncová hláska „i“ vs „e“. Preto sú porovnávané označenia foneticky podobné. Zo sémantického hľadiska namietateľ prvok „Cremo“ považoval za opisný, keďže spoločný slovotvorný základ tohto slova a slovenského slova „krém“ (ako aj väčšiny jeho cudzojazyčných ekvivalentov) je celkom zřejmý, obzvlášť po zvukovej stránke. Podľa namietateľa je irelevantné, že tento slovný prvok nie je celkom identický s cudzojazyčnými prekladmi slova „krém“. Rozhodujúci je pohľad priemerného spotrebiteľa a to, aký význam bude dané slovo u neho evokovať. Rovnaké argumenty platia aj pre sémantické chápanie slova „milko“. Keďže slovné prvky „MONTI“ a „MONTE“ budú spotrebiteľmi vnímané ako fantazijné, podľa namietateľa žiadne slovné prvky prihláseného označenia nezabezpečujú dostatočnú významovú odlišnosť porovnávaných označení.

Z odôvodnenia rozhodnutia:

Podľa § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov za ochrannú známku nemožno uznať označenie, o ktorom úrad na základe námietok uplatnených podľa § 9 zistí, že je zhodné s ochrannou známkou so skorším právom prednosti, ak je táto ochranná známka zapísaná pre podobné tovary alebo služby alebo zameniteľné s ochrannou známkou, ak je táto ochranná známka zapísaná pre rovnaké alebo podobné tovary alebo služby.

V zmysle § 54 ods. 1 zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach konania o prihláškach, ktoré neboli právoplatne skončené do účinnosti tohto zákona, dokončia sa podľa tohto zákona s tým, že prihlasovateľ je povinný na výzvu úradu v určenej lehote uviesť svoju prihlášku do súladu s požiadavkami tohto zákona.

Podľa § 7 písm. a) zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach sa označenie nezapíše do registra na základe námietok proti zápisu označenia do registra (ďalej len „námietky“) podaných podľa § 30 majiteľom staršej ochrannej známky, ak z dôvodu zhodnosti alebo podobnosti označenia so staršou ochrannou známkou a zhodnosti alebo podobnosti tovarov alebo služieb, na ktoré sa označenie a staršia ochranná známka vzťahujú, existuje pravdepodobnosť zámeny na strane verejnosti; za pravdepodobnosť zámeny sa považuje aj pravdepodobnosť asociácie so staršou ochrannou známkou.

Prihláška kombinovanej ochrannej známky „MONTI Cremo milko“, proti ktorej námietky smerujú, bola podaná 27. novembra 2007 a zverejnená 6. mája 2008 vo vestníku pre tovary „potrava pre dojcátá; sladové mliečne nápoje na lekárske účely; doplnky výživy na lekárske účely“ v triede 5, „mlieko a mliečne výrobky;

maslo; mliečne nápoje s podstatnou zložkou mlieka; tvaroh; výrobky z tvarohu (slané i sladké); jogurty; mliekarenské výrobky; tekuté mlieka; termizované výrobky, syry; mliečne tvarohové nápoje“ v triede 29 a „mrazené jogurty; cukrovinky s obsahom mlieka; mliečne čokoládové nápoje; mliečne kávové nápoje; mliečne kakaové nápoje; zmrzlina; mrazené smotanové krémy“ v triede 30 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Namietateľ je majiteľom starších ochranných známk:

- slovnej medzinárodnej ochrannej známky „MONTE“ s právom prednosti od 11. apríla 2000, ktorá je zapísaná s platnosťou na území Slovenskej republiky pre tovary „mliečne výrobky, menovite mlieko na pitie, s výnimkou kyslého mlieka a cmaru; čokoládový alebo kakaový jogurt, nealkoholické miešané mliečne nápoje, dezerty pozostávajúce najmä z mlieka a korenín so želatínou a/alebo škrobom ako spojivom“ v triede 29 a „pudinky, zmrzlina, prášky na výrobu zmrzlina, trvanlivé koláče a pečivo, najmä hotové koláče a oplatky, všetky uvedené tovary môžu obsahovať čokoládu alebo sú aromatizované čokoládou“ v triede 30 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb;
- slovnej medzinárodnej ochrannej známky „MONTE“ s právom prednosti od 24. marca 1994, ktorá je zapísaná s platnosťou na území Slovenskej republiky pre tovary „kyslé mlieko, cmar, čokoládový alebo kakaový jogurt, nealkoholické miešané mliečne nápoje, tvaroh s ovocím, syrové výrobky“ v triede 29 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Prvostupňový orgán rozhodol o zápise prihláseného označenia do registra ochranných známk pre tovary v triede 5 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb, keďže ich zhodnotil ako tovary nepodobné s tovarmi starších ochranných známk a zároveň skonštatoval nenaplnenie všetkých kumulatívnych zákonných podmienok na uplatnenie § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov. Uvedené skutočnosti neboli v rozklade spochybnené.

Prvostupňový orgán odmietol ochranu prihlásenému označeniu pre tovary v triedach 29 a 30 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb. Dospel k záveru o pravdepodobnosti zámeny starších ochranných známk s prihláseným označením pre tovary v uvedených triedach. Táto skutočnosť bola prihlasovateľom v podanom rozklade spochybnená, a to v rozsahu porovnania kolíznych označení.

Pokiaľ ide o pravdepodobnosť zámeny označení alebo ochranných známk, je potrebné uviesť, že za potenciálne zameniteľné sa považujú ochranné známky, resp. označenia, ak z celkového dojmu označení, s prihliadnutím na ich jednotlivé vizuálne, fonetické a sémantické podobnosti, ako aj zhodnosti alebo podobnosti tovarov alebo služieb, na ktoré sa označenie a staršia ochranná známka vzťahujú, hrozí na trhu pravdepodobnosť zámeny označení alebo pravdepodobnosť asociácie medzi označeniami vo vedomí spotrebiteľskej verejnosti. Keďže spotrebiteľ nemá vždy možnosť priamo porovnať označenia alebo ochranné známky a v zásade nemá čas podrobne sa venovať ich jednotlivým prvkom, pre jeho vnem je rozhodujúci celkový dojem, ktorý porovnávané označenia alebo ochranné známky u spotrebiteľa zanechajú a ktorý si uchová v pamäti, pričom je z uvedeného dôvodu v rámci porovnania potrebné zobrať do úvahy dominantné prvky porovnávaných označení. V rámci posúdenia pravdepodobnosti zámeny označení je potrebné zohľadniť aj príslušného

spotrebiteľa a intenzitu jeho vnímania daného označenia, intenzitu rozlišovacej spôsobilosti staršej ochrannej známky a v neposlednom rade mieru podobnosti porovnávaných tovarov a služieb.

K hodnoteniu podobnosti označení z vizuálneho hľadiska odvolací orgán konštatoval, že prihlásené označenie obsahuje obrazové prvky vyobrazenia kopcov, hôr a slovné prvky rôznych rozmerov, z ktorých najdominantnejšie pôsobí práve slovný prvok „MONTI“ vyobrazený písmenami veľkej abecedy, umiestnený v strede označenia, pričom zaberá jeho prevládajúcu časť. Pod ústredným prvkom „MONTI“ sa nachádza slovný prvok „Cremo“ menších rozmerov, ktorý je vyobrazený ozdobným písaným písmom a je tak ťažšie čitateľný ako dominantné slovo „MONTI“. Slovný prvok „milko“ pôsobí z vizuálneho hľadiska zanedbateľným dojmom v porovnaní s ostatnými prvkami prihláseného označenia. Orámovanie prihláseného označenia čiernou líniou v tvare etikety nemá pre spotrebiteľa s cieľom odlíšiť označenie v podstate žiadny význam a obrazové prvky hôr tvoria len dopĺňajúce pozadie prihláseného označenia. Odvolací orgán nemal pochybnosti o tom, že dominantný prvok „MONTI“ je vizuálne podobný so staršími ochrannými známkami „MONTE“, pretože sa líšia len v jednom, a to poslednom písmene – samohláske „i“ vs. „e“. Vzhľadom na dominantnosť slovného prvku „MONTI“ spolu so zohľadnením aj ostatných prvkov prihláseného označenia odvolací orgán konštatoval istú mieru vizuálnej podobnosti prihláseného označenia so staršími ochrannými známkami.

Z fonetického hľadiska by za predpokladu výslovnosti všetkých slovných prvkov bolo prihlásené označenie vyslovené slovenským spotrebiteľom ako „milko monti kremó“. Odvolací orgán však vychádzal z toho, že priemerný spotrebiteľ sa pri kúpe tovarov bežnej a každodennej spotreby zameriava a orientuje podľa dominantného prvku „monti“, prípadne „monti kremó“, pričom slovo „milko“ vzhľadom na zanedbateľné rozmery pri bežnom kontakte s výrobkami nebude spotrebiteľom vyslovované. Staršie ochranné známky sa vyslovujú ako „monte“. Vzhľadom na veľmi podobnú výslovnosť slov „monti“ vs. „monte“ líšiacu sa len v poslednej samohláske „i“ vs. „e“, pričom výslovnosť týchto samohlások je podobná a spotrebiteľ si tieto koncové samohlásky môže pri výslovnosti zamieňať, odvolací orgán dospel k názoru o fonetickej podobnosti porovnávaných označení.

Z hľadiska sémantického slovo „MONTE“ starších ochranných známk predstavuje v španielskom a talianskom jazyku význam „kopec, hora“, vo francúzskom jazyku je to gramatický tvar v rámci časovania slovesa „monter“ vo význame „vystupovať, vyjsť hore“. Dominantný prvok prihláseného označenia „MONTI“ sa používa v talianskom jazyku vo vzťahu k významu „hora“. Prihliadnuc na obrazový prvok hôr v prihlásenom označení bolo možné na základe uvedeného nájsť určitú významovú podobnosť medzi porovnávanými označeniami. Odvolací orgán sa stotožnil s názorom prvostupňového orgánu, že prvky „milko“ a „Cremo“ môžu byť slovenským spotrebiteľom vnímané ako opisné slová, keďže nápadne pripomínajú slová „mlieko“ a „krém“, čiže opisujú vlastnosti daných výrobkov na báze mlieka a túto skutočnosť neovplyvní ani tvrdenie prihlasovateľa o používaní prvku „milko“ na svojich výrobkoch. Na základe toho odvolací orgán považoval dané slová za prvky s nízkou rozlišovacou spôsobilosťou. Preto aj z významového hľadiska sú rozhodujúce dominantné prvky „MONTI“ vs. „MONTE“, pričom aj napriek už uvedenému odvolací orgán zastáva názor, že väčšina slovenskej spotrebiteľskej verej-

nosti s ohľadom na povrchnejšie znalosti francúzskeho a talianskeho jazyka bude vnímať tieto prvky skôr ako prvky fantazijné, a preto významové hľadisko nemá rozhodujúci vplyv v rámci komplexného porovnania prihlásených označení.

Keďže v predmetnom konaní kolízne zhodné a vysoko podobné tovary v triedach 29 a 30 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb pozostávajú z tovarov bežnej a každodennej spotreby vyrobených na báze mlieka, odvolací orgán zoberal do úvahy priemerného spotrebiteľa, ktorý pri kúpe takýchto výrobkov neštuduje podrobne etikety a orientuje sa skôr podľa dominantných prvkov a nanajvýš hľadá a skúma dátum spotreby tovaru. Pokiaľ ide o rozlišovaciú spôsobilosť starších ochranných známk, namietateľ predložil viaceré dôkazy, na základe ktorých prvostupňový orgán priznal starším ochranným známkam dobré meno na území Slovenskej republiky vo vzťahu k mliečnym výrobkom pre deti, s čím sa odvolací orgán stotožnil. Preto odvolací orgán pripustil vysokú rozlišovaciú spôsobilosť starších ochranných známk vo vzťahu k mliečnym výrobkom pre deti aj napriek skutočnosti, že prihlasovateľ poukázal na ďalšie ochranné známky iných majiteľov obsahujúce prvok „MONTE“ a zapísané pre tovary v triedach 29 a 30 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb. V tejto súvislosti odvolací orgán poukázal na to, že do uvedených tried patria aj iné tovary, nielen mliečne výrobky, čiže daná informácia čiastočne skresľuje skutočný stav. Vysoká rozlišovaciú spôsobilosť starších ochranných známk vo vzťahu k mliečnym výrobkom pre deti musela byť podľa názoru odvolacieho orgánu zohľadnená pri komplexnom posúdení pravdepodobnosti zámeny porovnávaných označení, pretože prihlásené označenie má chrániť tovary na báze mlieka v triede 29 a 30 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb, ktoré možno hodnotiť ako zhodné a podobné s tovarom mliečne výrobky pre deti, označeným staršími ochrannými známkami.

V rámci komplexného posúdenia podobnosti označení be- rúc do úvahy už uvedené skutočnosti, odvolací orgán dospel k záveru o pravdepodobnosti zámeny prihláseného označenia „MONTI Cremo milko“ so slovnými staršími ochrannými známkami „MONTE“. Tento záver je podporený hlavne zhodnosťou a vysokou podobnosťou kolíznych tovarov v triedach 29 a 30 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb spolu s určitou mierou vizuálnej a fonetickej podobnosti, pričom bola zohľadnená aj vysoká rozlišovaciú spôsobilosť starších ochranných známk vo vzťahu k mliečnym výrobkom pre deti a priemerná pozornosť príslušného spotrebiteľa pri nákupe výrobkov bežnej spotreby.

V nadväznosti na uvedené odvolací orgán konštatoval, že prvostupňový orgán postupoval správne, keď na základe námietok podaných v zmysle ustanovenia § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov (v súčasnosti v zmysle § 7 písm. a) zákona č. 506/2009 Z. z.) rozhodol o čiastočnom zamietnutí prihláškych ochranných známk „MONTI Cremo milko“ pre tovary v triedach 29 a 30 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb. Keďže v konaní o rozklade neboli zistené dôvody, pre ktoré by bolo nutné napadnuté prvostupňové rozhodnutie zrušiť alebo zmeniť, odvolací orgán rozklad zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil.

Spracovala Mgr. Bc. Jana Budovičová

Súdny dvor Európskej únie

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 74/11

Luxemburg 14. júla 2011

Rozsudok v spojených veciach C 4/10 a C 27/10

Bureau national interprofessionnel du Cognac/Gust. Ranin Oy

Tlač a informácie

Ochranná známka obsahujúca zemepisné označenie „Cognac“ nemôže byť zapísaná na označenie liehovín, na ktoré sa toto označenie nevzťahuje

Komerčné používanie takejto ochrannej známky totiž poškodzuje chránené označenie

Nariadenie o ochrane zemepisných údajov liehovín¹ umožňuje zapísať ako zemepisné označenie názov krajiny, regiónu alebo lokality, z ktorých liehovina pochádza, ak možno danú kvalitu, povest' alebo inú vlastnosť liehoviny zásadne pripísať jej zemepisnému pôvodu. Uvedený zápis sa uskutočňuje na základe žiadosti členského štátu, ktorý je krajinou pôvodu nápoja. K žiadosti musí byť pripojená technická dokumentácia uvádzajúca špecifikácie, ktoré musí nápoj spĺňať, aby mohol byť označený chráneným zemepisným označením.

Navyše nariadenie zakazuje zápis ochranných známok, ktoré by mohli poškodiť chránené zemepisné označenie, a spresňuje, že takáto ochranná známka, ktorá už bola zapísaná, musí byť vo všeobecnosti vyhlásená za neplatnú.

Nariadenie uvádza výraz „Cognac“ predstavujúci zemepisné označenie označujúce vínné destiláty, ktorých krajinou pôvodu je Francúzsko.

Gust. Ranin Oy, spoločnosť založená podľa fínskeho práva, požiadala vo Fínsku o zápis dvoch obrazových ochranných známok, ktoré majú formu etikety na fľašiach a obsahujú opis liehovín, v ktorých sa nachádza údaj „Cognac“ a jeho fínsky preklad „konjakkí“. Napriek tomu, že fínske orgány vyhovelí prihláške, Bureau national interprofessionnel du Cognac, francúzska organizácia združujúca výrobcov koňaku, pred fínskymi súdmi spochybňuje oprávnenosť tohto zápisu.

Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd, Fínsko) sa Súdneho dvora pýta, či nariadenie umožňuje zapísať ochranné známky obsahujúce výraz „Cognac“ pre výrobky, ktoré nespĺňajú podmienky na jeho používanie, pokiaľ ide o výrobný postup, obsah alkoholu a zemepisné označenie „Cognac“.

V rozsudku vyhlásenom v tento deň Súdny dvor v prvom rade konštatuje, že hoci boli sporné ochranné známky zapísané 31. januára 2003, t. j. pred nadobudnutím účinnosti nariadenia,

uvedené nariadenie sa na prejednávajúcu vec vzťahuje. Súdny dvor v tejto súvislosti uvádza, že spätné uplatnenie nariadenia nie je v rozpore so zásadou právnej istoty ani so zásadou ochrany legitímnej dôvery. Povinnosť členských štátov zabrániť používaniu zemepisného označenia označujúceho liehoviny v prípade alkoholických nápojov, ktoré nepochádzajú z miesta, na ktoré sa toto označenie vzťahuje, totiž v práve Únie existuje už od 1. januára 1996.

Súdny dvor ďalej uvádza, že ani na jednu z dvoch fínskych ochranných známok zapísaných 31. januára 2003 sa nemôže vzťahovať výnimka stanovená nariadením, ktorá povoľuje používanie ochrannej známky získanej pred dňom zavedenia ochrany zemepisného označenia v krajine pôvodu (alebo pred 1. januárom 1996), hoci by poškodzovala dotknuté zemepisné označenie. V tejto súvislosti **Súdny dvor pripomína, že nezávisle od ochrany, ktorú mu poskytuje francúzske právo, je výraz „Cognac“ v práve Únie chránený ako zemepisné označenie už od 15. júna 1989.**

Súdny dvor tiež konštatuje, že používanie ochrannej známky obsahujúcej výraz „Cognac“ pre výrobky, na ktoré sa toto označenie nevzťahuje, predstavuje priame komerčné používanie chráneného označenia. Toto používanie pritom nariadenie zakazuje, pretože poškodzuje porovnateľné výrobky. Súdny dvor sa domnieva, že to tak môže byť v prípade liehovín.

Súdny dvor sa takisto domnieva, že skutočnosť, že obe fínske ochranné známky obsahujú časť označenia „Cognac“, spôsobuje, že spotrebiteľ pri čítaní mena ochranných známok nachádzajúceho sa na fľašiach liehovín, na ktoré sa nevzťahuje chránené označenie, si v myslí ako referenciu vybaví tovar, na ktorý sa toto označenie vzťahuje. Súdny dvor pripomína, že uvedené napodobnenie nariadenie takisto zakazuje.

Za týchto podmienok Súdny dvor rozhodol, že fínske orgány musia zrušiť zápis sporných ochranných známok.

*Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.
Úplné znenie rozsudku (C-4/10 a C-27/10) sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.*

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 110/2008 z 15. 1. 2008 o definovaní, opise, prezentácii, označovaní a ochrane zemepisných označení liehovín a o zrušení nariadenia Rady (EHS) č. 1576/89 (Ú. v. EÚ L 39, s. 16, a korigendum Ú. v. EÚ L 228, 2009, s. 47).

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 69/11

Luxemburg 12. júla 2011

Rozsudok vo veci C 324/09

L'Oréal a i./eBay

Súdny dvor uvádza spresnenia v prípade zodpovednosti spoločností prevádzkujúcich internetový obchod za porušenie práv duševného vlastníctva, ktorého sa dopustili používatelia

Vnútroštátne sudy musia mať možnosť nariadiť týmto spoločnostiam prijatie opatrení s cieľom nielen ukončiť porušovanie práv duševného vlastníctva, ale aj predísť ďalšiemu takémuto porušovaniu

Spoločnosť eBay prevádzkuje globálny elektronický internetový obchod, v ktorom fyzické a právnické osoby môžu kupovať a predávať široký sortiment tovarov a služieb. (TK č. 119/10)

Spoločnosť L'Oréal je majiteľkou mnohých všeobecne známych ochranných známk. Distribúcia týchto výrobkov (najmä kozmetiky a parfumov) sa uskutočňuje prostredníctvom uzatvorenej distribučnej siete, v rámci ktorej majú autorizovaní distribútori zakázané dodávať výrobky iným distribútorom. (TK č. 119/10)

L'Oréal obviňuje eBay z účasti na porušovaní ochranných známk, ktorého sa dopúšťajú predávajúci v rámci jej internetového obchodu. Okrem toho spoločnosť nakúpila kľúčové slová vrátane všeobecne známych ochranných známk od platených internetových odkazových služieb (napríklad Google AdWords), aby týchto zákazníkov nasmerovala do svojho elektronického obchodu. L'Oréal navyše zastáva názor, že kroky, ktoré spoločnosť eBay podniká, aby zabránila predaju sporných výrobkov vo svojom internetovom obchode, sú nedostatočné. L'Oréal identifikovala rôzne formy protiprávneho konania vrátane predaja a ponuky na predaj výrobkov značky L'Oréal určených na predaj v tretích krajinách (paralelný dovoz) spotrebiteľom v Únii. (TK č. 119/10)

High Court (Spojené kráľovstvo), ktorý rozhoduje v prebiehajúcom spore, položil Súdnemu dvoru niekoľko otázok týkajúcich sa zodpovednosti, ktorú môže mať prevádzkovateľ internetového obchodu s cieľom zabrániť svojim používateľom porušovať práva z ochranných známk. (TK č. 119/10)

Súdny dvor na úvod zdôrazňuje, že majiteľ ochrannej známky sa môže dovoliť svojho výlučného práva voči fyzickej osobe predávajúcej značkové výrobky prostredníctvom internetového obchodu len vtedy, keď sa tieto predaje uskutočňujú v rámci obchodnej činnosti. To isté platí, keď predaje prekročia z dôvodu svojho objemu a ich početnosti oblasť súkromnej činnosti.

Súdny dvor sa vyjadril k obchodným úkonom smerujúcim do Únie prostredníctvom internetového obchodu, akým je eBay. Konštatuje, že predpisy Únie v oblasti ochranných známk sa vzťahujú na ponuky na predaj a na reklamu značkových výrobkov nachádzajúcich sa v tretej krajine, ak sa ukáže, že tieto ponuky a reklama sú určené spotrebiteľom v Únii.

Je na vnútroštátnych súdoch, aby v každom jednotlivom prípade posúdili, či existujú relevantné indície na vyvodenie záveru, že ponuka na predaj zobrazená v internetovom obchode je určená spotrebiteľom v Únii. Vnútroštátne sudy môžu napríklad vziať do úvahy aj zemepisné oblasti, do ktorých je predajca pripravený zaslať výrobok.

Súdny dvor rozhodol, že prevádzkovateľ internetového obchodu nepoužíva ochranné známky v zmysle právnych predpisov Únie, ak poskytuje službu, ktorá spočíva v tom, že umožňuje svojim zákazníkom v rámci ich obchodných činností zobraziť na svojej stránke označenia zodpovedajúce ochranným známkam.

Súdny dvor spresňuje určité aspekty týkajúce sa zodpovednosti prevádzkovateľa internetového obchodu. Tvrdí, že prevádzkovateľ hrá aktívnu úlohu do takej miery, že pozná údaje týkajúce sa týchto ponúk alebo má nad nimi kontrolu, pokiaľ poskytol pomoc, ktorá spočívala najmä v optimalizácii prezentácie predmetných ponúk na predaj alebo v podpore týchto ponúk, pričom Súdny dvor dodáva, že toto posúdenie prislúcha vnútroštátnym súdom.

Ak prevádzkovateľ zohrával takúto „aktívnu úlohu“, nemôže sa dovoliť výnimky zo zodpovednosti, ktorú právo Únie priznáva za určitých podmienok poskytovateľom on line služieb, akými sú prevádzkovatelia internetového obchodu.

Prevádzkovateľ internetového obchodu sa ani v prípade, že nemal takúto aktívnu úlohu, nemôže dovoliť výnimky zo zodpovednosti, ak vedel o skutočnostiach alebo okolnostiach, na základe ktorých by obozretný hospodársky subjekt musel konštatovať protiprávnosť internetových ponúk na predaj, a v prípade takejto vedomosti nekonal promptne s cieľom stiahnuť predmetné údaje zo svojej stránky alebo znemožniť k nim prístup.

Súdny dvor sa na záver vyjadril k otázke súdnych príkazov, ktoré možno vydať voči prevádzkovateľovi internetového obchodu, ak sa sám nerozhodne zamedziť porušovaniu práv z duševného vlastníctva a zabezpečiť, aby sa porušovanie neopakovalo.

Takémuto prevádzkovateľovi možno nariadiť prijatie opatrení na uľahčenie identifikácie jeho zákazníkov – predávajúcich. Aj keď je v tejto súvislosti samozrejme nevyhnutné dodržiavať ochranu osobných údajov, nič to nemení na tom, že pokiaľ porušovateľ koná v obchodnom styku a nie v súkromnom styku, musí byť jasne identifikovateľný.

Súdny dvor sa teda domnieva, že právo Únie vyžaduje od členských štátov, aby zabezpečili, že vnútroštátne sudy, ktoré majú právomoc v oblasti práv duševného vlastníctva, môžu prevádzkovateľovi internetového obchodu nariadiť, aby prijal opatrenia, ktoré nielen prispievajú k ukončeniu porušovania týchto práv používateľmi internetového obchodu, ale aj zabraňujú novým porušeniam. Tieto súdne príkazy musia byť účinné, primerané, odstrašujúce a nesmú vytvárať prekážky právom povolenému obchodu.

*Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.
Úplné znenie rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA
v deň vyhlásenia rozsudku.*

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 66/11

Luxemburg 30. júna 2011

Rozsudok vo veci C 271/10

Vereniging van Educatieve en Wetenschappelijke Auteurs (VEWA)/Belgicko

Odmena pre autorov v prípade verejného vypožičiavania sa nemôže vypočítať výlučne v nadväznosti na počet vypožičiavateľov

Výška odmeny by mala zohľadniť aj počet predmetov sprístupňovaných verejnosti a v dôsledku toho by mali veľké zariadenia určené na verejné vypožičiavanie platiť vyššiu odmenu ako menšie zariadenia

Podľa smernice o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva¹ majú autori výhradné právo udeliť súhlas alebo zakázať nájom a vypožičiavanie originálov a rozmnoženín diel chránených autorským právom. Pokiaľ ide konkrétne o verejné vypožičiavanie, môžu členské štáty stanoviť výnimky z výhradného práva za predpokladu, že autori dostanú za takéto vypožičiavanie aspoň odmenu.

VEWA je belgická spoločnosť pre kolektívnu správu autorských práv. Dňa 7. júla 2004 VEWA podala na Raad van State (Štátna rada, Belgicko) žalobu o neplatnosť proti kráľovskému nariadeniu preberajúcemu smernicu.

VEWA najmä tvrdí, že toto kráľovské nariadenie tým, že zavádza paušálnu odmenu vo výške 1 euro za rok a dospelú osobu a 0,5 eura za rok a maloletú osobu zapísanú v zariadeniach určených na vypožičiavanie, ak táto osoba počas posudzovaného obdobia vykonala vypožičanie minimálne jedenkrát, porušuje ustanovenia smernice, ktoré vyžadujú „primeranú odmenu“ za vypožičiavanie alebo nájom.

V tejto súvislosti sa Raad van State rozhodla položiť Súdnu dvoru prejudiciálnu otázku. V zásade sa pýta, či smernicu odporuje vnútroštátny systém, podľa ktorého sa odmena pre autorov v prípade verejného vypožičiavania vypočíta výlučne v nadväznosti na počet vypožičiavateľov zapísaných vo verejných zariadeniach, najmä v knižniciach, na základe paušálnej sumy stanovenej za vypožičiavateľa a rok.

Súdny dvor pripomína, že odmena musí umožniť autorom dostať primeraný príjem. **Jej výška teda nesmie byť čisto symbolická.**

Konkrétnejšie, pokiaľ ide o kritériá na stanovenie výšky odmeny pre autorov v prípade verejného vypožičiavania, prináleží jedine členskému štátom určiť na svojom území najrelevantnejšie kritériá. V tejto súvislosti sa členským štátom prenecháva široká miera voľnej úvahy. Členské štáty tak môžu určiť výšku odmeny pre autorov v prípade verejného vypožičiavania na základe vlastných kultúrno-politických cieľov.

Vzhľadom na to, že odmena predstavuje náhradu za škodu spôsobenú autorom z dôvodu používania ich diel bez ich súhlasu, výška tejto odmeny sa nemôže určiť úplne bez ohľadu na prvky, ktoré takúto škodu zakladajú. Keďže táto škoda vzniká v dôsledku verejného vypožičiavania, teda sprístupnenia chránených predmetov verejne prístupnými zariadeniami, **mala by výška dlžnej**

odmeny zohľadňovať rozsah tohto sprístupnenia.

Čím je počet chránených predmetov sprístupnených zariadeniami určenými na verejné vypožičiavanie vyšší, tým väčší je zásah do autorských práv. Z toho vyplýva, že výška odmeny, ktorú má takéto zariadenie zaplatiť, by mala zohľadniť počet predmetov sprístupňovaných verejnosti a v dôsledku toho by mali veľké zariadenia určené na verejné vypožičiavanie platiť vyššiu odmenu ako menšie zariadenia.

Okrem toho sa zdá, že relevantná je aj dotknutá verejnosť, konkrétne počet vypožičiavateľov zapísaných v zariadeniach určených na vypožičiavanie. Čím je počet osôb s prístupom ku chránenému predmetom vyšší, tým väčší je zásah do autorských práv. Z toho vyplýva, že výška odmeny, ktorá sa má zaplatiť autorom, by sa mala určiť tiež zohľadnením počtu vypožičiavateľov zapísaných v tomto zariadení.

V predmetnej veci je nesporné, že systém, ktorý zaviedlo kráľovské nariadenie, zohľadňuje počet vypožičiavateľov zapísaných v zariadeniach určených na verejné vypožičiavanie, ale nie počet predmetov sprístupnených verejnosti. Takéto zohľadnenie preto neberie dostatočný ohľad na rozsah škody spôsobenej autorom ani na zásadu, podľa ktorej musia autori dostať odmenu, ktorá predstavuje primeraný príjem.

Okrem toho kráľovské nariadenie stanovuje, že ak je osoba zapísaná vo viacerých zariadeniach, platí sa odmena za túto osobu iba raz. V tejto súvislosti VEWA uviedla, že 80 % zariadení vo Francúzskom spoločenstve Belgicka tvrdí, že väčšina ich čitateľov je zapísaná aj v iných zariadeniach určených na vypožičiavanie a že sa v dôsledku toho títo čitatelia nezohľadňujú pri platení odmeny dotknutému autorovi.

Za týchto podmienok môže uvedený systém viesť k tomu, že viaceré zariadenia sa v skutočnosti vyjmú z povinnosti platiť akúkoľvek odmenu. Takéto faktické vyňatie nie je v súlade s ustanoveniami smernice, tak ako ich vykladá Súdny dvor, podľa ktorého je možné zbaviť povinnosti platiť odmenu iba obmedzený počet kategórií zariadení, ktoré majú potenciálne povinnosť platiť ju.

*Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.
Úplné znenie rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA
v deň vyhlásenia rozsudku.*

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

¹ Smernica Rady 92/100/EHS z 19. 11. 1992 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva (Ú. v. ES L 346, s. 61; Mim. vyd. 17/001, s. 120), zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2006/115/ES z 12. 12. 2006 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva (Ú. v. EÚ L 376, s. 28).

Správy z ÚPV SR

Noc výskumníkov 2011

Oslava vedy a výskumu vo forme rôznych vedeckých show, workshopov a prednášok – 7. ročník európskej Noci výskumníkov, 23. septembra 2011. Na Slovensku sa konala **piatykrát**, súbežne vo viacerých mestách od Bratislavy až po Košice.

Ústrednou myšlienkou tohtoročného festivalu vedy bola Researchers are among us/**Vedci sú medzi nami**. Cieľom projektu, nad ktorým má v našej republike gesciu Slovenská organizácia pre výskumné a vývojové aktivity (SOVVA), je ukázať verejnosti, že vedci sú „obyčajní“ ľudia s výnimočným poslaním, a ponúknuť návštevníkom podujatí možnosť nazrieť do sveta vedy, stretnúť sa a diskutovať so špičkovými slovenskými vedcami a výskumníkmi, a to nielen o ich zaujímavej práci a jej výsledkoch, ale aj o bežnom živote. Jednotlivé podujatia sú určené deťom a mládeži, širokej laickej verejnosti, ako aj odborníkom.

Na organizovaní Noci výskumníkov 2011 Úrad priemyselného vlastníctva SR participoval prvýkrát, a to v Bratislave, Banskej Bystrici a v Košiciach, kde pre návštevníkov pripravil napríklad interaktívne hry a online prezentácie kvízov z internetového portálu www.patentovat.sk a tiež informačné i propagačné materiály vydávané úradom. Nemalý záujem bol aj o diskusie na tému vynálezy a tvorivosť, ochrana duševného vlastníctva, samozrejme i za prítomnosti expertov ÚPV SR.

(1b)

Prediagnostika priemyselných práv

Záujem slovenských firiem o východné trhy

Zvýšiť povedomie o duševnom vlastníctve medzi malými a strednými podnikmi – je prvoradým cieľom prediagnostiky predmetov priemyselných práv, ktorú experti ÚPV SR vykonávajú už štyri roky. V prvých ôsmich mesiacoch roka 2011 navštívili 34 firiem, z nich až 11 na Považí, kde má dlhoročnú tradíciu strojársky priemysel a sú aj priaznivé podmienky na jeho rozvoj.

Hoci podávanie prihlášok nie je hlavným zámerom prediagnostiky, zaujímavá je štatistika podaných prihlášok predmetov

priemyselných práv navštívených podnikov. **Od spustenia prediagnostiky analyzované spoločnosti podali spolu 92 prihlášok**, pričom najväčší záujem doteraz prejavili o zápis národných ochranných známok: 50 % podaných prihlášok. Prihlášky úžitkových vzorov tvoria 21 %, dizajnov 8 % a patentov 7 %. Viacero subjektov sa usiluje o získanie ochrany v zahraničí, o čom svedčí 15 % podaní z celkového počtu prihlášok.

Je tiež zaujímavé, že v situácii, keď sa európske inštitúcie a národné patentové úrady usilujú zjednodušiť priemyselnoprávnu ochranu v Európe a znížiť i jej náklady, experti ÚPV SR stále častejšie čelia otázkam typu, ako čo najefektívnejšie získať ochranu, resp. dosiahnuť vymožiteľnosť práv v krajinách bývalého Sovietskeho zväzu, v Číne alebo Indii, kde si slovenské subjekty nachádzajú obchodných partnerov s neobmedzenými finančnými zdrojmi.

(mm)

Webové sídlo ÚPV SR znovu najlepšie spomedzi monitorovaných

Ministerstvo financií SR zverejnilo 18. augusta 2011 výsledky monitorovania vybraných oblastí štandardov platných pre informačné systémy verejnej správy (ISVS), ktoré prebiehalo v prvom polroku 2011.

Testovanie sa uskutočnilo v zmysle požiadaviek výnosu MF SR č. 312/2010 Z. z. o štandardoch pre ISVS (ďalej výnos) a testovacia vzorka obsahovala podľa oblasti 100 až 150 webových sídiel. Do hodnotenia boli zahrnuté všetky primárne webové sídla ústredných orgánov štátnej správy, samosprávnych krajov a pomerové počty webových sídiel ostatnej štátnej správy, miest a obcí.

Konkrétne bolo hodnotených nasledujúcich 5 oblastí:

1. Monitorovanie obsahu a funkcionality webov (3 oblasti)

Táto oblasť zahŕňa 3 typy štandardov v zmysle výnosu, § 15 – obsah webového sídla, § 16 – komponenty a funkcionality webového sídla a § 17 – vizuálne rozloženie webových stránok (§ 17 nadobudol účinnosť až 15. júla 2011, preto bol v čase monitorovania iba ako pozorovaný štandard). Tieto štandardy sa zameriavajú najmä na zvyšovanie kvality poskytovaných elektronických služieb verejnej správy, a to najmä na informatívnej úrovni.

Do tejto oblasti štandardov patrí napríklad povinnosť:

- uviesť vyhlásenie o splnení prístupnosti webového sídla,
- zverejniť kontaktné informácie správcu obsahu a technického prevádzkovateľa webového sídla,
- uviesť informácie o kompetenciách a poskytovaných službách správcu obsahu,
- zverejniť úradné hodiny správcu obsahu,
- zverejniť základné informácie aj v anglickom jazyku,
- poskytnúť možnosť vyhľadávania na webovom sídle.

2. Monitorovanie používania súborov

Oblasť používania súborov je uvedená v § 18 až § 24 výnosu, ktoré definujú štandardy používania súborov. Tieto štandardy sa zameriavajú najmä na čitateľnosť a použiteľnosť poskytovaných informácií vrátane dokumentov zverejnených na webových sídlach povinných osôb.

Do tejto oblasti patrí dodržiavanie povinných formátov súborov zverejnených na webových sídlach v jednotlivých kategóriách (textové, grafické, audio- a videosúbory, súbory obsahujúce tabuľky atď.).

3. Monitorovanie názvoslovia elektronických služieb

Názvoslovie elektronických služieb riešia § 25 a § 26 výnosu. Definujú požiadavky na tvar e-mailových adries používateľov informačných systémov verejnej správy. Tieto štandardy sa zameriavajú najmä na zvyšovanie sémantickej úrovne poskytovaných elektronických služieb verejnej správy, a to najmä na úrovni vzájomnej interakcie.

Dodržiavanie štandardov je okrem zákonnej povinnosti veľmi dôležité vo vzťahu voči znevýhodneným občanom (najmä slabozrakým a nevidiacim, ale aj telesne postihnutým). Splnením štandardov v zmysle výnosu sa obsah webových sídiel stáva prístupným, teda čitateľným aj pre túto skupinu občanov.

Webové sídlo ÚPV SR – www.upv.sk dosiahlo vo všetkých piatich oblastiach štandardov **hodnotenie 100 % ako jediné webové sídlo z monitorovanej vzorky**. Splnenie štandardov v štyroch oblastiach bolo povinné a v jednej oblasti sa ich plnenie v čase monitoringu len sledovalo (povinné je od 15. júla 2011). Webové sídlo ÚPV SR ako jediné dosiahlo **hodnotenie 100 % aj v rámci štyroch povinných oblastí tak, ako v predchádzajúcom monitorovaní v druhom polroku 2010**.

(pk)

Foto: www.upv.sk

Proti falšovaniu a autorskému pirátstvu

ÚPV SR na základe uznesenia vlády SR č. 198 zo 16. marca 2011 sa stal gestorom Medzirezortnej komisie pre koordináciu spolupráce v oblasti boja proti falšovaniu a autorskému pirátstvu. Stal sa **kontaktným bodom Európskeho strediska pre sledovanie falšovania a autorského pirátstva**, ktorý má implementovať opatrenia zamerané na znižovanie miery porušovania práv duševného vlastníctva na národnej úrovni.

Prvé pracovné stretnutie medzirezortnej komisie sa uskutočnilo 1. júla 2011 na Colnom riaditeľstve SR v Bratislave. Členmi tejto komisie, na čele ktorej je predsedníčka ÚPV SR Ing. Darina Kyliánová, sú zástupcovia:

- Colného riaditeľstva SR
- Ministerstva financií SR
- Ministerstva hospodárstva SR
- Ministerstva kultúry SR
- Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
- Ministerstva spravodlivosti SR
- Ministerstva vnútra SR
- Ministerstva zdravotníctva SR
- Ministerstva zahraničných vecí SR
- Generálnej prokuratúry SR
- Slovenskej obchodnej inšpekcie

V úvode pracovného stretnutia D. Kyliánová informovala o podpísanom **Memorande o technickej spolupráci** medzi Úradom pre harmonizáciu vnútorného trhu (OHIM) a Európskou komisiou (18. apríla 2011). V súčasnosti je v schvaľovacom procese návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o poverení OHIM-u úlohami súvisiacimi s ochranou práv duševného vlastníctva. **Európske stredisko pre sledovanie falšovania a autorského pirátstva bude začlenené do organizačnej štruktúry OHIM-u**. Ten vypracuje stratégiu na zvyšovanie povedomia verejnosti o ochrane práv duševného vlastníctva vrátane organizovania školení pre colníkov, políciu i sudcov, vytvorí online databázu týkajúcu sa porušovania práv z ochranných známok a dizajnov, pripraví súvisiacu legislatívu a systémy na výmenu informácií medzi členskými štátmi o porušovaní práv duševného vlastníctva.

Aktivity OHIM-u spojené s činnosťou Európskeho strediska pre sledovanie falšovania a autorského pirátstva sú zakotvené aj **v Strategickom pláne OHIM-u na roky 2011 – 2015**, ktorý bol schválený na zasadnutí jeho Správnej rady v máji.

Členovia Medzirezortnej komisie pre koordináciu spolupráce v oblasti boja proti falšovaniu a autorskému pirátstvu na prvom pracovnom stretnutí **analyzovali existujúce i potenciálne aktivity v danej oblasti**. V tejto súvislosti hovorili o ďalšom smerovaní informačného portálu www.dusevnevlastnictvo.gov.sk, o možnostiach zverejňovať na webe i nebezpečné lieky a falšované potraviny a v neposlednom rade sa zamerali na identifikáciu potrieb súvisiacich s plnením úloh.

Komisia pripraví **Národnú stratégiu boja proti falšovaniu a autorskému pirátstvu**.

(ež)

Úspešná obhajoba systému manažérstva kvality

Po troch rokoch od získania certifikátu systému manažérstva kvality podľa normy STN EN ISO 9001/EN ISO 9001:2000 **ÚPV SR absolvoval 17. a 20. júna recertifikačný audit** v zmysle medzičasom revidovanej normy na STN EN ISO 9001/EN ISO 9001:2008.

Audítori nezávislého certifikačného orgánu ELBACERT®, a. s., so sídlom v Kremnici Ing. Milan Šesták a PaedDr. Ján Čeman preverili efektívnosť systému s ohľadom na interné a externé zmeny od udelenia certifikátu, pričom v úrade došlo najmä k zmene jeho organizačného poriadku, a to od 1. januára 2011.

Vedúci audítora M. Šesták v tejto súvislosti uviedol:

– *Počas auditu sme sa zamerali hlavne na preverenie vplyvov tejto zmeny na riadenie procesov ako takých, systém dokumentácie a hlavne na praktické fungovanie organizácie. ÚPV SR zvládol zmenu s prehľadom, neidentifikovali sme žiadne zaváhania. Dodržal požiadavky nielen certifikačnej normy, ale akceptoval aj pripomienky a upozornenia na nedostatky v riadení zmien z predchádzajúcich auditov.*

V rámci recertifikačného auditu **neboli zistené žiadne nezhody** v súvislosti s politikou kvality v úrade, naopak, dominovali jeho silné stránky, napríklad zníženie počtu nevybavených prihlášok z minulosti, webové sídlo ako nástroj komunikácie s verejnosťou, aktívna práca v oblasti strategického riadenia a pod.

– *Samozrejme, vždy existuje priestor na zlepšovanie, – podotkol M. Šesták. – Dôležité však je, že pracovníci ÚPV SR a jeho vedenie sú ústretoví k pozitívnym zmenám a procesu neustáleho zlepšovania. A nielen preto, že je to nevyhnutý predpoklad fungovania organizácie, aj vzhľadom na obmedzené zdroje, no ide aj o vnútorné presvedčenie konkrétnych ľudí, že zlepšovať má zmysel. V tom vidím najväčšiu silu vášho úradu.*

(mb)

Foto: archív ÚPV SR

Zasadanie V4 + 3

Secesný 106-ročný Grandhotel Praha v Tatranskej Lomnici (postavený podľa architektonického návrhu Guida Hoepfnera, rodáka zo Spišského Podhradia) bol **15. – 17. júna 2011** miestom v poradí 21. rokovania predsedov patentových úradov krajín Vyšehradskej štvorky, pričom v posledný deň rokovania sa k nim pripojili aj zástupcovia patentových úradov Rakúska, Chorvátska a Slovinska.

Okrem bežných tém týkajúcich sa činnosti národných patentových úradov a medzinárodných organizácií pôsobiacich v oblasti duševného vlastníctva (Európsky patentový úrad, Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu, Svetová organizácia duševného vlastníctva) sa diskusie sústredili na **ďalšie smerovania národných úradov v kontexte zmien na známkovej a patentovej scéne v Európe**. Vo všeobecnosti silnie komunitárny princíp konaní o ochranných známkach a dizajnoch a čoskoro dôjde aj k zásadným zmenám v oblasti patentov – má byť vytvorený inštitút európskeho patentu s jednotným účinkom.

I keď národné systémy, tak známkové/dizajnové, ako aj patentové, nestrácajú na opodstatnenosti (pre prihlasovateľov sú zmysluplnou teritoriálnou alternatívou a majú svoje miesto aj v ich známkových a patentových stratégiách), **národné úrady by mali byť aktívnejšie v presadzovaní projektov del'by práce v medzinárodnom meradle**. Ide o to, aby bola viac uznávaná a zároveň využívaná práca národných expertov.

Jedným z takýchto projektov je **Danube Patent Institute (DPI)** – PCT rešeršná autorita strednej Európy, ktorého **súčasťou by mal byť aj ÚPV SR**. Cieľom DPI je vytvoriť pre priemysel v strednej Európe vstupnú bránu do medzinárodného patentového systému. ÚPV SR je pripravený poskytnúť „virtuálnemu“ inštitútu expertov špecializujúcich sa na oblasť organickej chémie. DPI by mal začať svoju činnosť v prvej polovici roka 2012.

Predsedovia patentových úradov sa dotkli aj **nárastu agendy úradov** (boj proti falšovaniu a autorskému pirátstvu, klientske služby, osvetové a marketingové aktivity atď.), čím kopírujú vývoj v medzinárodných organizáciách. Táto skutočnosť vytvára tlak na čiastočné preorientovanie odborného a technického zázemia úradov a tým aj na zmeny v kompetenčných zákonoch jednotlivých krajín.

Najbližšie rokovanie predsedov patentových úradov krajín Vyšehradskej štvorky sa uskutoční v júni budúceho roka v poľskom Wroclawe.

(jp)

Foto: www.ghpraha.sk

EPO a jej členské štáty sa stretli v Bratislave, aby prehodnotili politiku spolupráce

Predstavitelia Európskeho patentového úradu (EPÚ) a členských štátov Európskej patentovej organizácie (EPO) sa **14. – 15. júna 2011** stretli v Bratislave, aby prerokovali možnosti ďalšej spolupráce s cieľom zlepšiť kvalitu a efektívnosť európskeho patentového systému tak, aby lepšie slúžil rozvoju priemyslu. Piate výročné **stretnutie spoluorganizované ÚPV SR** sa konalo v období, keď Európska únia prehodnocuje svoju stratégiu v oblasti práv duševného vlastníctva. Jej hlavnými prioritami sú zavedenie jednotného systému v oblasti patentov a právnych sporov a zlepšenie prostredia pre inovácie.

Prezident EPÚ Benoît Battistelli v otváracom prejave konferencie zdôraznil potrebu užšej spolupráce medzi EPÚ a členskými krajinami EPO. – *Ide o vzrušujúce obdobie, keď Európa v otázkach priemyselného vlastníctva napreduje. Potrebujeme prehodnotiť spôsob spolupráce s národnými patentovými úradmi, aby sme zabezpečili úspešnosť nášho úsilia a poskytovali európskemu priemyslu lepší servis.*

Tohtoročné stretnutie bolo zamerané na tri hlavné témy: organizovanie školení/vzdelávacie aktivity, zvýšenie povedomia o priemyselnom vlastníctve a patentové informácie a nástroje IT, služby a štandardy.

– *Naša organizácia má 38 členských štátov, z ktorých sedem do nej vstúpilo v roku 2007,* – uviedol **viceprezident EPÚ pre medzinárodné otázky Raimund Lutz**. – *Politiku spolupráce EPÚ je potrebné prehodnotiť tak, aby riešila výzvy rastúcej počtu členov a ich rôznorodosť. Naša stratégia by mala byť flexibilnejšia a zohľadňovať individuálne potreby jednotlivých krajín.*

Príkladom spolupráce, ktorá bude prínosom pre európsky obchod, je spoločný **projekt medzi EPÚ a národnými patentovými úradmi v oblasti strojového prekladu 28 európskych jazykov**. Poskytne technické informácie firmám a vynálezcom v rámci Európy v ich vlastnom jazyku. – *Cieľom je prelomiť jazykové bariéry a sprístupniť patentové informácie používateľom patentového systému, predovšetkým malým a stredným podnikom, ako aj znížiť náklady na preklady, čo zvýši konkurencieschopnosť európskych firiem na svetových trhoch,* – uviedol B. Battistelli.

Základom spomínaného projektu sú partnerské dohody podpísané v marci tohto roka medzi EPÚ a spoločnosťou Google o strojovom preklade patentov v 28 európskych jazykoch plus čínština, japončina, kórejčina a ruština.

Program strojového prekladu zohrá dôležitú úlohu aj v prípade plánovaného jednotného patentu, ktorý v súčasnosti európske inštitúcie prerokujú a ktorého cieľom je zjednodušiť postupy a znížiť náklady na ochranu vynálezov v Európe.

Tomáš Kakula v zastúpení poslanca Národnej rady SR a predsedu parlamentného Výboru pre európske záležitosti Ivana Štefana uvítal pokrok v oblasti vytvárania jednotného patentu.

– *Nemôžeme si dovoliť nepočúvať používateľov, ktorí volajú po cenovo dostupnom a celosvetovo konkurencieschopnom patentovom systéme v rámci celej EÚ,* – konštatoval. – *Zavedenie jednotného patentového systému prichádza pre Slovensko v pravý čas. Po rokoch posilňovania našej ekonomiky prostredníctvom zahraničných investícií v pásovej výrobe sa naliehavo usilujeme o naštartovanie „tvorivejších“ hospodárskych odvetví.*

EPÚ poskytuje jednotlivým vynálezcom a firmám z celého sveta centralizovaný servis na jednom mieste. Umožňuje im získať ochranu ich patentu až v 40 európskych štátoch prostredníctvom jednotného postupu – podaním len jednej žiadosti. **EPÚ je dnes druhou najväčšou európskou organizáciou**, ktorá zamestnáva 7 000 ľudí viac ako 30 rôznych národností v Mníchove, Haagu, Berlíne, Viedni a Bruseli. Je výkonným orgánom EPO, pričom je plne financovaný z vlastných zdrojov s ročným rozpočtom 1,6 miliardy eur.

(jp)

Foto: www.epo.org

Pomôcka pre univerzity a súkromný sektor – Lambertove dohody

Potreba zverejňovať a sprístupňovať výsledky výskumu a vývoja sa často považuje za nezlučiteľnú s požiadavkami priemyslu na ochranu informácií prostredníctvom utajenia alebo práv duševného vlastníctva. V praxi sa však ukazuje, že podpora inovácií a rozširovanie nových poznatkov môžu byť zlučiteľné, pokiaľ sú otázky duševného vlastníctva chápané a spravované profesionálne. Vzájomné pôsobenie pri týchto činnostiach môžu uľahčiť britské vzorové zmluvy – **Lambertove dohody** vychádzajúce z anglosaského právneho systému.

Ponúkame vám päť modelových dohôd o spolupráci v oblasti výskumu určených vysokým školám a firmám, ktoré sa chcú spoločne podieľať na výskumných projektoch. Dohody neboli primárne vytvorené s cieľom maximalizovať komerčnú návratnosť, ale skôr podporovať spoluprácu vysokých škôl a priemyslu.

Vzorové dohody predstavujú východiskové body, ktorými je možné **ušetriť čas i peniaze vynaložené na vyjednávanie**. Príslušné strany sa môžu inšpirovať jedným z piatich modelových postupov, ktorý im najviac vyhovuje na dosiahnutie dohody a podpísanie zmluvy ešte predtým, ako začnú práce na projekte.

Lambertove dohody	Zmluvné podmienky	Majiteľ priemyselných práv
Dohoda 1	Sponzor má nevylučné práva na používanie výsledkov výskumu v špecifickej oblasti.	univerzita
Dohoda 2	Sponzor môže uzatvárať ďalšiu licenciu s inou univerzitou.	univerzita
Dohoda 3	Sponzor môže vyjednávať o postúpení výsledkov výskumu inej univerzite.	univerzita
Dohoda 4	Univerzita má právo využívať výsledky výskumu na nekomerčné účely.	sponzor
Dohoda 5	Zmluva o výskume: univerzita nezverejní výsledky výskumu bez súhlasu sponzora.	sponzor

(mm)

Správy z WIPO

O hercoch, filme a digitálnych technológiách

Španielska filmová hviezda Javier Bardem, egyptská filmová ikona Esaad Younisová, britský filmový producent Iain Smith a indický producent Bobby Bedi diskutovali 19. júla v ženevskom sídle Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) o vízii filmového priemyslu, výzvach i možnostiach digitálneho prostredia.

J. Bardem zdôraznil potrebu rešpektovania práv hercov, podotkol, že pirátstvo oslabuje aj rozvoj filmového priemyslu a brzdí spoločenský vývoj. – *Patrím k tej skupine hercov na svete, ktorí si vďaka svojim aktivitám nežívajú zle, no prišiel som do Ženevy preto, aby som podporil rešpektovanie*

práv väčšiny, ktorá zápasí s prežitím. Až 90 % umelcov má problémy žiť z toho, čo robia.

E. Younisová, B. Bedi a I. Smith upozornili, že **pirátstvo ohrozuje svetové kultúrne dedičstvo** a vlády sú spoluzodpovedné za zachovanie takéto dedičstva. Najmä v rozvojových krajinách zaznamenávajú nemalé straty zo špirálovite sa vyvíjajúceho pirátstva. – *Celá ekonomika zábavného priemyslu sa zaoberá sama sebou a nie tým, ako sa rozožiera, ochabuje a ovláda.*

Generálny riaditeľ WIPO Francis Gurry v rozhovore pre ženevský diplomatický zbor uviedol, že návšteva rešpektovaných zástupcov filmového priemyslu bola naplánovaná v súvislosti so snahou Stáleho výboru WIPO pre autorské práva a práva súvisiace zlepšiť ochranu práv hercov v rámci pripravovanej **dohody o Medzinárodnej ochrane audiovizuálnych výkonov**. Navrhnutá dohoda by mala prispieť k zväčšeniu komplexného právneho rámca vrátane práv hercov a práv audiovizuálnych výkonov.

– *V mnohých krajinách audiovizuálne výkony hercov nie sú uznané ako práva. Je potrebné, aby sa tento trend v celosvetovom meradle zmenil, a preto dúfame, že dohoda bude akceptovaná.*

– *V mnohých krajinách audiovizuálne výkony hercov nie sú uznané ako práva. Je potrebné, aby sa tento trend v celosvetovom meradle zmenil, a preto dúfame, že dohoda bude akceptovaná.*

www.wipo.int
(ač)

Foto: www.wipo.int

O úlohe inovácií súvisiacich s klimatickými zmenami

V Ženeve sa **11. – 12. júla 2011** konala **medzinárodná konferencia** o úlohe inovácií v rozvoji a šírení zelených technológií, ktorá zároveň poskytla riešenia na výzvy predstavujúce klimatické zmeny.

Účastníkmi konferencie boli zástupcovia medzinárodných organizácií, vlád, priemyslu a civilného sektora. Venovali sa aj inovačnému partnerstvu medzi verejným a súkromným sektorom. Partnerstvo výskumu a vývoja (**R&D**) spolu s ekonomickými možnosťami sú rozhodujúcimi činiteľmi v procese inovácií.

Na konferencii sa hovorilo tiež o faktoroch **stimulujúcich inovácie**, ktoré môžu byť integrované do rozvoja R&D, o možnostiach **zvyšovania produktivity**, prístupe na trh a rovnako o **manažovaní duševného vlastníctva**.

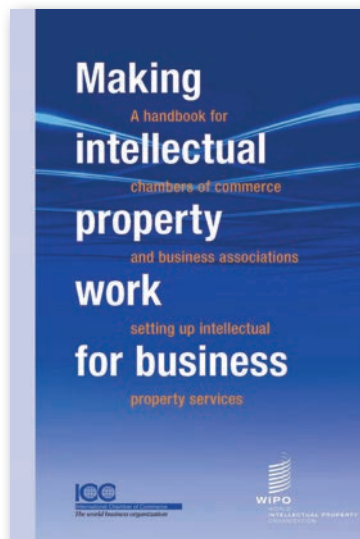
Systém duševného vlastníctva je jedným zo základných nástrojov politiky na stimulovanie inovácií a investícií do R&D, na spoluprácu podnikov a poskytovanie licencií zameraných na transfer technológií.

V rámci diskusných príspevkov boli prezentované i partnerské modely v inováciách, konkrétne príklady technologického transferu súvisiaceho s klimatickými zmenami a možnosti financovania rozvoja zelených technológií.

www.wipo.int
(ač)

Užitočná publikácia

Obchodným komorám a združeniam podnikateľov je určená publikácia, ktorú pripravila a v júni tohto roka vydala Medzinárodná obchodná komora (International Chamber of Commerce – ICC) v spolupráci s WIPO.

Dôvodom pre vznik publikácie boli výsledky prieskumu, ktorý v roku 2007 vykonal Rakúsky inštitút pre MSP (Prehľad služieb na podporu malých a stredných podnikov v oblasti duševného a priemyselného vlastníctva na národnej a regionálnej úrovni; 510 respondentov).

Z výsledkov prieskumu vyplýva, že hoci sú obchodné komory a podnikateľské združenia ideálnym miestom na poskytovanie služieb v oblasti duševného vlastníctva, iba malé percento členskej základne vyhľadáva poradenstvo v danej oblasti práve u nich (pozri tabuľku).

V poskytovaní informácií o duševnom vlastníctve stále dominujú patentové úrady či patentoví zástupcovia, ktorých pravidelne oslovuje 17, resp. 24 percent klientov z MSP komunity. V obchodných komorách alebo združeniach podnikateľov hľadá informácie o duševnom vlastníctve iba 6 percent klientov. Zvyšné percentá tvoria rôzne organizácie na národnej alebo regionálnej úrovni.

	patentové úrady	patentoví zástupcovia	obchod. komory a podnik. združenia
pravidelne	17	24	6
príležitostne	37	29	19

Údaje sú v percentách; tabuľka je zostavená z vybraných údajov z publikácie *Making Intellectual Property Work for Business*, s. 10.

Publikácia má charakter príručky a v jednotlivých kapitolách poskytuje návod, ako postupovať pri založení a samotnej prevádzke servisného centra pre duševné vlastníctvo v rámci obchodnej komory alebo združenia. Ako autori zdôrazňujú – *...podporu subjektom je potrebné poskytovať v rámci celého inovačného procesu: od vývoja produktu cez registračný proces až po komercializáciu nehmotného majetku.*

Autori publikácie však nezostávajú len pri teórii. **Súčasťou publikácie sú i konkrétne príklady z ponuky služieb národných obchodných komôr 15 krajín,** napr. Nemecka, Ukrajiny, Švajčiarska, Maďarska, ale aj Indie či Spojených štátov.

Príručka v anglickom jazyku je dostupná na adresách:
ICC – www.iccwbo.org/policy/ip/id44078/index.html
WIPO – www.wipo.int/sme/en/documents/guides/

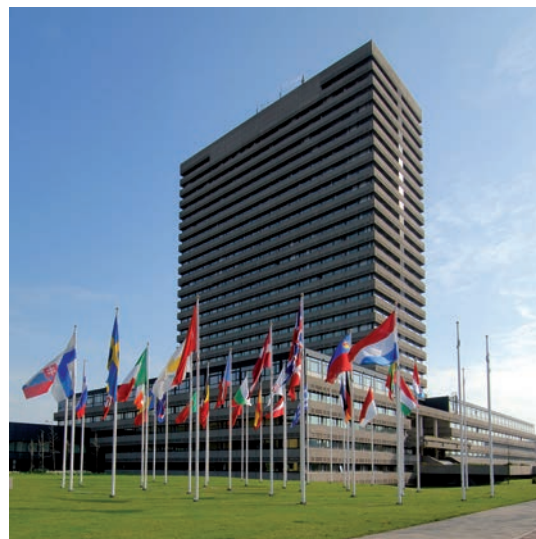
(kd)

Foto: www.wipo.int

Správy z EPO

128. zasadanie

V dňoch **29. – 30. júna 2011** sa v holandskom Haagu konalo 128. zasadanie **Správnej rady Európskej patentovej organizácie (SR EPO)**, ktoré viedol jej predseda Jesper Kongstad. Na zasadaní sa zúčastnili zástupcovia všetkých 38 členských štátov EPO.

SR EPO poverila prezidenta Európskeho patentového úradu (EPÚ) **Benoïta Battistelliho začatím rokovaní s vládou Tuniskej republiky** o spolupráci a v rámci nej aj o podpise dohody týkajúcej sa validácie európskych patentov.

Validačný systém poskytuje prihlasovateľom možnosť validovať európske patentové prihlášky a patenty s účinkom pre neeurópske štáty, čím získajú spoľahlivú patentovú ochranu v krajinách, ktoré nemajú rešeršný a prieskumový systém. Uzavretie validačnej dohody s Tuniskom môže zlepšiť úroveň patentovej ochrany v tejto krajine.

Spolupráca medzi Národným inštitútom pre normalizáciu a priemyselné vlastníctvo Tuniska (INNORPI) a EPÚ sa zameria na rozvoj technických a ľudských zdrojov, výmenu informácií, vzájomné návštevy expertov, študijné pobyty, vzdelávanie a podporu inovácií.

Jedným z dôležitých bodov rokovania SR EPO bol **Strategický plán rozvoja informačných technológií na roky 2011/15 (IT Roadmap)**, ktorý vychádza zo štúdie o využívaní informačných technológií v EPÚ¹. Strategický plán SR EPO schválila.

EPÚ dlhodobo zastáva vedúcu pozíciu pri vyhľadávaní a poskytovaní patentových informácií. Jeho cieľom je aj naďalej ponúkať používateľom – interným aj externým – čo najlepšie služby v prospech európskej ekonomiky: **najlepšiu kvalitu za najnižšiu cenu.**

¹ Pozri 127. zasadanie. In *Duševné vlastníctvo*, 2011, roč. XV, č. 4 s. 60.

EPÚ bude investovať do dvoch kľúčových oblastí, ktoré boli v štúdií identifikované:

1. rešeršné nástroje a riadenie toku informácií (information management)
2. proces udeľovania patentov

Investovanie do rešeršných nástrojov a riadenia toku informácií bude mať za následok zlepšenie efektivity práce prieskumových pracovníkov a zároveň zlepšenie kvality ako takej.

V nasledujúcich rokoch sa očakáva nárast objemu patentovej dokumentácie, a preto je potrebné, aby prieskumoví pracovníci aj široká verejnosť mali lepší prístup k stavu techniky vrátane dokumentov z Ázie. Vyhľadávacie služby EPÚ budú aj naďalej závisieť od kvality rešeršného systému EPOQUE, kvality a rozsahu zbierok patentovej a nepatentovej literatúry a tiež od využívania programu automatických prekladov.

Cieľom investícií do procesu udeľovania patentov je nielen prebudovať, resp. zracionalizovať celý systém, ale poskytnúť zamestnancom aj moderné pracovné prostredie spĺňajúce súčasne i budúce trendy, napríklad i prácu z domu.

Celkové náklady na obdobie rokov 2011– 2015 sa odhadujú na **65 mil. eur**. Na projektoch sa bude podieľať približne 60 – 70 interných zamestnancov.

V EPÚ zároveň kladú veľký dôraz aj na investovanie do vzdelávania zamestnancov. Pomôže podporiť zmeny vyplývajúce z nového spôsobu práce prieskumových pracovníkov a IT špecialistov v úrade.

Na 128. zasadaní SR EPO zvolili nového podpredsedu Výboru pre technickú a prevádzkovú podporu (TOSC). Stala sa ním **Bucura Ionescuová z Rumunska** a funkciu bude vykonávať tri roky.

(zv)

Foto: www.epo.org

EPÚ opäť na čele v kvalite patentov

Z hľadiska kvality udeľovaných patentov už druhý rok po sebe je EPÚ hodnotený ako **najlepší spomedzi piatich najväčších svetových patentových úradov**. Vyplýva to z prieskumu, ktorý medzi podnikovými a súkromnými právnymi zástupcami pre oblasť duševného vlastníctva vykonali v prvom polroku 2011 agentúra Thomson Reuters a časopis Intellectual Asset Management (IAM).

THOMSON REUTERS

Výsledky prieskumu zverejnené v júnovom čísle IAM-u ukázali, že EPÚ v kvalite udeľovaných patentov vedie pred ďalšími patentovými úradmi s veľkým náskokom, dokonca si zlepšil svoje postavenie v porovnaní s vlašajškom.

Podľa prieskumu, 74 % podnikových právnych zástupcov si myslí, že kvalita patentov udeľovaných EPÚ je „*výborná alebo veľmi dobrá*“ (71 % v minulom roku); rovnako odpovedalo 62 % súkromných advokátov (56 % v minulom roku).

Na druhom mieste v hodnotení skončil **Japonský patentový úrad** (57 %, resp. 43 %). Za ním nasledujú Patentový a známkový úrad USA, Kórejský úrad duševného vlastníctva a Štátny úrad duševného vlastníctva Číny.

– *Výsledky prieskumu len potvrdili snahu EPÚ posilniť kvalitu európskych patentov v prospech spoločnosti a hospodárstva, – uviedol prezident EPÚ Benoît Battistelli. – Kvalita bola vždy súčasťou politiky EPÚ, pretože len vysokokvalitné patenty môžu poskytnúť právnu istotu, ktorá z nich robí cenný nástroj pre firmy, jednotlivých vynálezcov a ďalšie zainteresované strany. EPÚ bude aj naďalej pokračovať v úsilí zvyšovať kvalitu patentov, a to zjednodušovaním postupov a zdokonaľovaním informačných systémov. Prieskum ukázal, že naše doterajšie úsilie vytvoriť patentový systém založený na kvalite sa vypláca.*

Redaktor časopisu IAM Joffe Wild: – *Prieskumu sa zúčastnili podnikoví právnici a odborníci zo súkromnej sféry so skúsenosťami zo svetových patentových úradov, a preto by mali vedieť, čo hovoria. Respondenti sú presvedčení, že v súčasnosti práve EPÚ určuje celosvetový štandard v kvalite patentov a snahou ostatných úradov by malo byť vyrovnáť sa mu.*

Z prieskumu tiež vyplynulo, že **kvalita patentov**, ktoré udeľuje EPÚ, **sa oproti predchádzajúcim rokom zvýšila**. Uviedlo to 22 % podnikových právnikov a 26 % súkromných advokátov. Približne dve tretiny respondentov si myslí, že kvalita zostala na rovnakej úrovni a 7 %, resp. 9 % opýtaných odpovedalo, že kvalita sa znížila.

Do prieskumu sa zapojilo takmer 700 patentových zástupcov z podnikovej a privátnej sféry – čitatelia časopisu IAM.

(jš, kd)

EPÚ a Google: Čo ďalej?

V predchádzajúcich dvoch číslach časopisu Duševné vlastníctvo² sme informovali o spolupráci EPÚ a spoločnosti Google na spoločnom projekte strojového prekladu z a do 28 európskych jazykov.

Práce na projekte pokračujú. V máji 2011 na stretnutí, ktoré malo technický charakter, zástupcovia Googlu prezentovali spôsob, akým bude prekladač slúžiť prihlasovateľom a prieskumovým pracovníkom pri ich práci.

Prekladač pracuje takto: do systému sa vloží veľký objem textu (manuálne preklady patentov) a štatistickými technikami učenia sa vytvorí prekladový model. Po zaslaní požiadavky na preklad sú segmenty viet porovnané so segmentmi, ktoré má Google prekladač vo svojej databáze z manuálnych prekladov. Dômyselný štatistický algoritmus vytvorí strojový preklad založený na existujúcom

2 *Pozri: Spolupráca EPÚ a Google. In Duševné vlastníctvo, 2011, roč. XV, č. 1, s. 68. EPÚ a Google prelomili jazykovú bariéru. In Duševné vlastníctvo, 2011, roč. XV, č. 2, s. 61.*

tujúcim manuálnym preklade, a tak vzniknú použiteľné preklady bez toho, aby rozumel textu a poznal gramatiku.

EPÚ predpokladá, že poskytnutím údajov do databázy Google prekladača, ktorý sa bude na nich učiť, **dôjde k zlepšeniu strojového prekladu patentov.**

Pri úprave štatistického prekladacieho algoritmu **je dôležitá i spätná odozva** od používateľov, ktorá má viesť k zlepšeniu kvality prekladov v budúcich aktualizáciách dvojíc jazykov. Táto metóda sa využíva aj pri prekladoch, ktoré už poskytuje klasický Google Translate.

V rámci spolupráce Google, EPÚ a národných patentových úradov budú mať používatelia možnosť modifikovať strojové preklady, upravovať ich a zosúladiť s terminológiou Medzinárodného patentového triedenia sa zlepši kvalita prekladov.

Čo sa v rámci projektu očakáva v druhom polroku 2011? Po tohtoročnom májovom stretnutí zainteresovaných **bola v prekladači použí-**

tá prvá dávka patentových súborov. Obsahovala upravené vety v anglickom, nemeckom, francúzskom, španielskom, talianskom a portugalskom jazyku a tiež príslušné technické súbory vytvorené v projekte európskych strojových prekladov, ktorý súčasnému projektu predchádzal.

Ďalším krokom bude použitie získaných textov v upravenej verzii prekladača, čo sa predpokladá v treťom štvrtroku 2011. Bude pokračovať integrácia prekladača Google do infraštruktúry EPÚ a začnú ho využívať i prieskumoví pracovníci. Spočiatku pôjde o preklady z 28 európskych, ázijských a z ruského jazyka do angličtiny. Vytvorené texty sa stanú súčasťou plnotextových rešeršných databáz EPÚ.

(zv)

Foto: www.epo.org

EPÚ a San Maríno spolupracujú na rozvoji duševného vlastníctva

Prezident EPÚ **Benoît Battistelli** sa **17. júna 2011**, v rámci svojej prvej oficiálnej návštevy **Sanmarínskej republiky**, stretol s predstaviteľmi tamojšej vlády, akademickej obce, priemyslu, obchodu i riaditeľom Patentového a známkového úradu San Marína Silviom Rossim. Diskutovali o tom, ako v krajine posilniť systém duševného vlastníctva, najmä s podporou uvedeného úradu.

V rámci stretnutí išlo o **identifikáciu iniciatív zameraných na zvýšenie povedomia o duševnom vlastníctve a na podporu priemyslu a vysokých škôl v krajine.** Projekty budú vychádzať z odborných znalostí Patentového a známkového úradu San Marína v kooperácii s EPÚ vrátane Univerzity San Marína, ktorá pripravuje zriadenie technologického parku.

B. Battistelli zdôraznil: – *Len v spolupráci s národnými patentovými úradmi prostredníctvom výmeny osvedčených postupov, know-how a nástrojov môžeme optimálne využiť dostupné zdroje a kompetencie v celej sieti európskych krajín.*

San Maríno je členom EPO od 1. júla 2009.

(jš)

Správy z OHIM-u

Konferencia o duševnom vlastníctve

Antonio Campinos, prezident Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (ochranné známky a dizajny) (OHIM), sa 1. – 2. septembra 2011 zúčastnil na Medzinárodnej konferencii o práve duševného vlastníctva, ktorú zorganizoval Stellenboschský inštitút (Stellenbosch Institute for Advanced Study). Vo svojom príchovore sa zmienil nielen o OHIM-e, ale tiež o súčasných globálnych ekonomických trendoch a výzvach, ktorým v blízkej bu-

dúcnosti bude čeliť systém duševného vlastníctva v Európskej únii. Okrem iného povedal:

– *Zatiaľ čo sa euro a viaceré európske ekonomiky v priebehu tohto roka ocitli pod nebyvalým tlakom, dopyt po ochranných známkach Spoločenstva a dizajnoch Spoločenstva je na vysokej úrovni. Dôvera v koncepciu jednotného trhu EÚ, na podporu ktorého boli tieto nástroje vytvorené, je stále neotrasiteľná. Duševné vlastníctvo má v svetovej ekonomike výsadné postavenie a aj v týchto ťažkých časoch má pre firmy význam investovať do inovácií a ich právnej ochrany.*

Hoci v rokoch 2007 – 2009 vplyvom ekonomických podmienok došlo k určitému poklesu prihlášok ochranných známk Spoločenstva, už v roku 2010 nastal obrat. Počet prihlášok sa zvýšil o 10 percent. V roku 2011 úrad očakáva vyše 107-tisíc prihlášok, čo je o takmer 10 percent viac ako vlani.

Pri dizajnových prihláškach po čiastočnom útlme v roku 2009 a oživení v roku 2010 predpokladáme v roku 2011 nárast o 7 percent, čo predstavuje približne 87-tisíc prihlášok.

Klienti nášho úradu pochádzajú zo 190 krajín sveta od Andorry po Zimbabwe, a preto pokojne môžeme konštatovať, že ide o globálne nástroje ochrany duševného vlastníctva.

Samozrejme, aj juhoafrické subjekty sú našimi klientmi. Doteraz náš úrad od nich prijal 2 100 žiadostí o zápis ochrannej známky Spoločenstva a vyše 300 žiadostí o registráciu dizajnu Spoločenstva. Nie sú to vysoké počty, predstavujú asi 0,25 percenta z celkového počtu prihlášok, ale vplyvom globalizácie očakávame ich nárast.

Konferencia sa konala na Právnickej fakulte Stellenboscheskej univerzity a odzneli na nej napríklad aj témy týkajúce sa ochranných známk v digitálnej ére či vymožitelnosti práv.

<http://oami.europa.eu>

http://oami.europa.eu/ows/rw/resource/documents/-OHIM/news/speech_by_a_campinos_stellenbosch.pdf

(jš)

Riešenie sporov mediáciou

V OHIM-e možno od septembra 2011 riešiť spory z ochranných známk a dizajnov Spoločenstva prostredníctvom mediátora. Ten uľahčuje komunikáciu medzi oboma stranami sporu, pomáha vytvoriť prostredie, v ktorom zúčastnené strany môžu otvorene diskutovať pri vzájomnom rešpektovaní jednotlivých názorov, pomáha klientom pochopiť príčiny vzniku sporu, hľadať alternatívy riešenia s cieľom dosiahnuť vzájomne akceptovateľnú dohodu.

Mediátor je povinný vykonávať činnosť nezávisle a nestranne. V prípade, že sú pochybnosti o jeho nezáujatosti, možno ho z výkonu mediácie odvolať.

Prezident OHIM-u A. Campinos rozhodol, že poplatky za mediáciu budú čo najnižšie. Tie mediácie, ktoré sa uskutočnia v sídle OHIM-u v Alicante, budú zadarmo. Pri mediáciách konaných v kancelárii OHIM-u v Bruseli bude poplatok 750 eur. Ide o paušálnu náhradu nákladov mediátora vrátane jeho cestovného a ubytovania. Mediácia v bruselskej kancelárii OHIM-u sa môže začať až po zaplatení správneho poplatku. Ak bude mediáčny proces neúspešný, správne poplatky sa nerefundujú. Účastníci sporu si náklady hradia sami.

Rozhodnutie o výške poplatkov za mediáciu nadobudlo účinnosť v septembri zverejnením v Úradnom vestníku OHIM-u č. 9/2011.

<http://oami.europa.eu>
(zv)

Súťaž dizajnérov

OHIM a Európske stredisko pre sledovanie falšovania a autorského pirátstva vyhlásili v máji tohto roka súťaž Hands off my design/Ruky preč od môjho dizajnu. Súťaž s podporou Medzinárodnej asociácie univerzít a vysokých škôl umenia, dizajnu a médií je určená amatérskym i profesionálnym dizajnérom.

Organizátori naďalej vyzývajú záujemcov na predkladanie inovatívnych návrhov plagátov a videí, ktoré môžu byť použité ako marketingové nástroje zamerané na ilustráciu nebezpečenstva a negatívneho vplyvu falzifikátov a nelegálnych kópií.

Od vyhlásenia súťaže sa správa o nej objavila na viac ako 300 webových sídlach súvisiacich s dizajnom, internetových stránkach univerzít a vysokých škôl špecializujúcich sa na dizajn, weboch zameraných na duševné vlastníctvo, na blogoch, sociálnych sieťach a pod.

Oficiálna stránka www.handsoffmydesign.com od vyhlásenia súťaže zdvojnásobila obvyklý počet návštevníkov z asi 2 000 mesačne na 4 000, čo svedčí o tom, aká aktuálna a dôležitá je ochrana dizajnu.

Zaregistrovať sa do súťaže je možné do 15. októbra 2011 a do 1. novembra 2011 je potrebné predložiť súťažné návrhy.

<http://oami.europa.eu>
(jš)

Správy z EÚ

EÚ a Čína sa dohodli na ďalšej spolupráci pri ochrane duševného vlastníctva

Zástupcovia Európskej komisie, Európskeho patentového úradu (EPÚ), Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu a veľvyslanec Čínskej ľudovej republiky pre EÚ sa 13. septembra 2011 stretli v Bruseli, aby podpísali dohodu o pokračovaní spolupráce v oblasti práv duševného vlastníctva (IPR) po úspešnom završení štvorročného projektu v hodnote 16 mil. eur.

EU-CHINA PROJECT ON THE PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS (IPR2)
中国 – 欧盟知识产权保护项目(二期)

V rámci spoločného projektu EÚ a Číny na ochranu práv duševného vlastníctva, známeho ako IPR2, európski a čínski experti vrátane odborníkov z priemyslu a akademickej obce, ale aj sudcovia a zákonodarcovia, sa v rokoch 2007 – 2011 aktívne zúčastnili na vyše 200 školeniach a seminároch po celej Číne.

Jean-Luc Demarty, generálny riaditeľ Európskej komisie pre obchod, uviedol:

– Práva duševného vlastníctva zohrávajú v EÚ, Číne i vo svete strategickú úlohu v rozvoji inovácií a trhov pre podniky, najmä malé a stredné. Európa a Čína uznávajú, že vzájomné porozumenie v otázkach ochrany duševného vlastníctva a ďalšieho zlepšenia prostredia na presadzovanie práv duševného vlastníctva v Číne sú kľúčovými faktormi hospodárskeho rastu a rozhodujúcim prvkom medzi obchodnými a investičnými vzťahmi medzi EÚ a Čínou. Vytváranie expertných väzieb medzi oboma stranami bolo a aj naďalej ostáva veľmi účinným prostriedkom na riešenie problémov v konkrétnych oblastiach spoločného záujmu.

Dirk Meganck, riaditeľ pre rozvoj a spoluprácu Ázie, Strednej Ázie a Pacifiku konštatoval: – Projekt IPR2 splnil očakávania. Je dobrým príkladom spolupráce EÚ a Číny a tiež efektívneho využitia financií daňových poplatníkov EÚ. V oblasti duševného vlastníctva je však potrebné aj naďalej úzko spolupracovať.

– Úspešné dokončenie projektu IPR2 je míľnikom v spolupráci veľkého počtu čínskych orgánov a európskych inštitúcií, – povedal **Raimund Lutz, viceprezident EPÚ pre právne a medzinárodné záležitosti**. – Tento významný projekt je založený na informáciách od používateľov systému duševného vlastníctva. Mnoho činností v rámci IPR2 bolo stanovených na základe spätnej väzby od európskych a čínskych podnikov a združení. Som presvedčený, že vzťahy medzi Čínou a Európou budú aj naďalej zohrávať významnú úlohu v úspešnej ochrane duševného vlastníctva na globálnej úrovni.

Počas realizácie projektu IPR2 bolo vytvorených vyše 1 200 dokumentov a informačných nástrojov, poprední európski a čínski odborníci vydali viac ako 50 publikácií vrátane právnych predpisov v čínštine a angličtine.

Projekt IPR2 sa začal v roku 2007 s rozpočtom 16,3 mil. eur a je financovaný EÚ i Čínou. Jeho cieľom je zvýšiť spoľahlivosť, efektívnosť a dostupnosť systému duševného vlastníctva v Číne. Do odbornej spolupráce, vzdelávania, podpory súkromného sektora a iniciatív v oblasti presadzovania práv duševného vlastníctva je zapojených množstvo vládnych úradníkov, podnikov i vedcov z Číny a Európy.

(jš, kd)

Jednotná patentová ochrana v Európe – vývoj v prvom polroku 2011

Rokovania z konca minulého roka ukázali, že vytvorenie patentu, ktorý by poskytoval rovnakú ochranu a mal rovnaké účinky na území všetkých 27 členských štátov EÚ, je v súčasnosti a s najväčšou pravdepodobnosťou aj v blízkej budúcnosti politicky nepriechodné. Ako sa predpokladalo, jednomyseľnú dohodu sa nepodarilo dosiahnuť v otázke jazykového režimu patentu EÚ.

Na základe uvedeného 25 členských štátov EÚ v súlade s článkom 329 Zmluvy o fungovaní Európskej únie požiadalo o povolenie **nadviazať posilnenú spoluprácu na účely vytvorenia jednotnej patentovej ochrany**¹. Európsky parlament odsúhlasil nadviazanie posilnenej spolupráce 15. februára 2011. Rada prijala rozhodnutie, ktorým členským štátom povolila nadviazať posilnenú spoluprácu², 10. marca 2011.

Ako reakciu na tento vývoj Európska komisia 13. apríla 2011 predložila dva legislatívne návrhy:

- návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely vytvorenia jednotnej ochrany patentov³ (ďalej návrh základného nariadenia) a
- návrh nariadenia Rady, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely vytvorenia jednotnej ochrany patentov so zreteľom na platný režim prekladov⁴.

Podľa návrhov nariadení má jednotnú patentovú ochranu na území členských štátov EÚ, ktoré sa zapojili do posilnenej spolupráce (ďalej aj zúčastnené členské štáty), poskytovať európsky patent, ktorého majiteľ v lehote jedného mesiaca od zverejnenia oznámenia o udelení patentu v Európskom patentovom vestníku **požiada o vyznačenie jednotného účinku** v špeciálnom registri vedenom EPÚ.

Konanie predchádzajúce získaniu európskeho patentu s jednotným účinkom sa nemá v ničom líšiť od konania predchádzajúceho získaniu „klasického“ európskeho patentu. Má prebiehať v jednom z troch pracovných jazykov EPÚ, teda v angličtine, nemčine alebo francúzštine. Patent má byť udelený v jazyku konania, v ktorom prebiehalo konanie o prihláške, pričom pred samot-

ným udelením patentu bude musieť prihlasovateľ na vlastné náklady zabezpečiť preklad patentových nárokov do zvyšných dvoch pracovných jazykov EPÚ.

Ak však v súvislosti s patentom nevznikne spor, majiteľ európskeho patentu s jednotným účinkom, na rozdiel od majiteľa „klasického“ európskeho patentu, nemá **po uplynutí prechodného obdobia predkladať žiadne ďalšie preklady patentu ani jeho častí**.

Tretím osobám majú byť poskytnuté vysokokvalitné **strojové preklady** patentov s jednotným účinkom a ich prihlášok do úradných jazykov všetkých zúčastnených členských štátov. Strojové preklady majú mať len informatívny charakter.

Počas prechodného obdobia, ktoré má trvať minimálne 6 a maximálne 12 rokov, má majiteľ európskeho patentu s jednotným účinkom predkladať aj preklad celého patentu

- do angličtiny, ak bude patent udelený v nemčine alebo vo francúzštine, alebo
- do úradného jazyka ktoréhokoľvek zo zúčastnených štátov, ak bude patent udelený v angličtine.

Preklady do angličtiny, resp. úradného jazyka niektorého zo zúčastnených členských štátov majú mať, podobne ako strojové preklady, len informatívny charakter.

Komisiou predložené návrhy nariadení boli členskými štátmi prerokované na zasadnutiach skupiny MERTENS⁵ a 30. mája 2011 aj Radou ministrov pre konkurencieschopnosť. Najzásadnejšie pripomienky členských štátov vznesené počas týchto rokovaní boli zohľadnené v prepracovaných návrhoch nariadení⁶.

Začiatkom júna Španielsko a Taliansko, ktoré možnosť vytvoriť systém jednotnej patentovej ochrany mechanizmom posilnenej spolupráce dlhodobo kritizujú, podali Súdnemu dvoru Európskej únie žaloby, ktorými žiadajú zrušenie rozhodnutia Rady z 10. marca 2011 (rozhodnutia, ktorým Rada povolila zúčastneným členským štátom nadviazať posilnenú spoluprácu s cieľom vytvoriť jednotnú patentovú ochranu). Napriek tomu sa členské štáty, ktoré sa do posilnenej spolupráce zapojili, na mimoriadnom zasadnutí Rady pre konkurencieschopnosť dňa 27. júna 2011 v Luxemburgu **jednomyseľne dohodli na všeobecnom prístupe k obom návrhom nariadení**. Návrh základného nariadenia bol následne **postúpený na schválenie Európskemu parlamentu**.

Podľa prepracovaných návrhov sa nariadenia nemajú uplatňovať skôr, ako nadobudne účinnosť dohoda, ktorou bude zriadený **jednotný súd na riešenie patentových sporov**. Očakáva sa, že intenzívne rokovania o návrhu takejto dohody budú prebiehať už počas poľského predsedníctva, t. j. v druhej polovici roka 2011.

(lm)

1 Žiadosť nepredložili Taliansko a Španielsko.

2 Rozhodnutie Rady 2011/167/EÚ z 10. 3. 2011, ktorým sa povoľuje posilnená spolupráca s cieľom vytvoriť jednotnú patentovú ochranu (Ú. v. EÚ L 76, 22. 3. 2011, s. 53).

3 Dokument Rady č. 9224/11

4 Dokument Rady č. 9226/11

5 Skupina zložená zo zástupcov stálych predstaviteľov členských štátov, Komisie, právnej služby a sekretariátu Rady poverená organizovaním rokovaní na úrovni Coreper II.

6 Dokument Rady č. 10629/11

Správy zo sveta

Nový americký zákon o vynálezoch

Spojené štáty americké – Na Strednej škole Thomasa Jeffersona pre vedu a technológiu so sídlom v Alexandrii vo Virgínii americký prezident **Barack Obama** podpísal **16. septembra 2011** (po predchádzajúcom schválení americkým senátom) nový americký zákon o vynálezoch (America Invent Act).

– *Mám radosť, že môžem podpísať tento zákon. Dlhoo očakávaná reforma urýchli konanie o patentoch, umožní vynálezcom a podnikateľom dostať nový vynález do praxe tak rýchlo, ako je to len možné,* – povedal B. Obama.

Súčasný systém patentového práva v USA pretrval bez výraznejších zmien takmer 60 rokov (od roku 1952) a často bol terčom kritiky z rôznych strán. Čas potrebný na získanie patentu sa neúmerne predlžoval a **v súčasnosti čaká na udelenie patentu v USA takmer 700 000 vynálezov.**

Hlavnou zmenou oproti minulosti je **prechod od princípu „first to invent“** (právo má prvý vynálezca; tento princíp sa prakticky uplatňoval len v USA) **na „first to file“** (právo má ten, kto prvý podal prihlášku), čím pominú zdĺhavé a nákladné spory o to, kto bol prvým vynálezcom.

Kritici však tvrdia, že zmena poškodí začínajúce firmy, pretože zatiaľ čo doteraz mohli prihlasovať svoje vynálezy aj s oneskorením, podľa nového zákona budú musieť podať prihlášku ihneď (čo ich môže finančne zaťažiť), v opačnom prípade budú riskovať, že ich predbehne niekto iný.

B. Obama je presvedčený, že – *nový americký zákon o vynálezoch pomôže dostať vynálezy na trh rýchlejšie, a tým sa vytvorí aj nové pracovné miesta. Kreativita doteraz nebola v Amerike až takou prioritou, no pre rast našej ekonomiky je potrebné ju všemožne podporovať.*

(zv)

Duševné vlastníctvo v inovatívnej ekonomike a priority jeho ochrany

Poľsko – V dňoch 7. – 9. septembra 2011 sa v Galérii poľského umenia devätnásteho storočia a na Jagelonskej univerzite v Krakove konalo VII. medzinárodné sympóziu **Duševné vlastníctvo v inovatívnej ekonomike. Priority ochrany duševného vlastníctva.**

Sympóziu zorganizoval **Poľský patentový úrad** v spolupráci s Európskym patentovým úradom (EPÚ), Svetovou organizáciou duševného vlastníctva (WIPO) a viacerými domácimi inštitúciami. Záštitu nad sympóziom mali prezident Európskeho parlamentu prof. Jerzy Buzek a podpredseda poľskej vlády a minister hospodárstva Waldemar Pawlak. Čestnými hosťami boli prezident EPÚ Benoit Battistelli, generálny riaditeľ WIPO Francis

Gurry, prezident Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu Antonio Campinos a ďalší.

Na sympóziu sa zúčastnilo **viac ako 300 účastníkov** – podnikatelia, významní zástupcovia poľských a zahraničných vysokých škôl, výskumných ústavov, finančných inštitúcií, nadácií a neziskových organizácií, predsedovia národných patentových úradov **vrátane predsedníčky ÚPV SR Dariny Kyliánovej** a medzinárodné subjekty verejného sektora spojené s tvorbou, financovaním a realizáciou inovatívnych riešení.

Prednášky a diskusie sa týkali najmä priorít ochrany duševného vlastníctva, inovácií v Európe a transferu technológií, prekonania bariér v procese financovania výskumu a jeho komercializácie, patentovej reformy, vymožitelnosti práv a v neposlednom rade boja proti pirátstvu. Spomínané faktory sú dôležité pri definovaní a prijímaní opatrení na prispôbenie systému duševného vlastníctva meniacim sa požiadavkám inovačného hospodárstva, a to tak na národnej, ako aj európskej i globálnej úrovni.

(zv)

Foto: www.uprp.pl

Globálny inovačný index (GII) 2011

Švajčiarsko – Popredná medzinárodná vzdelávacia a výskumná inštitúcia INSEAD spolu so svojimi partnermi vrátane Svetovej organizácie duševného vlastníctva oznámila výsledky Globálneho inovačného indexu vydaného v roku 2011.

Hodnotenie ukázalo, že inovácie sa stali globálnym fenoménom v šiestich európskych štátoch, ktoré sa umiestnili do 10. miesta, pričom **na prvom mieste v inováciách je Švajčiarsko.**

1. Švajčiarsko, 2. Švédsko, 3. Singapur, 4. Hongkong, 5. Fínsko, 6. Dánsko, 7. USA, 8. Kanada, 9. Holandsko, 10. Veľká Británia.

Až päť severských ekonomík sa umiestnilo v prvej dvadsiatke (11. Island, 18. Nórsko), čo svedčí o veľmi silnej výkonnosti nordického regiónu.

Globálny inovačný index je priemerné skóre vstupných pilierov označujúcich vhodnosť prostredia pre inovácie a výstupov, resp. konkrétnych inovačných výsledkov, t. j. pomer dvoch subindexov, ktorý ukáže, ako ekonomické vplyvy umožňujú stimulovať inovačné výsledky.

Inovačný vstupný subindex tvorí päť pilierov: inštitúcie, ľudský kapitál a výskum, infraštruktúra, sofistikovaný trh a sofistikovaný biznis.

Inovačný výstupný subindex je tvorený dvoma piliermi: vedecké výstupy a tvorivé výstupy.

www.wipo.int/about-wipo/en/copyright_dialogue
(ač)

Nové publikácie

Výber zahraničných publikácií

- AMMAR, Jamil. Think consumer : the enforcement of the trade mark quality guarantee revisited.
Newcastle upon Tyne : Cambridge Scholars, 2011. 224 s.
ISBN 9781443826860.
- BAINBRIDGE, David I., HOWELL, Claire. Intellectual property law.
Harlow : Pearson Longman, 2011. 193 s.
ISBN 9781408237861.
- BOHANNAN, Christina. Creation without restraint : promoting liberty and rivalry in innovation.
New York : Oxford University Press, 2011.
ISBN 9780199738830.
- CAVICCHI, Jon R. Intellectual property : a global directory of acronyms and abbreviations.
Buffalo : William S. Hein, 2011.
ISBN 9780837738086.
- CONCISE European trade mark and design law.
Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2011. 598 s.
ISBN 9789041124074.
- DINWOODIE, Graeme B., JANIS, Mark D. Trademarks and unfair competition : law and policy.
New York : Aspen Publishers, 2011. 1021 s.
ISBN 9780735594869.
- E-PUBLISHING and digital libraries : legal and organizational issues.
Hershey : Information Science Reference, 2011. 528 s.
ISBN 9781609600310.
- HORÁČEK, Roman, MACEK, Jiří. Sběrka správních a soudních rozhodnutí ve věcech průmyslového vlastnictví v letech 2007-2010. 2. díl.
Praha : Linde, 2011. 614 s.
ISBN 9788074003752.
- INTELLECTUAL property rights in a fair world trade system : proposals for reform of TRIPS.
Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2011. 614 s.
ISBN 9781849800099.
- JAKL, Ladislav. Právní ochrana průmyslového a jiného duševního vlastnictví.
Praha : Metropolitní univerzita Praha, 2011. 166 s.
ISBN 9788086855639.
- LITIGATION strategies for intellectual property cases : leading lawyers on adapting to new trends, improving courtroom tactics, and understanding the impact of recent decisions.
Boston : Aspatore, 2011. 242 s.
ISBN 9780314277572.
- MAGGIOLINO, Mariateresa. Intellectual property and antitrust: a comparative economic analysis of US and EU law.
Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2011. 263 s.
ISBN 9781848443402.
- MAISNER, Martin et al. Základy softwarového práva.
Praha : Wolters Kluwer Česká republika, 2011. 339 s.
ISBN 9788073576387.
- MATTHEWS, Duncan. Intellectual property, human rights and development.
Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2011. 286 s.
ISBN 9781847207852.
- PATRY, William F. How to fix copyright.
Oxford : Oxford University Press, 2011.
ISBN 9780199760091.
- THE POLITICAL economy of intellectual property rights.
Northampton : Edward Elgar Publishing, 2011.
ISBN 9781848440746.
- QUINN, Michael J. Ethics for the information age.
Boston : Addison-Wesley, 2011. 519 s.
ISBN 9780132133876.
- STŘELICKÝ, Jiří, ŽIGIĆ, Krešimir. Intellectual property rights protection and enforcement in a software duopoly.
Praha : CERGE-EI, 2011. 67 s.
ISBN 978807343236-2.
- YAMANE, Hiroko. Interpreting TRIPS : globalization of intellectual property rights and access to medicines.
Oxford : Hart Publishing, 2011. 535 s.
ISBN 9781841139531.

Výber nových publikácií z príručnej knižnice ÚPV SR

- KŘÍŽ, Jan et al. Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových.
Praha : Karolinum, 2009. 132 s.
ISBN 9788024617510.
- PATENT litigation in Europe : an overview of the national patent litigation systems in Europe.
Munich : European Patent Office, 2010. 101 s.

Spracovala Mgr. Gabriela Píšová

Z obsahov vybraných časopisov

Justičná revue

č. 5/2011

Články

DULAK, A.: K náhrade nemajetkovej ujmy v Slovenskej a v Českej republike (alebo, čo spoločné nám ešte ostalo)

Európska únia a Slovensko

JURČOVÁ, M., NOVOTNÁ, M.: Zelená kniha Komisie a európske zmluvné právo, perspektívy voliteľného nástroja zmluvného práva ako 28. právneho poriadku v EÚ – 2. časť

Zo zahraničia

STRÁŽNICKÁ, A.: Prenesené dôkazné bremeno v judikatúre českých súdov

č. 6 – 7/2011

Štúdie

ŠTEVČEK, M., LAZÍKOVÁ, J.: Prekážka právoplatne rozhodnutej veci v civilnom procese vo vybraných súvislostiach

Články

ŠRÁMELOVÁ, S., BRITVÍK, T.: Hospodárska súťaž v kontexte ochrany ľudských práv

Průmyslové vlastnictví

č. 4/2011

JENERÁL, Emil: Možnosti změn v evropské patentové přihlášce

JIRSA, Jiří: Konference Evropské autorské právo

Evropské právo

Z rozhodnutí stížnostních senátů EPÚ

Rozhodnutí Velkého stížnostního senátu

Judikatura

K oprávněné osobě podle § 2 zák. č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví

Informace ze zahraničí

Aktuality

EPO Gazette

júl/2011

HOYAL Lois: Liquid gold (Tekuté zlato)

Príspevok venovaný Medzinárodnému roku chémie

Aj keď je voda najcennejšia komodita predstavujúca život, mnoho ľudí v rozvinutých krajinách ju ešte stále nepovažuje za vyčerpatelný zdroj. Pre zvyšok sveta je však pitná voda vzácna

a jej nedostatok vzrastá aj kvôli narastajúcej svetovej populácii a rapidnej priemyselnej expanzii. Svetové zásoby čerstvej pitnej vody ubúdajú aj z dôvodu znečisťovania životného prostredia a klimatických zmien, extrémnych zmien počasia, čo ovplyvňuje tak kvalitu, ako i kvantitu vodných zdrojov.

Problém nie je v tom, že by svet nemal vodu. Voda pokrýva viac než 70 % zemského povrchu, ale približne 97 % z nej je príliš slanej pre ľudskú spotrebu a len nepatrný podiel, asi 0,1 %, je ľahko dostupný v riekach, jazerách alebo v spodných vodách. Existuje však proces odsolovania, ktorý je využívaný na „utíšenie“ smädu. Bol známy už v dávnej histórii. Prvá zmienka o odsolovaní pochádza z čias Aristotela z roku 320 pred našim letopočtom. Odvtedy bolo vyvinutých množstvo rozličných technológií, ktorými „dobrodruhovia“, ale aj vedci pátrali po nových zdrojoch pitnej vody. Zatiaľ čo environmentálne skupiny kritizujú odsolovacie technológie pre veľkú spotrebu energie, dobrou správou je, že odsolovanie je stále viac efektívne a tiež menej nákladné, ako sa predpokladalo. Odsolovacie továrne sú totiž vybavené energetickými zariadeniami znižujúcimi množstvo potrebnej energie na prevádz-

ku a projektanti navrhujú zariadenia so silnejšími membránami, ktoré efektívnejšie a lepšie filtrujú soľ.

V súčasnosti je najnovším a tiež najpopulárnejším spôsobom odsoľovania tzv. reverzná osmóza. Efektívne odstraňuje soľ z morskej vody tlačením vody, pod vysokým tlakom, oproti membráne s otvormi rozmerov molekuly vody, a tak membrána prepúšťa čistú vodu a zároveň zachytáva ióny soli.

Aj v tejto oblasti techniky hrajú patenty dôležitú úlohu – prostredníctvom najnovších technológií je snaha zabezpečiť dostatočne množstvo pitnej vody za prijateľnú cenu.

SPRINGETT Peter: Shining a light on innovation (Zaostrené na inovácie)
Spoločnosť Philips tento rok oslavuje 120. výročie svojej existencie. Bola založená v roku 1891 s hlavným sídlom v holandskom Amsterdame.

Philips orientujúci sa na výrobu elektroniky každoročne podáva tisíce patentových prihlášok. Jeho výrobky od DVD prehrávačov, televízorov a holiacich strojkov cez rôzne roboty pre srdcovú chirurgiu a spotrebiče do kuchyne až po čističky vôd sa stali počas uplynulého storočia motorom, ktorý prostredníctvom vynálezov zmenil život miliónom ľudí.

Duševné vlastníctvo je srdcom podnikania v spoločnosti Philips. Prvú patentovú prihlášku podala v roku 1905 na žiarovku.

V súčasnosti viac ako kedykoľvek predtým Philips úzko spolupracuje s Európskym patentovým úradom (EPÚ) a v nemalej miere dbá o ochranu svojich inovácií, čím môže so svojimi produktmi súťažiť v rámci celého sveta. Úzka spolupráca s EPÚ je základnou firemnou stratégiou.

Spoločnosť Philips v súčasnosti vlastní približne 50 000 patentov, 36 000 ochranných známkov, 63 000 dizajnov a 3 900 zaregistrovaných doménových mien.

Ďalšie zaujímavé čísla o spoločnosti:

- 119 000 zamestnancov,
- obrat v roku 2010 viac ako 25,4 miliardy eur, z toho 33 % na nových trhoch; 1,6 miliardy investovaných do R&D – približne 6 % z celkového obratu,
- predaj a služby vo viac ako 100 krajinách,
- 1 765 európskych patentových prihlášok v roku 2010, 2. miesto v rebríčku top prihlasovateľov.

september/2011

CLARKE Nigel – SANCHEZ GARCIA Yolanda: A lot of food for thought (Veľa dôvodov na zamyslenie)

82 % respondentov vníma EPÚ ako značku

Pobočka EPÚ vo Viedni vykonala v uplynulých mesiacoch prieskum využívania patentových informácií v európskych spoločnostiach zo 14 priemyselných sektorov. Išlo o podobný prieskum ako v roku 2003 a ako referenčná vzorka boli opäť použité údaje z USA.

Z viac ako 2 000 telefonických rozhovorov v 36 členských štátoch Európskej patentovej organizácie vyplynulo:

Povedomie o patentových informáciách je stále nízke

V porovnaní s rokom 2003 a údajmi z USA výsledky prieskumu ukazujú, že európske spoločnosti považujú patentové dokumenty za príliš technické a ťažké na pochopenie. To môže byť aj dôvodom, že 46 % respondentov je ochotných priplatiť si za služby s pridanou hodnotou z oblasti patentových informácií.

EPÚ je preferovaným poskytovateľom patentových informácií

Získanie informácií z EPÚ uprednostňuje 37 % respondentov, v roku 2003 to bolo 23 %.

Získavaniu patentových informácií z národného úradu dáva prednosť 19 %. Ide o značný pokles v porovnaní s rokom 2003, keď to bolo 36 %.

Preferované médium – internet

Internet zostáva naďalej preferovaným médiom na získanie patentových informácií u 48 % respondentov. Nasledujú e-maily – pokles z 24 % v roku 2003 na súčasných 20 % a online databázy – nárast z 9 % na 11%. CD-ROM-y poklesli zo 6 % na 2 % a tento údaj nie je prekvapivý, pretože stratégiou EPÚ je obmedziť zaznamenávanie informácií na CD-ROM-y a presunúť používateľov na online produkty.

Úloha EPÚ ako poskytovateľa patentových informácií bola hodnotená pozitívne

Patentové informácie využíva jedna z troch európskych spoločností. Najlepšie zdroje sú Espacenet (68 %) a Google (32 %). V porovnaní s rokom 2003 si EPÚ zvýšilo kredit v poskytovaní informácií a v tomto smere prebehlo národné patentové úrady v Európe.

Patentové informácie v podnikateľskej stratégii – Európa zaostáva

Väčšina spoločností využíva patentové informácie hlavne na technické a právne účely. Narastá počet spoločností, ktoré tieto informácie využívajú v obchodovaní, v strategických a marketinových rozhodnutiach, ale v porovnaní s USA Európa zaostáva.

PATLIB centrá nie sú veľmi známe

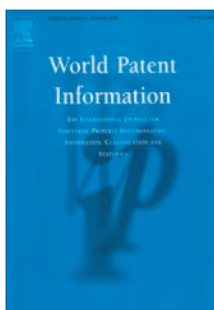
Až 62 % respondentov uviedlo, že nevedia, kde je ich najbližšie PATLIB centrum. Aj preto EPÚ spustil pred časom projekt Reorientácia PATLIB centier a jeho cieľom je i podpora centier v podnuku služieb vynálezcom.

VOCHIMS Danielle: Clean energy and patents (Čistá energia a patenty)

Zlaté pravidlo úspechu je dobrý tím ľudí: od technických expertov až po stratégov, od odborníkov z akademickej obce po priemysel, od expertov v EPÚ až po patentových zástupcov – zaznelo na tohtoročnej júnovej konferencii v nórskom Osle, ktorú usporiadala Európska patentová akadémia a Nórsky úrad priemyselného vlastníctva. Nórsko už dlhé roky využíva veľké zásoby fosílnych palív, ale v súčasnosti je v popredí rozvoj obnoviteľných zdrojov energie. Snahou EPÚ je, aby patentový systém vo väčšej miere prispieval k podpore inovácií a celosvetovému prieniku know-how v oblasti čistých energetických technológií.

Jedným z výsledkov štúdie EPÚ a environmentálneho programu OSN o čistých zdrojoch energie a patentoch je zatriedovanie patentov týkajúcich sa tejto oblasti techniky. Novovytvorená podtrieda Y02 v európskom patentovom triedení – technológie na zmiernenie klimatických zmien – uľahčuje prístup k patentovým dokumentom predmetného stavu techniky. Transfer takýchto technológií bol tiež jednou z tém, ktorej sa konferencia venovala. Pre EPÚ zavedenie tejto schémy prináša aj záväzky, pretože nastavenie určitého štandardu v energetickom sektore bude mať vplyv aj na iné sektory, ako je hlavne stavebníctvo, doprava alebo produkcia odpadov.

Spracovala Ing. Anna Čechvalová

World Patent Information

č. 2/2011

MEJER, Malwina – DE LA POTTERIE, Bruno van Pottelsberghe: Patent Backlogs at USPTO and EPO: Systemic Failure vs Deliberate Delays (Nevybavené patenty v USPTO a v EPÚ: systémové chyby vs. zámerné odloženia)

Počet nevybavených patentových prihlášok, čo je považované za faktor znižujúci efektívnosť patentových systémov, v ostatných rokoch narastá. Na určenie množstva nevybavených prihlášok môžu byť použité štyri kritériá – počet prihlášok, ktoré sú v konaní, počet nejasných patentových nárokov, počet mesiacov potrebných na spracovanie nevybavených prihlášok a priemerná nevybavenosť v rámci prieskumu.

Počet nevybavených prihlášok v Patentovom a známkovom úrade USA (USPTO) je trikrát vyšší ako v Európskom patentovom úrade (EPÚ) a príčiny sú rôzne. Napríklad v USA je zvyšovanie počtu nevybavených prihlášok spôsobené nárastom prihlasovaných vynálezov v dôsledku nízkych poplatkov za konanie o udelení patentu. Nárast počtu nevybavených prihlášok v EPÚ spôsobujú aj prihlasovatelia, ktorí sa snažia prostredníctvom rôznych stratégií oddialiť dátum udelenia patentu, pretože vstupné náklady, napríklad poplatky za preklady, národné poplatky a pod. sú pomerne vysoké.

DUBARIĆ, Ervin et al: Patent Data as Indicators of Wind Power Technology Development (Patentové údaje ako ukazovatele rozvoja veternej technológie)

V súčasnosti sú veterné technológie jednými z najrýchlejšie sa rozvíjajúcich technológií využívajúcich obnoviteľné zdroje energie. Európska komisia očakáva zvýšenie podielu veternej energie zo 4 % zaznamenaných v roku 2008 na 12 % v roku 2020. Táto energia, ktorá je jednou zo šiestich európskych priemyselných iniciatív navrhnutých Komisiou, podnietila urýchlenie inovácií a rozvoj strategicky významných technológií.

Výskum a vývoj v rámci veterných technológií je zameraný na tri rôzne zložky – reguláciu veterných motorov, rotory a veterné motory s osou otáčania prispôsobujúcou sa smeru vetra.

Z analýzy patentových údajov získaných z databáz Švédskeho patentového a registračného úradu (PRV) vyplynulo, že v polovici 90-tych rokov bol zaznamenaný mimoriadny nárast patentových prihlášok, ktorých predmetom boli rotory a motory s osou otáčania prispôsobujúcou sa smeru vetra. Situácia sa zmenila po roku 2000, keď došlo k rozvoju technológií veterných turbín a zvýšeniu počtu patentových prihlášok týkajúcich sa regulácií veterných motorov.

UCHÔA, Nathaly Nunes et al : Ten Years of the Genomic Era in Brazil: Impacts on Technological Development assessed by Scientific Production and Patent analysis (Desať rokov éry genomiky v Brazílii: vplyv na technický rozvoj posudzovaný prostredníctvom vedeckých diel a patentových analýz)

História projektov zameraných na genomiku sa začala pred viac ako tridsiatimi rokmi, keď v roku 1997 Frederico Sanger a jeho spolupracovníci získali prvú kompletnú DNA genómovú sekvenciu (bakteriofág phiX174). V Brazílii sú začiatky výskumu v genomike späté s projektom na sekvenovanie kompletného genómu baktérie *Xylella fastidiosa*, ktorý začali realizovať v roku 1997. Úspechy Brazílie v genomike dokumentujú aj štatistiky získané z databázy GOLD (The Genome On Line Database), ktorá bola vytvorená v roku 1997 s cieľom monitorovať projekty sekvenovania genómu vo svete. Brazília s aktuálnym počtom projektov 37 je zaradená na 9. miesto vo svete a jej úspechy v tejto oblasti sa odrážajú aj v počte vydaných vedeckých prác. Napríklad v roku 1997 bolo publikovaných 554 prác, ale v roku 2007 ich počet stúpil už na 1 905.

Počas rokov 1997 až 2006 v brazílskom Národnom inštitúte priemyselného vlastníctva (INPI) bolo podaných celkovo 212 411 patentových prihlášok, z toho domácimi prihlasovateľmi asi 30 %, pričom z genomiky bolo podaných 130 domácich prihlášok a 3 015 zahraničných. Najviac domácich prihlášok, až 60 %, bolo z verejného sektora vrátane štátnych univerzít a výskumných ústavov.

Analýzy vedeckých a patentových dokumentov však odhalili zaostávanie vývoja nových technológií za publikovanými výsledkami vedeckého výskumu.

CAVIGGIOLI, Federico: Foreign Applications at the Japan Patent Office – An Empirical Analysis of Selected Growth Factors (Zahraničné prihlášky v Japonskom patentovom úrade – empirické analýzy vybraných faktorov rastu)

Japonsko patrí medzi 10 najvyspelejších krajín sveta so zaujímavým trhom z hľadiska jeho veľkosti.

Japonský patentový úrad prijíma ročne najviac podaní na svete a od roku 1996 zaznamenáva neustály nárast zahraničných patentových prihlášok. V porovnaní s Patentovým a známkovým úradom USA a Európskym patentovým úradom je tento nárast výraznejší.

Získanie patentu v Japonsku bolo v minulosti pre zahraničných prihlasovateľov pomerne komplikované, no v ostatných rokoch sa situácia výrazne zmenila. V japonskom patentovom systéme bola vykonaná séria zmien, pričom najvýraznejšími boli zavedenie možnosti podávať patentové prihlášky s viac ako jedným patentovým nárokom v roku 1987 a prístup Japonska k Dohode TRIPS.

Spracovala Mgr. Gabriela Pišová

Opustili nás traja významní slovenskí vedci a pedagógovia

Prof. Ing. Anton Raško, CSc.
(12. 5. 1918 Trenčín – 6. 8. 2011 Bratislava)

Ako jeden z prvých absolventov ukončil v roku 1941 Slovenskú vysokú školu technickú s titulom strojní inžinier a začal pracovať v technickej príprave lietadiel. Potom pôsobil vo viacerých riadiacich inštitúciách vedy a techniky v Československu. Ako expert OSN-UNIDO spracoval v rokoch 1969 – 1970 projekty štandardizácie pre viaceré africké krajiny. V rokoch 1970 až 1973 bol dekanom Fakulty ekonomiky a riadenia Vysokiej školy ekonomickej a nadväzne, už ako profesor, sa stal prorektorom VŠE pre vedu a výskum. Zaviedol študijný predmet technická normalizácia. Bol tiež úspešným zlepšovateľom a vynálezcom, uznávaným teoretikom, znalcom i propagátorom v tejto oblasti. Po roku 1989 sa podieľal na obnovení činnosti Slovenskej živnostenskej komory, v ktorej aktívne pôsobil do konca plodného života.¹

Dr. h. c. prof. RNDr. Vladimír Hajko
(3. 10. 1920 Krompachy – 24. 7. 2011 Košice)

Vedecko-pedagogickú dráhu začal na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave ako blízky spolupracovník prof. Dionýza Ilkoviča. V Košiciach V. Hajko zakladal Katedru fyziky Vysokiej školy technickej (do roku 1961 bol prorektorom VŠT) a Prírodovedckú fakultu Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (bol jej prvý dekan a v rokoch 1969 až 1974 rektor UPJŠ). V rokoch 1974 až 1989 bol predsedom Slovenskej akadémie vied a významne prispel k rozvoju vedeckého bádania na Slovensku.

Výsledky vedeckého skúmania magnetizačných procesov (založil dnes medzinárodne uznávanú košickú vedeckú školu magnetizmu) publikoval vo viac ako 40 vedeckých prácach a 6 knižných publikáciách (napr. Fyzika v príkladoch a Fyzika v experimentoch).

Prof. Ing. Vendelín Macho, DrSc.
(20. 10. 1931 Kamenica pod Vtáčnikom – 11. 7. 2011 Partizánske)

Vendelín Macho bol celým svojím životom a prácou priam čítankovým príkladom múdreho a slušného riadiaceho pracovníka, čestného priateľa, ústretového učiteľa a najmä až fanaticky pracovitého výskumníka a vynálezcu.²

Život v práci

Po maturite na prievdzskom Štátnom gymnáziu v roku 1951 ho síce lákala filozofia či fyzika, ale ako správny lokálpatriot sa rozhodol pre chémiu, ktorá sa v tom čase mimoriadne rozmáhala v jeho rodnom hornonitríanskom kraji. Počas štúdia na Chemickej fakulte Slovenskej vysokej školy technickej v ňom pedagógovia rozpálili túžbu po kráse odhaľovania exaktných zákonitostí dynamického sveta atómov a molekúl.

S červeným inžinierskym diplomom nastúpil v roku 1956 do Výskumného ústavu pre petrochémiu (VUP, pôvodne VÚ acetylénovej chémie v Novákoch). Tam v roku 1957 napísal svoju prvú vedeckú publikáciu a aj dodnes najviac citovanú prácu Vplyv síry a niektorých jej zlúčenín na oxosyntézu (Chemické listy 15, 1961). Popri výskumníckej práci, ktorá vyústila do jeho prvých československých patentov, bol súčasne externým vedeckým aspirantom na svojej alma mater pod vedením významného organického chemika prof. Dr. Ing. Miloša Marka. Viedol novozriadené oddelenie

chemického prieskumu vo VUP. Po obhajobe dizertačnej práce Hydroformylácia olefinicky nenasýtených zlúčenín mu Prezídium ČSAV udelilo v roku 1968 vedeckú hodnosť doktora technických vied v odbore organická technológia.

Ako v tom čase v Československu najmladšieho DrSc. ho v roku 1969 vymenovali za riaditeľa VUP. Ústavu od počiatku vtlačil pečať popredného československého inštitútu s výskumnou náročnosťou a vysokou technickou a vynálezcovskou aktivitou. Okrem ľudského a odborného vedenia rozrastajúceho sa kolektívu pracovníkov mal napríklad nemalú zásluhu na rozšírení VUP o areál v Prievidzi. Výchova dvoch dnes vysokoškolsky erudovaných synov zostávala vtedy najmä na obetavej manželke Eve.

Za profesora v odbore organická technológia a petrochémiu bol vymenovaný v roku 1982 a v 1983 bol po zvolení vymenovaný za člena korešpondenta SAV.

Po 15-ročnom riaditeľovaní odišiel v máji 1984 na vlastnú žiadosť na CHTF SVŠT, pričom vo VUP si ponechal čiastočný úväzok, ktorý naplňal cez dovolenky. Predtým sa mu podarilo priamo vo VUP vytvoriť detašované pracovisko fakulty (v 1992 zrušené). V rokoch 1991 až 1994 bol vedúcim Katedry organickej technológie CHTF STU. Kariéru vysokoškolského pedagóga, vedúceho Katedry chémie a technológie gumy a textilu, vedúceho diplomových prác a školiteľa doktorandov uzatváral od roku 1998 v Púchove na Fakulte priemyselných technológií, ktorú spoluzakladal.

Hobby: výskum a vynaliezanie

Vendelín Macho až do posledných dní oplýval neobyčajným akoby nevyčerpatelným pracovným a tvorivým potenciálom. Popri pedagogickej a publikačnej činnosti sa výskumnícky doká-

1 Pozri DRASTICH, M.: Od vynálezov k remeslám. In *Dušečné vlastníctvo*, 2000, roč. IV, č. 2, s. 38-40; DANIELOVÁ, A.: Z GALÉRIE TVORCOV. Prof. Ing. Anton Raška, CSc. „Každý by mal po sebe zanechať niečo užitočné...“ In *Dušečné vlastníctvo*, 2008, roč. XII, č. 4, s. 32-34.

2 Pozri DRASTICH, M.: Z GALÉRIE TVORCOV. Celoživotné vynálezcovské preteky (Životopis a tvorivá činnosť profesora Ing. Vendelína Macha, DrSc). In *Dušečné vlastníctvo*, 1997, roč. I, č. 3, s. 23-28.

zal súčasne venovať rôznym – aj nesúvisiacim – oblastiam chémie, napríklad gume a potravinám.

O šírke chemickotechnologického záberu V. Macha svedčia aj ocenenia výsledkov jeho tvorivého ducha.

Spolu s prof. Ing. Martinom Jambrichom, DrSc., dostali Štátnu cenu za vedecké práce a vynálezy v oblasti petrochémie a základných organických syntéz.

Úrad pre vynálezy a objavy udelil V. Machovi v roku 1978 najvyššie vynálezcovské vyznamenanie Zaslúžilý vynálezca s právom nosiť zlatý odznak. Už vtedy bol spoluautorom 162 vynálezov zameraných jednak na výrobu a úpravu nových druhov surovín na výrobu plastických látok s veľmi dobrými fyzikálnochemickými a mechanickými vlastnosťami a jednak na využitie odpadových produktov na krmivové účely.

V roku 1985 sa spolu s Ing. Jurajom Porubským, CSc., a Ing. Ivanom Krivošíkom stal nositeľom Národnej ceny SR za suspenzný PVC a tlakové rúry na jeho báze.

Titul laureát Slovenského združenia vynálezcov a zlepšovateľov mu patrí od roku 1996 za príspevok k rozvoju vynálezovstva na Slovensku.

Vedcom roka 2000 sa stal za celoživotné vedecké a technické dielo v oblasti chémie a chemickej technológie, ktoré vtedy predstavovalo 257 odborných publikácií, 470 autorských osvedčení, patentov a úžitkových vzorov, 71 realizovaných vynálezov, 137 výskumných správ, 259 prednášok na vedeckých podujatiach a 430 citácií.

Čestné uznanie predsedníčky Úradu priemyselného vlastníctva SR dostal v roku 2001 za úžitkový vzor SK 1847 Energetické krmivo a/alebo prevažne energetický doplnok krmiva, ktorý je spredmetnený v KETOZAN-e.

Medailou sv. Gorazda odmenilo pedagogické majstrovstvo V. Macha Ministerstvo školstva SR v roku 2002.

Svoje široké znalosti V. Macho uplatňoval nezištne v rôznych funkciách Zväzu slovenských vedecko-technických spoločností, v poslednom období ako predseda pobočky Slovenskej spoločnosti priemyselnej chémie a expert spoločnosti.

Minimálne tri štvrtiny vynálezov, ktorých spolupôvodcom je V. Macho, boli z „jeho hlavy“ – osobne ich inicioval a robil aj úvodné pokusy a skúšky, do ktorých po overení opodstatnenosti vývoja vtiahol budúcich používateľov či realizátorov. Koncepčný tvorivý zápal až fanatizmus a radosť z výskumníckej práce a jej výsledkov ho neprešli ani v čase, keď bol riaditeľom VUP či vedúcim katedier.

Realizované naj-

Slovenské a české podniky a spoločnosti využívali a aj využívajú 80 patentovaných vynálezov V. Macha. Počet jeho skutočne realizovaných vynálezov by však mal byť vyšší o zahraničné aplikácie tých vynálezov, ktoré najmä z finančných dôvodov neboli v cudzine chránené.

Vlastné výstupy, ktoré v roku 2000 profesor Macho pokladal za najvýznamnejšie:

- výsledok karbonylačnej redukcie a reduktívnej karbonylácie aromatických nitrózo- a nitroaromátov na zodpovedajúce aromatické amíny, alkyl-N-alkylkarbamáty (cenné organické medzi produkty), vyriešenie nového lacného katalytického systému a objasnenie reakčného mechanizmu;
- skeletová izomerizácia n-buténov pyrolyznej Cn-frakcie na izobutylén a iných alkénov na izoalkény (medziprodukty výroby alkyléterov ako vysokootánových zložiek motorových benzínov);
- objasnenie vplyvu podmienok polymerizácie a skvalitnenie výroby suspenzných typov PVC, ako aj vyriešenie zvýšenia ter-

mickej stability a veľmi dobrej sypkosti emulzných typov PVC (realizované v NCHZ Nováky);

- vyriešenie a zavedenie do výroby vo VÚP, a. s., Prievidza, hydrofobizačný prostriedok MASTAPE najmä pre drevársky priemysel;
- technológia výroby metylundecylketónu pre farmaceutický priemysel;
- nový energetický doplnok krmív pre polygastrické zvieratá, najmä pre vysokovýkonné dojnice, pôsobiaci aj ako účinné liečivo proti ochoreniu ketózou, ktorý zaviedli do výroby v Polychem, s. r. o., Prievidza pod obchodným názvom KETOZAN a licenciou predali firme Prokos Blažovica, ČR (bezpečný z hľadiska aplikácie a manipulácie; bezodpadovo zhodnocuje odpad výroby bionafty z repkového oleja).

Vynálezca a popularizátor

Vendelín Macho bol neúnavný propagátor tvorivosti a ochrany jej výsledkov, pričom v príkladoch uvádzal najmä vlastné taktiky a stratégie či poučenia z chýb (od výberu spolupracovníkov a spoluautorov/spolupôvodcov cez dôležitosť naplnenia spojenia „a/alebo“ v názve či patentovom nároku až po vlečúci sa súdny spor o odmenu za využitie vynálezu).

Roky pôsobil v redakčnej rade časopisu Vynálezy a ZN (a tiež v redakčných radách Chemických zvestí a Molecule Chemistry).

V ostatných rokoch v podstate sám pripravoval a v Púchove organizoval semináre na gumárensko-plastikársku tému, ktorých podstatná časť bola venovaná technickej tvorivosti a ochrane jej výsledkov.

Bol plný nielen nápadov na riešenie technických problémov, ale aj odporúčaní na postupy pri náprave spoločensko-ekonomických chýb. Popri vážnom varovaní pred nedorozumeniami následkami „podvýživy“ a nedocenenia vedy, výskumu a vzdelávania mal napríklad konkrétne originálne návrhy na zlepšenie vynálezovskej klímy na Slovensku v zmenených podmienkach, ktoré predniesol aj na konferencii Duševné vlastníctvo na Slovensku II. Študijný predmet priemyselno-právna ochrana komplexne zabezpečoval aj v školskom roku 2010/11 – už ako externý pracovník Katedry chemických technológií a environmentu na Fakulte priemyselných technológií v Púchove Trenčianskej univerzity A. Dubčeka.

Zavedením správnych poplatkov súvisiacich s patentovaním V. Macho dôslednejšie zvažoval ochranu riešení na vynálezovskej úrovni a tým, samozrejme, počet na ochranu prihlasovaných vynálezov z jeho dielne mierne klesol. Opierajúc sa o registre patentových úradov by mal byť výsledný počet chránených vynálezov a technických riešení, ktorých autorom alebo spoluautorom, resp. pôvodcom a spolupôvodcom je Vendelín Macho, úctyhodných 492. Jeho posledná patentová prihláška je z júna 2011.

Nielen počet, ale najmä kvalita a vysoký podiel efektívne realizovaných vynálezov a aj originálne odhalenia a vklady do pokladnice poznania zaraďujú V. Macha k našim majstrom ducha – najvýznamnejším slovenským osobnostiam vedy a techniky.

Profesor Macho veľmi veľa a vo všeobecnosti rád cestoval. V pondelok 11. júla 2011 sa vydal na cestu, z ktorej niet návratu. Ako najväčší slovenský vynálezca XX. storočia sa oprávnenie natrvalo usídlil na najčestnejšom mieste panteónu slovenských vedcov.

Títo vzácní ľudia a vynikajúci odborníci nám budú veľmi chýbať. Zanechali stopu, vďaka ktorej sa nám ľahšie kráča ďalej.

*Aj preto na nich nikdy nezabudneme.
Češť ich pamiatke!*

-o0o-

Koncom júna 2011 som so sestrou navštívila spomienkovo-inšpiratívnu výstavu Majstri ducha v Slovenskom národnom múzeu v Bratislave. Prezentovala v súvislostiach komentované portréty osobností slovenskej vedy a techniky, ktoré ukončili pozemskú púť.

Konštatovali sme, že najväčší slovenský vynálezca XX. storočia medzi týmito osobnosťami, chvalabohu, napriek zdravotným problémom, chýba. Výsledkami práce a odkazom veľký **profesor Vendelín Macho** žije a onedlho bude mať osemdesiat. O to ťažšie ma zasiahla správa o jeho úmrtí 11. júla 2011.

Vynárajú sa mi spomienky na naše stretnutia. Prvé bolo v pozícii skúšajúci a ašpirantka počas skúšky na Chemicko-technologickej fakulte SVŠT. Ďalšia, oveľa príjemnejšia spomienka sa viaže na preberanie štátnych a rezortných vynálezcovských a zlepšovateľských ocenení v Prahe začiatkom roka 1979, keď pri vyslovení jeho mena jediný krát zaznel počet vytvorených vynálezov výrazne presahujúci stovku.

Asi v roku 1984 v pracovni nášho otca doc. JUDr. Františka Koláríka sme sa spolu s profesorom Machom radili o otázkach rozvoja vynálezcovstva na Slovensku a jeho odformalizovaní.

Po roku 1993 boli naše stretnutia s pánom profesorom častejšie a rozhovory dlhšie, keďže pomerne často navštevoval Úrad priemyselného vlastníctva či už v Bratislave, alebo Banskej Bystrici. Vždy v dobrej nálade, usmiaty, pozorný až neprimerane úctivý a vždy dôsledne pripravený na rokovanie. Pritom sme všetci vedeli, že súbežne rieši kopy, cez jeho osobu prepojených, problémov. Ani ja som ho nezabudla navštíviť pri občasných zastávkach na pracovisku Trenčianskej univerzity v Púchove.

Silná spomienka je spojená s – napohľad – maličkosťou. Po prednáške na seminári, kde všetko od zostavenia programu po organizačno-technické zabezpečenie bolo na jeho útlých pleciach, mňa generačne mladšiu a v zanedbateľnom funkčnom postavení „donútil“ sadnúť si k jedálenskému stolu a obed mi priniesol na tácke. Až potom si prisadol so svojím.

Nezabudnuteľný pre mňa zostane 21. september 2001 a odovzdávanie Ceny Jána Bahýľa a čestných uznaní. Hodnotiaca komisia bola v rozpakoch, že v zmysle štatútu súťaže cenu nemožno dať za životné vynálezcovské dielo, a profesor Macho získa iba čestné uznanie za úžitkový vzor Energetické krmivo... Dodnes ľutujem, že som vtedy jeho a jeho blízkeho spolupracovníka Ing. Ladislava Komoru, CSc., neprinútila, aby svoje ocenené produkty prezentovali aj na súbežnej výstave vynálezov a technických noviniek UmlnEx.

Opatrujem obsiahly list, ktorým profesor Macho reagoval na moju prosbu, aby sa opäť (po roku 2001) so svojimi vynálezcovskými skúsenosťami podelil s účastníkmi konferencie Duševné vlastníctvo na Slovensku V (2005), čo sa, žiaľ, nezrealizovalo. V tejto súvislosti si uvedomujem, že napriek tomu, že so svojím tvorivým know-how sa priebežne delil s kolegami, spoluautormi či spolupôvodcami, neexistuje sumárny písomný materiál, v ktorom by ho profesor odovzdal nasledovníkom – sám opísal svoje prístupy k optimálnemu riešeniu technických problémov, zostavovaniu experimentov, určaniu okamihu, keď prestať s pokusmi a skúškami a ísť do poloprevádzkového rizika, rozhodovaniu o type priemyselnoprávnej ochrany, hľadaniu partnerov na takúto ochranu, na realizáciu vytvorených vynálezov atď.

Mrzí ma, že na zachytenie a sumarizáciu invenčného potenciálu profesora Vendelína Macha sme nemysleli skôr...

*Z osobných spomienok Ing. Beaty Puobišovej,
ktorá sa technickej tvorivosti venuje vyše 35 rokov*

Časopis Duševné vlastníctvo vydáva:

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Jána Švermu 43,
974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
www.upv.sk

Riadi redakčná rada:

Predseda: prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.
Členovia: JUDr. Zuzana Adamová, PhD., Ing. Štefan Holakovský,
Ing. Darina Kyliánová, Ing. Lubomír Poliak, prof. JUDr. Ján Švidroň, CSc.

Publikované názory autorov príspevkov sa nemusia stotožňovať s názor-
mi vydavateľa časopisu. Odborné príspevky boli recenzované.

Adresa redakcie:

Úrad priemyselného vlastníctva SR, „Duševné vlastníctvo“,
Jána Švermu 43, 974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
tel.: 048/43 00 270, fax: 048/43 00 402,
e-mail: casopisDV@indprop.gov.sk

Výkonný redaktor: PhDr. Július Šípoš

Jazyková korektúra: Mgr. Janka Krajčiová

Grafická úprava: Mgr. Janka Zimová

Registrované MK SR – EV 3081/09

ISSN 1335-2881

Vychádza 4x ročne

Dané do tlače: 27. 9. 2011

Tlač: KOPRINT

Cena jedného výtlačku je **3 €** + poštovné, ročné predplatné je **12 €** + poš-
tovné. Odberateľovi časopisu sa účtuje poštovné podľa platného cenníka.

Rozširuje a objednávky prijíma (aj do zahraničia):

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Jána Švermu 43,
974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
Informácie o obsahu jednotlivých čísel si môžete vyhľadať aj na URL
adrese <http://www.upv.sk/?dusevne-vlastnictvo-archiv>

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tohto časopisu sa nesmie reprodukovat', uložit' do vyhľadávacieho systému alebo použit' v akejkoľvek forme pomocou
elektronických, mechanických, fotokopírovacích a záznamových prostriedkov alebo akýmkoľvek iným spôsobom bez predchádzajúceho písomného povo-
lenia vydavateľa.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or utilized in any form by electronic, mechanical, photo-
copying, recording means or otherwise without prior written permission of the Publisher.

Ján Barica

MALÝ SLOVENSKÝ PANTEÓN VEDY A TECHNIKY

Vydal: Úrad priemyselného vlastníctva SR, 2004

JÁN ŠALAMÚN PETIAN

(1799 - 1855)

Zakladateľ vedeckej ornitológie v Uhorsku

IMRICH FRIVALDSKÝ

(1799 - 1870)

Prírodovedec - entomológ, ktorý vypracoval systém chrobákov v Uhorsku

ŠTEFAN ANIÁN JEDLÍK

(1800 - 1895)

Významný priekopník v elektrotechnike

ISSN 1335-2881

